

Serkan ÇAKIR

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim
Dalı Yüksek Lisans Tezi

Nisan 2015

T.C
FATİH ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK
ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİNİN ÇOCUK CİNSEL
İSTİSMARI HAKKINDAKİ TUTUMLARI VE KARARLILIK
DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Ülkü TOSUN

Hazırlayan
Serkan ÇAKIR

Nisan 2015

Serkan ÇAKIR

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim
Dalı Yüksek Lisans Tezi

Nisan 2015

T.C
FATİH ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK
ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİNİN ÇOCUK CİNSEL
İSTİSMARI HAKKINDAKİ TUTUMLARI VE KARARLILIK
DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Ülkü TOSUN

Hazırlayan
Serkan ÇAKIR

Nisan 2015

ONAYLAMA SAYFASI

Enstitüsü : Sosyal Bilimler
Anabilim Dalı : Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik
Tez Konusu : Ortaokul Öğretmenlerinin Çocuk Cinsel İstismarı
Hakkındaki Tutumları Ve Kararlılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ülkü TOSUN
Tez Tarihi : Nisan 2015

Bu tezin şekil ve içerik açısından Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Yazım Kılavuzunda belirtilen kurallara uygun formatta yazıldığını onaylıyorum.

Prof. Dr. Adnan KULAKSIZOĞLU
Anabilim Dalı Başkanı

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı 511812021 numaralı öğrencisi Serkan ÇAKIR tarafından hazırlanan bu tezin Yüksek Lisans Tezinde bulunması gereken yeterliliğe, kapsama ve niteliğe sahip olduğunu onaylıyorum.

Yrd. Doç. Dr. Ülkü TOSUN
Tez Danışmanı

Tez Sınavı Jüri Üyeleri

Yrd. Doç. Dr. Ülkü TOSUN

Yrd. Doç. Dr. Hamiyet SAYAN

Yrd. Doç. Dr. Taşkın TANRIKULU

Bu tezin Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Yazım Kılavuzunda belirtilen kurallara uygun formatta yazıldığını onaylıyorum.

Prof. Dr. Mehmet KARAKUYU
Müdür

ÖNSÖZ

Çalışmamın her aşamasında bilgi ve deneyimleri ile bana rehberlik eden, yoğun temposuna rağmen yardım ve desteğini esirgemeyen, daima teşvik ve özveride bulunan değerli hocam ve danışmanım Sayın Doç.Dr.Ülkü TOSUN'a

Tezimde ölçeklerini kullanmama izin veren Sayın Doç.Dr.Ahmet AKIN'a

Bugünlere gelmemde büyük emekleri olan anneme-babama ve yol göstericim ağabeyim Ali Olkan ÇAKIR'a

Tezimin her aşamasında bana destek olan Tuğba ÖZGÜÇ'e

Sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

SERKAN ÇAKIR

İstanbul/2015

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	II
İÇİNDEKİLER.....	III
TABLO LİSETESİ.....	VII
KISALTMALAR.....	IX
ÖZET.....	X
ABSTRACT.....	XII

BÖLÜM I: GİRİŞ

1.1.Problem Durumu	1
1.2.Problem Cümlesi.....	3
1.3.Amaç.....	3
1.4.Önem.....	5
1.5.Sayıltı.....	5
1.6.Sınırlılıklar.....	5
1.7.Tanımlar.....	7

BÖLÜM II: KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1.Tarihsel Süreçte Çocuk.....	8
2.2.Çocuk İstismarının Tanımı ve Kapsamı.....	8
2.3.Çocuk İstismarını Açıklamaya Yönelik Kuramlar.....	9
2.3.1.Psikiyatrik Kuram.....	9
2.3.2.Sosyolojik Kuram.....	10
2.3.3.Sosyal Öğrenme Kuramı.....	10
2.3.4.Sosyal Etkileşim Kuramı.....	10
2.4.Çocuk İstismarının Türleri ve Türlerinin Tanımı.....	11
2.4.1.Fiziksel İstismar.....	11
2.4.2.Duygusal İstismar.....	11

2.4.3.Cinsel İstismar.....	12
2.4.4.Ekonomik İstismar.....	16
2.5.Çocuk İstismarının Sonuçları.....	17
2.5.1.Fiziksel İstismar Sonuçları.....	18
2.5.2.Duygusal İstismar Sonuçları.....	18
2.5.3.Cinsel İstismar Sonuçları.....	19
2.5.4.Ekonomik İstismar Sonuçları.....	19
2.6.İstismarın Çocuk Üzerine Etkileri.....	20
2.6.1.Cinsellik Üzerine Etkileri.....	21
2.6.2.Depresif Duygu Durum Etkisi.....	22
2.6.3.Duygusal Etkileri.....	22
2.6.4.Davranışsal Etkiler.....	23
2.6.5. Kişilik Gelişimi Üzerine Etkileri.....	22
2.7.Çocuk İstismarının Bildirim Zorunluluğu ve Karşılaşılan Güçlükler.....	23
2.7.1.Vaka Tanımı.....	24
2.7.2.İnsan Gücü.....	24
2.7.3.Formlar.....	24
2.7.4.Konu Hakkında Toplum Duyarlılığı.....	25
2.7.5.Bildirim Şekli.....	25
2.7.6.Veri Kaynakları.....	25
2.8.Çocuk İstismarının Belirlenmesinde Okulun ve Öğretmenlerin Rolü.....	25
2.9.Kararlılık Kavramı.....	28
2.10.Çocuk İstismarı Konusunda Yapılan Araştırmalar.....	29
2.10.1.Türkiye’de Yapılan Araştırmalar.....	30
2.10.2.Dünya’da Yapılan Araştırmalar.....	31
2.11. Kararlılık Konusunda Yapılan Araştırmalar.....	32
2.11.1.Türkiye’de Yapılan Araştırmalar.....	32
2.11.2.Dünya’da Yapılan Araştırmalar.....	34

BÖLÜM III: YÖNTEM

3.1.Araştırmanın Modeli.....	35
3.1.1.Niceliksel Yöntem.....	35
3.1.2.Niteliksel Yöntem.....	35
3.2.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	36
3.2.1.Niceliksel Yöntem.....	36
3.2.2.Niteliksel Yöntem.....	36
3.3.Veriler Toplama Araçları.....	37
3.3.1.Niceliksel Yöntem.....	37
3.3.1.1.Kişisel Bilgi Formu.....	38
3.3.1.2. Öğretmenlerin Çocuk Cinsel İstismarını Bildirmeye Yönelik Tutum Ölçeği.....	39
3.3.1.3.Revize Edilmiş Kararlılık Ölçeği.....	39
3.3.2.Niteliksel Yöntem.....	39
3.3.2.1.Kişisel Bilgi Formu.....	39
3.3.2.2.Öğretmen Görüşme Formu.....	39
3.4.Verilerin Analizi.....	40
3.4.1.Niceliksel Yöntem.....	40
3.4.2.Niteliksel Yöntem.....	41

BÖLÜM IV:BULGULAR

4.1. NİCELİKSEL VERİLERE İLİŞKİN BULGULAR.....	42
4.1.1.Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular.....	42
4.1.2.Öğretmenlerin Çocuk Cinsel İstismarını Bildirmeye Yönelik Tutumları ve Kararlılık Düzeyleri Betimsel İstatistikleri.....	45
4.2. NİTELİKSEL VERİLERE İLİŞKİN BULGULAR.....	68
4.2.1 Farkındalık.....	68
4.2.2.Değer.....	69
4.2.3.Yükümlülük.....	69
4.2.4.Kaygı.....	70
4.2.5.Güven.....	70

BÖLÜM V: SONUÇLAR

5.1.NİCELİKSEL VERİLERE İLİŞKİN SONUÇLAR VE TARTIŞMA.....	71
5.1.1.Ortaokul Öğretmenlerinin Çocuk Cinsel istismarını Bildirmeye Yönelik Tutumları ile Kişisel Bilgileri Arasındaki Farklılıklar.....	74
5.1.2. Ortaokul Öğretmenlerinin Kararlılık Düzeyleriyle ile Kişisel Bilgileri Arasındaki Farklılıklar.....	76
5.1.3.Öğretmenlerin Çocuk Cinsel İstismarını Bildirmeye Yönelik Tutumları ile Kararlılık Düzeyleri Arasındaki İlişki.....	77
5.2.NİTELİKSEL VERİLERE İLİŞKİN SONUÇLAR VE TARTIŞMA	79
5.2.1.Farkındalık.....	79
5.2.2.Değer.....	80
5.2.3.Yükümlülük.....	80
5.2.4.Kaygı.....	81
5.2.5.Güven.....	82
5.2.6. Öneriler	83
KAYNAKÇA.....	85
EKLER.....	92
Ek- 1Valilik ve Milli Eğitim Müdürlüğü Onayı.....	93
Ek- 2 Kişisel Bilgi Formu.....	95
Ek- 3 Ölçekler.....	96
Ek-4 Öğretmen Görüşme Formu.....	97

TABLO LİSTESİ

3.2.3.Niteliksel Verilerin Demografik Özelliklere İlişkin Bulguları.....	29
4.1.1.1.Okulun Bulunduğu İlçe ve Okul Türü Dağılımı.....	34
4.1.1.2.Cinsiyet, Yaş, Medeni Durumu, Çocuk Sahibi Olma Dağılımı.....	35
4.1.1.3.Mesleki Kıdem, Eğitim Durum ve Ek Görev Dağılımı.....	36
4.1.2.1.Öğretmenlerin Çocuk Cinsel İstismarını Bildirmeye Yönelik Tutumlarının Cinsiyete göre Ortalamaları ve t-testi Sonuçları.....	37
4.1.2.2.Öğretmenlerin Çocuk Cinsel İstismarını Bildirmeye Yönelik Tutumlarının Yaşa göre Ortalamaları ve ANOVA Sonuçları.....	38
4.1.2.3.Öğretmenlerin Çocuk Cinsel İstismarını Bildirmeye Yönelik Tutumlarının Öğretmenlerin Medeni Durumlarına göre Ortalamaları ve t-testi Sonuçları.....	39
4.1.2.4.Öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili tutumlarının çocuk sahibi olma değişkenine göre Ortalamaları ve t- testi Sonuçları.....	40
4.1.2.5.Öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili tutumlarının eğitim durumuna göre Ortalamaları ve ANOVA Sonuçları.....	42
4.1.2.6.Öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili tutumlarının mesleki kıdem değişkenine göre Ortalamaları ve ANOVA Sonuçları.....	43
4.1.2.7.Öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili tutumlarının ek görev değişkenine göre Ortalamaları ve t-testi Sonuçları.....	45
4.1.2.8.Öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili tutumlarının okul türü değişkenine göre Ortalamaları ve t-testi Sonuçları.....	46
4.1.2.9.Öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili tutumlarının okulun bulunduğu ilçe değişkenine göre Ortalamaları ve ANOVA Sonuçları.....	47
4.1.2.10.Öğretmenlerin kararlılık düzeyleri cinsiyet değişkenine göre Ortalamaları ve t-testi Sonuçları.....	48

4.1.2.11.Öğretmenlerin kararlılık düzeyleri yaş değişkenine göre Ortalamaları ve ANOVA Sonuçları.....	49
4.1.2.12.Öğretmenlerin kararlılık düzeyleri medeni durum değişkenine göre Ortalamaları ve t-testi Sonuçlar	50
4.1.2.13.Öğretmenlerin kararlılık düzeyleri çocuk sahibi olma değişkenine göre Ortalamaları ve t-testi Sonuçları.....	51
4.1.2.14.Öğretmenlerin kararlılık düzeyleri eğitim durumu değişkenine göre Ortalamaları ve ANOVA Sonuçları.....	51
4.1.2.15.Öğretmenlerin kararlılık düzeyleri mesleki kıdem değişkenine göre Ortalamaları ve ANOVA Sonuçları.....	52
4.1.2.16.Öğretmenlerin kararlılık düzeyleri okulda üstlenilen ek görev değişkenine göre Ortalamaları ve t-testi Sonuçları.....	53
4.1.2.17.Öğretmenlerin kararlılık düzeyleri okulda türü değişkenine göre Ortalamaları ve t-testi Sonuçları.....	54
4.1.2.18.Öğretmenlerin kararlılık düzeyleri okulun bulunduğu ilçe değişkenine göre Ortalamaları ve ANOVA Sonuçları.....	55
4.1.2.19.Öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili tutumları ile kararlılık düzeyleri arasındaki Korelasyon sonuçları.....	56
4.2.1.1.Cinsel İstismara Uğramış Öğrencilerin Davranışları Konusunda Öğretmen Algıları.....	56
4.2.2.1.Öğretmenlerin Cinsel İstismarla İlgili Hizmetiçi Eğitimleri.....	57
4.2.2.2. Öğretmenlerin Cinsel İstismarı Önleme Önerileri.....	58
4.2.3.1.Cinsel İstismara Uğrayan Öğrencileri Farkeden Öğretmenlerin Tepkileri.....	59
4.2.4.1.Öğretmenlerin Cinsel İstismarı Bildirmekle İlgili Tutumları.....	60
4.2.4.2.Öğretmenlerin Cinsel İstismarı Bildirmeme Nedenleri.....	61
4.2.5.1.Öğretmenlerin Cinsel İstismara Uğrayan Öğrencilere Güven Verme Davranışları.....	

KISALTMALAR

- ABD** : Amerika Birleşik Devletleri
- BAAK** : Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu
- BMÇHB** : Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesi
- ÇKK** : Çocuk Koruma Kanunu
- ÖÇCİBYTÖ** : Öğretmenlerin Çocuk Cinsel İstismarını Bildirmeye Yönelik Tutum Ölçeği
- KBF** : Kişisel Bilgi Formu
- REKÖ** : Revize Edilmiş Kararlılık Ölçeği

Üniversite : **Fatih Üniversitesi**
Enstitüsü : **Sosyal Bilimler**
Anabilim Dalı : **Eğitim Bilimleri**
Programı : **Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık**
Yüksek Lisans Programı
Tez Danışmanı : **Yrd. Doç. Dr. Ülkü TOSUN**
Tez Tarihi : **2015**

ÖZET

ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİNİN ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARI HAKKINDAKİ TUTUMLARI VE KARARLILIK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Serkan ÇAKIR

Bu çalışma ortaokul öğretmenlerinin çocuk cinsel istismarı vak'alarını farketmeye ve ilgililere bildirmeye yönelik tutumları ile bu konuda ne kadar kararlı hareket ettiklerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmada hem niceliksel hem de niteliksel yöntem kullanılmıştır. Her iki yöntemin örneklem grupları istanbul ili Beylikdüzü, Büyükçekmece ve Esenyurt ilçelerinde 2014 – 2015 eğitim öğretim yılında görev yapan ortaokul öğretmenlerinden oluşmuştur. Genel tarama modelinin kullanıldığı niceliksel yöntem örneklem grubu; her ilçeden biri normal diğeri imam hatip olmak üzere MEB.'na bağlı birer okuldan, toplamda altı farklı okuldan basit seçkisiz örnekleme tekniğiyle seçilen 356 ortaokul öğretmeninden oluşmuştur. Araştırma verileri; araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu ile Revize Edilmiş Kararlılık Ölçeği (Akın,A., Abacı,R., Arıcı,N., Uysal,R.,ve Karademir- Uysal,Ç., 2011) ve Öğretmenlerin Çocuk İstismarını Bildirmeye Yönelik Tutum Ölçeği (Akın, A., Yıldız, B., Uysal, R., Demir, O., Kaymaz, B., Aşut, S., & Erguvan, F. M., 2013) aracılığı ile toplanmıştır. Veriler ; SPSS Statistics 22 paket programı aracılığı ile yüzdeler,

aritmetik ortalama, standart sapma, frekans analizi, yüzdesel oranlar, Pearson korelasyon analizi, bağımsız t-testi ve ANOVA analizleri ile değerlendirilmiştir

Niteliksel yöntemin uygulandığı örneklem grubunu; amaçlı örnekleme yöntemi içinde yer alan kolay ulaşılabilir durum örnekleme tekniği ile niceliksel çalışmanın yapıldığı aynı il ve ilçelerin her birinden iki farklı normal ortaokul olmak üzere toplam 6 okuldaki 18 ortaokul öğretmeninden oluşmuştur. Araştırmacı tarafından, 7 adet açık-uçlu soru hazırlanarak katılımcı öğretmenlerle görüşülmüştür. Görüşmeler sonucunda elde edilen veriler betimsel analiz yoluyla incelenmiştir.

Araştırmada, Öğretmenlerin Çocuk İstismarını Bildirmeye Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutlarından değer alt boyutunun öğretmenlerin çocuk sahibi olmaları ile, güven alt boyutunun hem öğretmenlerin eğitim durumları hem de görev yaptıkları okul türü arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Öğretmenlerin kararlılık düzeyleri ile kararlılık ölçeğinin alt boyutlarından ilgide tutarlılığın öğretmenlerin okulda üstlendikleri ek görevler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Okul türüne göre ise kararlılık ölçeğinin ilgide tutarlılık ve çabada ısrar alt boyutlarında imam hatip okul öğretmenleri lehine anlamlı fark görülmüştür.

Öğretmenlerin cinsel istismarı bildirmeye yönelik tutumları ile kararlılık düzeyleri arasındaki ilişkiye bakıldığında; tutum düzeyleri ile değer ve yükümlülük alt boyutları arasında, değer ile kaygı ve yükümlülük ile güven alt boyutlarının kendi aralarında, kararlılık düzeyi ile çabada ısrar alt boyutu arasında, ilgide tutarlılık ve çabada ısrar alt ölçeklerinin kendi aralarında, tutum ölçeği alt boyutlarından güvenin kararlılık ölçeğinin iki alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Aralarında negatif yönde ilişki bulunan ölçek ve alt boyutları şöyledir: Tutum düzeyi ile kaygı ve güven arasında, kararlılık düzeyi ile ilgide tutarlılık alt boyutu arasında, kararlılık düzeyinin iki alt boyutu ile tutarlılık düzeyinin değer ve yükümlülük alt boyutları arasında.

Niteliksel çalışmadaki sorular beş farklı temada toplanmıştır: (1)Farkındalık (2)Değer (3)Yükümlülük (4)Kaygı (5)Güven. Bulgular ilgili araştırmalar kapsamında tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Çocuk, istismar, cinsel istismar, farkındalık, öğretmen

University : **Fatih University**
Institute : **Institute of Social Sciences**
Department : **Educational Sciences**
Program : **Guidance and Psychological Counseling**
MA Program
Supervisor : **Assoc. Prof. Dr. Ülkü TOSUN**
The date of Thesis : **2015**

ABSTRACT

THE STUDY ON THE RELATIONSHIP BETWEEN THE ATTITUDES ABOUT CHILD ABUSE AND THE LEVEL OF STABILITY AMONG SECONDARY SCHOOL TEACHERS

Serkan ÇAKIR

The aim of the study is to investigate the attitudes of secondary school teachers toward to aware of child sexual abuse cases and to report them to relevant people and also to determine how stable teachers are.

In this study both quantitative and qualitative methods have been used. The sample groups of both methods consisted of secondary school teachers in three districts as Beylikdüzü, Büyükçekmece and Esenyurt of İstanbul city during 2014-2015 academic year. In quantitative method, the survey model was used and the sample was selected by simple random sampling technique. The sample was formed from each district two secondary schools which were connected to National Ministry, one of these schools was normal, the other religious secondary school in each district that totally six schools

The research data were collected by Demographic Information Form developed by the researcher, Revised Commitment Scale(Akin, A., Abaci, R., and Karademir- Uysal, Ç., 2011) and the Teachers' Attitudes towards the Reporting of Child Abuse(Akin, A., Yıldız, B., Uysal, R., Demir, O., Kaymaz, B., Aşut, S., & Erguvan, F.M, 2013). Data were assessed by SPSS Statistics 22 software package as means, satandard

deviations, frequency analysis, the percentage ratios, Pearson correlation analysis, independent t- test and ANOVA analysis.

Sample of the qualitative method was consisted of 18 secondary school teachers from 6 different normal secondary schools with the same city and districts of the quantitative method. The teachers were selected with the easily accessible situation sampling technique. Seven open-ended questions were prepared by the researcher and interviewed with the participants. The data obtained from the interviews were analyzed by descriptive analysis.

In the study, a statistically significant differences were found between the value subscale and teachers having children, the confidence subscale and both education level of teachers and the type of school. According to the type of schools has been undertaken additional tasks, the consistency of teachers level of commitment and stability scale of interest from a significant difference between the dimensions of teachers in schools.

Therefore, consistency and scale dimensions in insisting on efforts imam school teachers was seen significant difference in favor shows to the type of school in the interest of stability. With the attitude of teachers to report sexual abuse regarding the relationship between the level of commitment; attitude level between the value and engagement subdimensions, including their confidence subscale with anxiety and engagement and value, the effort with commitment level between insisted subscales, including their subscale insist on consistency and effort of interest, two lower the stability scale of the confidence of the attitude scale dimensions significant positive correlation was found. The scales and subscales which have relationship between them negatively as follows: and interest consistency, among the two subscales of commitment level among attitude level and anxiety and confidence, commitment level and value and engagement subscales of attitude level.

Questions in the qualitative study were collected in five different themes: (1) Awareness (2) Value (3) Engagement (4) Anxiety (5) Confidence. Results have been discussed within the context of the researches and the recommendations offered.

Key Words: Abuse ,child , sexual abuse ,awareness, , teacher

BÖLÜM I: GİRİŞ

1.1 Problem Durumu

Toplumlarının geleceklerinin sağlam temellere oturtulmasında, sosyal yapıyı oluşturan çocukların ruhsal ve bedensel olarak sağlıklarının korunması ve çocukların eğitilmeleri gerektiği bir gerçektir. Çocuk doğduktan sonra büyüme süreci içerisinde iken anne-baba ile sağladığı iletişimin sonuçlarını özümsemesinden sonra kişiliğinin temelleri oluşmaktadır. Geleceği oluşturacak çocukların her yönden sağlıklı yetişmeleri, kişilik açısından da gelişim göstermeleri büyük önem taşımaktadır (Kocaer, 2006).

Çocukların istismardan korunması zor bir süreçtir; bunun sebebi ise karşılaşılan zorluklar ve yeterli bilgi gerektirmesidir. Çocuklara yönelik istismarın önlenmesinde veya belirlenmesinde birçok kuruma görev düşmektedir. Bu kurumlardan bazıları; polisler, sosyal hizmet uzmanları, doktorlar, hukukçular, hemşireler ve çeşitli sağlık alanında çalışan kişilerdir. Bu kişilerin yanı sıra öğretmenlerin rolü de çok önemli yere sahiptir (Tugay, 2008).

Çocuk istismarı türleri olan; fiziksel istismar, duygusal istismar, cinsel istismar ve ekonomik istismarın çocuk üzerinde birçok etki bıraktığı bilinmektedir(Ovayolu ve ark,2007).

Cinsel istismara uğrayan çocukların ebeveyn olduklarında çocuklarını istismardan korumadıkları belirlenmiştir. Cinsel istismar durumu hem istismara uğrayan çocuk hem de diğer kişiler arasında sıkıntılar oluşmasına neden olur. Çocuk yaşta istismara uğrayan çocuklarda ilerleyen yaşlarda cinsellik açısından doyumda eksiklik, cinsel tepkilerin azlığı ve ciddi cinsel problemlerle gündeme gelmektedir (Çeçen, 2007).

Çocuk üzerinde cinsel istismarın yarattığı çeşitli etkilerden en önemlileri ; çaresizlik ve güçsüzlüktür. İstismara uğrayan çocuk kendi rızası dışında istismara uğradığında kendini çaresiz ve güçsüz hissetmektedir. Çocuk; bu durumu birkaç kez yaşarsa ve engelleme söz konusu olmazsa çaresizlik durumu daha da artmaktadır. Ancak istismar durumunu engellemeyi başarabilmiş ise olayı kontrol edebilme ve olayın üstesinden gelme duygularında artma söz konusu olmaktadır. Bu duygusal karmaşıklık

durumları okula devamsızlığın artmasına, okuldan kaçma, suça karışma ve hatta intihar girişimlerinde bulunmalarına bile neden olabilmektedir (Çeçen, 2007).

6-15 arasındaki çocukların evden çok okulda zamanlarını geçirdikleri bir gerçektir. Eğitim süreci boyunca çocukların kötü muameleye uğrayanlarının tespit edilip erken müdahale edilmesi önem arz etmektedir. Öğretmenlerin alanyazında belirtildiği gibi zamanlarının çoğunu çocuklarla geçirdikleri ve çocuklarla ilgili çeşitli deneyimlere sahip olmaları nedeniyle, aile bireyleri ya da başka bireylerden kötü muamele gören çocukların korunup önlemlerin alınmasında okul ortamı içinde çok önemli rolleri bulunmaktadır (Walsh ve ark, 2005).

Dünyada ve ülkemizde istismarla karşılaşılma sıklığına bakıldığında çocuk gelişimi ve sağlığı konularında ilerleme kaydedilmiş ancak bu ilerlemelere rağmen ; halen ülkemizde çocukların çeşitli durumlarda istismara uğradıkları görülmektedir. Ülkemizde çocuk istismarına ilişkin bilgiler polis, adliye, hastane ve medyaya yansıyan vak'alar ile sınırlı kalmaktadır. İstismara uğrayan çocuğun gizlenmesi ve müdahale edilmemesi ileriki süreçte kendisinin de istismarcı ebeveyn olmasına neden olmaktadır. Bu nedenle konu ile ilgili kamuoyunun, velilerin daha çok bilgilendirilmeleri önemlidir. Ayrıca her meslek grubunun bu konuda eğitilmeleri de istismarın önlenmesinde farkındalık yaratılması açısından gereklilik arz etmektedir.

Öğretmenlerin çocuk istismarını bildirmekte zorunlu olduğu ülkelerde genellikle öğretmenlerin faydalanabilmeleri için çocuk istismarı belirtilerini içeren ve müdahale sürecinde nasıl bir yol izlemeleri gerektiği konusunda öğretmenlere hizmet içi eğitimler verilip el kitapçıkları dağıtılmıştır (Tugay, 2008).

Öğretmenlerin çocuk istismarını tespit etmeleri konusunda önemli bir noktada olmaları; kendilerinin de çocuk istismarı konusunda eğitilip daha fazla donanıma sahip olmaları gerekliliğini beraberinde getirmektedir. Bu nedenlere dayalı olarak öğretmenlerin de çocuk istismarı belirtileri ve önlenmesi konusunda eğitilmeleri gerekmektedir (Tugay, 2008).

Bu çalışmada öğretmenlerin istismar yaşamış çocukları fark etmeleri, tanımaları ve çocukların korunmasına ilişkin bilmeleri ve uygulamaları gereken işlemlerin bilincinde olarak çocukların çeşitli istismarlardan korunmasına katkıda bulunmalarının sağlanması hedeflenmektedir.

1.2.Problem Cümlesi

İstanbul ili Beylikdüzü, Büyükçekmece ve Esenyurt ilçelerinde bulunan ortaokul öğretmenlerinin kararlılık düzeyleri ile çocuk cinsel istismarı vak'alarını farketmeleri ve ilgililere bildirmeye yönelik tutumları arasında ilişki var mıdır?

1.3. Amaç:

Ortaokul öğretmenlerinin kararlılık düzeyleri ile çocuk cinsel istismarı vak'alarını farketmeye ve ilgililere bildirmeye yönelik tutumlarının ne düzeyde olduğunun incelenmesidir.

Bu amaç doğrultusunda, araştırmada şu problemlere cevap aranmıştır:

1. Öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutumları alt boyutlarının düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?
2. Öğretmenlerin yaş değişkenine göre çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutumları alt boyutlarının düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?
3. Öğretmenlerin medeni durum değişkenine göre çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutumları alt boyutlarının düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?
4. Öğretmenlerin çocuk sahibi olma değişkenine göre çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutumları alt boyutlarının düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?
5. Öğretmenlerin eğitim durumu değişkenine göre çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutumları alt boyutlarının düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?
6. Öğretmenlerin mesleki kıdem değişkenine göre çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutumları alt boyutlarının düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?

7. Öğretmenlerin okulda üstlenilen ek görev değişkenine göre çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutumları alt boyutlarının düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?
8. Öğretmenlerin okul türü değişkenine göre çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutumları alt boyutlarının düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?
9. Öğretmenlerin okulun bulunduğu ilçe değişkenine göre çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutumları alt boyutlarının düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?
10. Öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre kararlılık düzeyleri alt boyutlarının anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?
11. Öğretmenlerin yaş değişkenine göre kararlılık düzeyleri alt boyutlarının anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?
12. Öğretmenlerin medeni durum değişkenine göre kararlılık düzeyleri alt boyutlarının anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?
13. Öğretmenlerin çocuk sahibi olma değişkenine göre kararlılık düzeyleri alt boyutlarının anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?
14. Öğretmenlerin eğitim durumu değişkenine göre kararlılık düzeyleri alt boyutlarının anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?
15. Öğretmenlerin mesleki kıdem değişkenine göre kararlılık düzeyleri alt boyutlarının anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?
16. Öğretmenlerin okulda üstlenilen ek görev değişkenine göre kararlılık düzeyleri alt boyutlarının anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?
17. Öğretmenlerin okul türü değişkenine göre kararlılık düzeyleri alt boyutlarının anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?
18. Öğretmenlerin okulun bulunduğu ilçe değişkenine göre kararlılık düzeyleri alt boyutlarının anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?
19. Öğretmenlerin çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutumları ile kararlılık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.4.Önem

İstismara uğrayan her bireye bilgi eksikliği ve/veya durumun gizlenmesi gibi durumlardan dolayı müdahale edilememektedir. Çocukların istismardan nasıl korunmaları gerektiği konusunda kendilerinin ve yakın çevrelerinin bilgilendirilmeleri istismarı engellemek için büyük bir adımdır. Bu çalışma, ortaokul öğretmenlerinin çocuk cinsel istismarı hakkındaki farkındalıklarının ne ölçüde olduğu ve bu tür durumlar ile karşılaştıklarında tutumlarının ne yönde olduğunun incelenmesi açısından önem taşımaktadır. Ayrıca elde edilecek bilgilerin çocuk cinsel istismarı hakkında uygulamadaki eksikliklerin tespit edilmesinde ve hizmet sunumunun daha etkin bir şekilde yerine getirilerek toplumsal bilincin genişletilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmada temel problem olarak; ev ortamı dışında çocukların en çok birlikte zaman geçirdikleri kişilerin öğretmenleri olduğu, bu nedenle çocuklar ile yakın iletişim halindeki öğretmenlerin çocuk istismarı hakkındaki farkındalıklarının artırılması ve durumun tespit edilmesi, erken müdahale açısından önem taşımaktadır.

1.5. Sayıtlar

Örnekleme oluşturan ortaokul öğretmenlerinin veri toplama araçlarını samimiyetle cevapladıkları varsayılmıştır.

1.6.Sınırlılıklar

Araştırma 2014 – 2015 öğretim yılında İstanbul ilinin Beylikdüzü, Büyükçekmece ve Esenyurt ilçelerinin MEB.na bağlı ortaokul öğretmenlerinin görüşleriyle sınırlıdır.

Araştırmanın niceliksel bölümünün verileri “Öğretmenlerin Çocuk Cinsel istismarını Bildirmeye Yönelik Tutum Ölçeği” ile “Revize Edilmiş Kararlılık Ölçeği”nin uygulanmasıyla elde edilen verilerle sınırlıdır.

Araştırmanın niteliksel bölümü aynı örneklem grubundan 18 öğretmene sorulan 7 soruya verilen cevaplarla sınırlıdır.

Araştırmanın bir başka sınırlılığı anketin uygulanışı sürecindeki güçlüklerden kaynaklanmaktadır. Etik ilkelere bağlı kalınarak öğretmenlere ders dışındaki sürelerde

ulaşılmaya çalışılarak bilgilendirme yapılmıştır. Bu süreçte öğretmenlere amacımız ve anketin uygulanışı hakkında bilgiler verilmiştir. Anketin uygulama süresi kısa olduğu için öğretmenlere birebir uygulatılarak toplanmıştır. Ayrıca yazılı izin olmasına rağmen ve kimliklerini meydana çıkaracak sorular içermemesine rağmen anketin konusundan ekinmeler olması nedeni ile anketin doldurulmasında güçlükler yaşanmıştır.

1.9.Tanımlar

Çocuk: 0–18 yaş aralığında olan her bireydir (Kars, 1996)

Çocuk İstismarı: Çocuk istismarı, ebeveyn veya çocuğa bakmakla sorumlu olan kişilerin giriştiği, çocuk yetiştirme ile ilgili toplumsal kurallara uygun olmayan, çeşitli eylem veya eylemsizlikler sonucunda çocuğun kasıtlı olarak zarar görmesidir (Polat, 2001).

Cinsel İstismar : Cinsel istismar, rıza yaşının altında olan çocuğun cinsel açıdan olgun bir yetişkinin cinsel doyumuna neden olacak bir durum içerisinde olması yada buna göz yumulmasıdır (Çeçen, 2007)

BÖLÜM II: KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1 Tarihsel Süreçte Çocuk

Çocuk istismarından önce çocuk kavramının tanımlanması önemlidir. Ülkemiz tarafından da imzalanmış olan Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesine (BMÇHB) göre 18 yaşından küçük her birey çocuk olarak tanımlanır. Çocuk istismarı konusunda çok farklı tanımlamalar mevcut olduğundan ortak bir tanıma ulaşmak konusunda güçlükler bulunmaktadır. Her bilim insanı kendi dalında istismarın farklı boyutlarını tanımlamaktadır. Örneğin; bazı tanımlar istismarın çocuk üzerinde bıraktığı zarara odaklanırken, diğer bazı tanımlar niyet kavramını vurgular. Ayrıca cinsel istismar sorununun toplumdan topluma değişen niteliklerde olduğu varsayılırsa evrensel bir tanımının olmadığını söylemek doğru olur (Kars, 1996).

Çocukluk çağı tarihsel süreç içerisinde farklı kültürel yapıda çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Tarihe bakıldığında zaman, farklı dönemlerde çocuğun bir "işe yaramaz" olarak algılanıp kötüye kullanıldığı görülür. Örneğin; çocukların doğdukları anda ebeveynleri tarafından öldürülmeleri, köle olarak sunulmaları, küçük yaşlarda ağır işlerde çalıştırılmaları vb. (Kocaer, 2006).

2.2 Çocuk İstismarının Tanımı ve Kapsamı

Çocuk istismarının çeşitli tanımlamaları mevcuttur. Çocuk istismarı, aile bireylerinin birbirleri ile olan iletişimlerinin eksik yada kopuk olmasının çocukların fiziksel ve ruhsal yönden gelişimlerine zarar vermesidir (Altıparmak, 2008).

Çocuk istismarı, ebeveyn veya çocuğa bakmakla sorumlu olan kişilerin giriştiği, çocuk yetiştirme ile ilgili toplumsal kurallara uygun olmayan, çeşitli eylem veya eylemsizlikler sonucunda çocuğun kasıtlı olarak zarar görmesidir (Polat, 2001).

Bir yetişkinin gerçekleştirmiş olduğu, çocuğun zarar görmesini etkileyebilecek olan tutum ve davranışların veya yine sonucunun çocuğun zarar görmesiyle sonuçlanabilecek ilgi eksikliği istismar olarak tanımlanabilir (Kara ve ark, 2004).

2.3. Çocuk İstismarını Açıklamaya Yönelik Kuramlar

2.3.1 Psikiyatrik Kuram

Kurucusu L.C.Terr olan bu kuram çocuk istismarını ilk açıklığa kavuşturan kuramdır. Bu kuram çocuk istismarından anne-babaları sorumlu tutmakta ve anne-babaların kişilikleri üzerinde durmaktadır. Çünkü anne-babaların diğer anne-babalardan farklılıklar oluşturan birçok özellikler barındırdığını savunmaktadır (Kars, 1996).

Psikiyatrik kuramda anneye düşkün olan çocuk, büyüme aşamasında sürekli olarak artan isteklerde bulunmaktadır. Kadın eşinden memnun olmadığı süreçte çocuğuna yönelmektedir ve çocuk ta annenin beklediği gereksinimleri karşılayamadığı için anne çocuğu yüzünden hayal kırıklığı yaşamaktadır. Kendisinin çocukluğunda yaşadığı reddedilme ve utançlık duygularını çocuğuna yansıtarak, reddedici bir anne durumuna gelmektedir. Suçluluk, endişe hali ve kendine olan saygısını kaybetme durumu ile karşı karşıya olan anne; inkar ve dışlanma gibi savunma mekanizmalarını çocuğa karşı kullanır. Bu durum neticesinde anne; cezalandırıcı üst benliğini simgeleyen kendi annesi sayesinde tanınabilir. Bunların sonucunda anne, özgeçmişinin ve yetersizliklerinin sonucu haline getirdiği kendi evladına kötü davranabilir (Özdemir, 1989).

Kısaca psikiyatrik kuram anne odaklı olup, tedavi için ise annenin geçmişten etkilenen bugünkü yapısını tedavi etmek sureti ile olumlu annelik ilişkilerinin düzenlenmesi üzerinde durmaktadır.

2.3.2 Sosyolojik Kuram

Bu kuram, şiddet karşısında toplumun sergileyeceği tutumun incelenmesi gerektiğini ve anne-babaların sosyal destek kaynaklarından faydalanmaları sayesinde çocuk istismarını açıkça ortaya koyabileceğini öne çıkarmaktadır (Sözduyar,1989).

Psikiyatrik kuramın aksine, istismara yol açan sebepler olarak ;toplumsal değerleri, örgütleri, kültürleri ve aileleri incelemiştir (Kars, 1996).

2.3.3 Sosyal Öğrenme Kuramı

Bu kuram, istismarın etkileşim sonucu öğrenilebileceğini savunmaktadır. İstismarcı davranışlar sergileyen anne-baba bu davranışlarını öğrenmiş olduklarını kanıtlamak için, kendi aile yapıları içerisindeki davranışları örnek aldıklarını öne sürmektedirler. Davranışlar üzerinden giden bu kuram doğrudan kültürel yapıyla ilgilenmemektedir. Psikiyatrik kuramın tersine istismarın ana-babanın kişilik eksikliğinden değil, öğrenilmiş davranışların neticesinde ortaya çıktığını savunmaktadır. İstismarın önüne geçmenin yönteminin ise yetişkinlere yeterli eğitimin verilmesinden geçtiğini ve bunun doğru bir karar olduğunu vurgulamaktadırlar (Özdemir, 1989).

2.3.4 Sosyal Etkileşim Kuramı

Sosyal etkileşim kuramı çocuk istismarının tek başına açıklanmasının güç olacağı ve diğer kuramlarla beraber açıklanmasının daha doğru olacağı üzerinde durmaktadır. Sosyal etkileşim kuramında çocukların; (1) fiziksel özellikleri, (2) kişisel özellikleri, (3) davranışları gibi özellikleri üzerinde durulmaktadır. Anne baba ilişkilerinin zayıflığını; çocuğun anne-babaya karşı çekingen davranması, umursamaz davranışlar sergilemesi, psiko-motor becerilerinde gecikmelerin olması ve düşmanca ilişkilerin sergilenmesinin daha fazla gerginleştirdiği belirtilmektedir. Araştırmalarda istismara maruz kalmış çocukların, istismara maruz kalmamış çocuklara oranla daha fazla anne-babaya karşı olumsuz tutum ve davranışlar içinde oldukları ileri sürülmektedir. Fakat bu tutum ve davranışların istismarın nedeni mi yoksa sonucu mu olduğu bilgisi henüz kesinlik kazanmış durumda değildir. (Özdemir, 1989).

Kuramda çocuğun; anne-baba ve çevre kadar eyleme katkı sağlayan etkili bir öğe olduğu, bunun da etkileşim sürecine bağlandığı vurgulanmaktadır (Kars, 1996).

2.4 Çocuk İstismarının Türleri ve Türlerinin Tanımı

2.4.1 Fiziksel İstismar

İstismar türleri arasında en yaygın ve en kolay anlaşılın istismar türüdür. Çocuğun kaza dışı nedenlerle yaralanmasıdır. Kaza dışı travmalar genellikle çocuk, anne babası tarafından cezalandırılmak istendiğinde veya anne baba kontrollerini kaybettiklerinde ortaya çıkar. En sık görülen fiziksel istismar, dövme şeklinde görülür. Fiziksel istismar sonucu oluşan morlukların nasıl meydana geldiğini aileler tam olarak açıklayamamaktadırlar. Daha seyrek olarak ise çeşitli yanıklar, kesici travmalar, zehirlenmeler ve boğulma durumları ile karşılaşılmaktadır (Kara ve ark, 2004). Yaralanma sonucu getirilen her çocukta fiziksel istismar olasılığının olabileceği unutulmamalıdır (Tıraşçı ve Gören, 2007).

Disiplini sağlamak amacıyla veya başka neden için aile içinde çocuğa yönelik uygulanan şiddet ile tüm kültürlerde karşılaşılr. Ülkemizdeki kültürel özellikler, çocuğu dövme gibi fiziksel istismar olarak kabul edilen kabul edilemez davranışların toplum tarafından kabul edildiğini göstermektedir. “Dayak cennetten çıkmadır”, “kızını dövmeyen dizini döver”, “öğretmenin vurduğu yerde gül biter” gibi atasözlerimiz bu tür durumlara örnektir (Topbaş, 2004 ; Şimşek ve ark. 2004).

2.4.2. Duygusal İstismar

Duygusal istismar oldukça sık görülmesine rağmen tanımlanmasında, yasal olarak kesinlik oluőturmasında ve anlaşılmasında güçlükler yaőanılmaktadır. Duygusal istismar, toplum içindeki yetişkin bireyler tarafından gerçekleştirilen, çocuğun duygusal gelişimine balta vuran, kişiliğini etkileyen çeşitli eylem veya eylemsizlikler bütünü olarak tanımlanır. Fiziksel ve cinsel istismar türlerinin genelinde duygusal ihmal de bulunmaktadır. Fiziksel istismarın %90 lık kısmını duygusal istismarın oluşturduğu saptanmıştır. Cinsel istismarın ve fiziksel istismarın olmadığı zamanlarda bile duygusal

istismar gerçekleşebilir. Bu nedenle istismar türleri açısından bakıldığında duygusal istismarın çocuk ve ergenlerin en sık yaşadığı istismar türü olduğunu söylenebilir. Fakat istismar türleri içerisinde diğer istismar türlerinden daha az zararlı olduğu düşünüldüğü için çalışmalar sınırlı kalmıştır ve ilerleme diğerlerine oranla geride kalmıştır. (Taner ve Gökler, 2004).

Duygusal istismarın içeriğini; sözel istismar, fiziksel olmayan cezalar veya tehditler oluşturur. Duygusal istismara maruz kalan çocukların çoğunda duygusal, davranışsal ve çeşitli sosyal bozukluklar meydana gelmektedir. Duygusal istismar uzun dönemde psikolojik açıdan diğer istismar türlerinden daha fazla etkiye sahiptir. Duygusal istismarın etkisinde kalan çocuklarda genellikle; dışa vurum ve içe atım sorunları, sosyal ilişkilerde bozukluklar, kendine ve çevreye güvensizlik, intihar girişiminde artışlar ve başka psikiyatrik bozukluklar görülebilmektedir. Bu tür istismarlar kişilik bozukluklarını da tetiklemektedir (Taner ve Gökler, 2004).

Duygusal istismar; çocuğun kişiliği ile birlikte başarısında bunun yanı sıra fiziksel gelişiminde de olumsuzluklar meydana getirmektedir (Ünal, 2008).

2.4.3 Cinsel istismar

Yapılan bilimsel araştırmalar neticesinde cinsel tacizlerin daha fazla üç-beş yaş grubu arasında görüldüğünü kanıtlar niteliktedir (Turhan ve ark., 2006). Bu tür istismara uğrayan çocukların kendilerini suçlayacakları ve yalnızlık hissedecekleri göz önünde bulundurulursa, tedavi sürecinde bireysel terapiler ve gerektiğinde aile ve grup terapilerine önem vermek gerekir.

Çocuk cinsel istismarının etkileri; kısa ve uzun süreçte psikolojik açıdan ağır olumsuz sonuçların yaşanmasına, bireyin yaşam kalitesinin düşmesine ve yaşam doyumunu olumsuz etkilemesine neden olan ciddi sosyal problemlerden biridir. Cinsel istismar, rıza yaşının altında olan çocuğun cinsel açıdan olgun bir yetişkinin cinsel doyumuna neden olacak bir durum içerisinde olması ya da buna göz yumması olarak tanımlanmaktadır. Cinsel istismar çeşitli şekillerde ortaya çıkmaktadır: sözel istismar, sapkınlık boyutunda telefon konuşmaları, teşhircilik, cinsel ilişkiye tanık olma,

röntgencilik, bedenine cinsel amaçlı dokunulması, fuhşa itilme, ırza geçme, ensest ilişki gibi (Çeçen, 2007).

Çocuk istismarı, çocukların gelişim düzeylerinden biri olan cinsel gelişimine önem verilmemesi ve ilgisizce davranılması sonucu ortaya çıkan ihmalin bir sonucu olarak öngörülmektedir. Toplumun kabul etmediği ve duygusal olarak en çok yıpratıcı olan cinsel istismar aile içerisinde olmaktadır. Ancak bu tür istismarların belirlenmesi çok zor bir durumdur. Cinsel doyumlarını çocuklar üzerinde arayan cinsellik açısından yetersiz kişilerce başvurulmuş suç türüdür (Aral ve Gürsoy, 2001).

Çocuğun cinsel istismara niye uğradığına bakıldığında en çok karşılaşılan nedenler arasında; sevgi yoksunluğu, aşırı merak, ilgisizlik, yetişkinler tarafından kolayca yönlendirilebilmeleri ve savunmasız oluşları, olayı saklama eğilimi, çocuklar kötü şahittir düşüncesinin yer aldığı ortaya çıkmaktadır. Erişkinler istismarı duyduklarında ilk tepkileri çocuğun bu durumu hayal ettiği ya da yalan söylediği şeklindedir (Yavuz, 2006).

Çocukların birçoğu suçluluk ve korku nedeni ile tekrar tekrar istismara maruz kalmaktadırlar. Çocuklar ebeveynleri tarafından terk edilecekleri duygusunu yaşamaktadırlar.

Cinsel istismarın sosyo-ekonomik açıdan belli bir seviyede olmadığı her seviyede görülebileceği belirtilmektedir. En çok tacizde bulunan kişilerin erkek olduğu belirlenmiştir. Bu girişimde bulunan kişilerin özellikleri konusunda çeşitlilik olduğu görülmüştür. Bazı araştırmacılar tacizci olmayan ebeveynlerin bazı koşullarda istismar uygulayabileceğini vurgularken, bazı araştırmacılar ise istismara uğrayan kişiyi kıymetsiz bir varlık olarak görmek olduğunu belirtmektedirler. İstismarcı kişilerin bazıları çocuğun bu durumdan yarar göreceği ve o anda çocuğun eğlendiğine inandıkları gözlenmiştir. Daha çok şiddet, alkol ve parçalanmış aile içerisinde cinsel istismar görülmektedir. Çocuklarının bakımını üstlenen babalarda daha az bu durumla karşılaşıldığı saptanmıştır. (Gökler ve Taner, 2004).

Çocuklar aşağıda sıralanan gerekçelerle yaşadıkları istismar olayını anlatmazlar ya da anlatamazlar. Fakat aşağıdaki bilgiler okul personeli ve veli tarafından bilinirse çocuklara bu konuda yaklaşımları da o ölçüde farklı olacaktır (Çeçen, 2007).

- Çocuğu istismar eden şahıs yakını ya da akrabalarıdır.
- Çocuk, tacizde bulunan kişi tarafından tehdit edilmiştir yani yaşadıklarını herhangi birine söylerse ona ve çevresindekilere kötü şeyler yapılacağı söylenmiştir.
- Çocuğa; eğer anlatırsa hiç kimsenin ona inanmayacağı söylenmiştir
- Çocuklar ; başlarına iş açılış istemezler
- Çocuklar; sevdiklerinin gözünde değerlerini kaybetmek istemezler.
- Tacizde bulunan kişi aslında çocuğun korumak istediği biridir.
- Çocuklar; yaşadıkları durumu açıklayabilecek yeteneğe, bilgi ve beceriye çoğu zaman sahip değildirler.

Cinsel istismara yönelen yetişkinler toplumun içerisinde öfke ve öç alma duygusuna neden olur. Ebeveynler, doktorlar, öğretmenler ve polisler bu kişilere cezalandırma duyguları sonucunda tehlikeli cezalar verme eylemlerinde bulunabilmektedirler. Diğer yandan “çocuğun bu işi arandığı ve kişiyi bu eyleme teşvik ettiğini” söyleyen kesimde küçümsenecek düzeyde değildir. Buna rağmen kanunlara göre, çocuk ya da ergen böyle bir eylemi başlatsa bile bu olaya karışan kişi yada kişiler sorumludur. Kanunlar çocukları kendi cinsel güdülerinden dahi korumayı amaç edinmiş şekilde hazırlanmıştır (Günçe, 1999).

Cinsel istismar iki biçimde şekillendirilmiştir .Bunlar:

Dokunma olmaksızın yapılanlar: Sözel istismar olarak da adlandırılan açığa çık telefon konuşmaları, teşhircilik, röntgencilik ve şahit olma gibi durumlardır.

Dokunmanın yer aldığı cinsel istismar olguları: Müstehcenlik ve fuhuş, tecavüz ve ensest ilişkidir. (Polat, 2001).

Cinsel istismarın fark edilmesi kolay bir olgu değildir çoğu zaman tesadüfidir. Bu sır dış etkenlerin etkisiyle genellikle ortaya çıkmaktadır. Genellikle çevresindeki kişilerin anormal davranışı fark etmesi veya çocuğun bir fiziksel yaralanması sonucu doktora götürülmesi sonucu tespit edilmektedir. Az da

olsa istismara uğrayan kişi üçüncü bir kişiye olay hakkında bir şeyler söylemesi ile ortaya çıkmaktadır (Polat, 2001).

Yurdakök (1999) çocukların cinsel istismara uğrayan çocuklardaki davranış değişikliklerini aşağıdaki gibi sıralamıştır;

- Aşırı uyku hali yada çok az uyuma davranışı,
- Aniden kişilik değişikliği,
- Depresyon durumu
- Evden kaçma girişimi,
- İntihar girişiminde bulunması,
- Gece korkularının artması,
- Yeme bozukluğu,
- Belirli kişiler yada yerlerden korkulması,
- Fazla fazla giyinme
- Mastürbasyonda artış,
- Yaşına göre ileri cinsel bilgiye sahip olması,

Sgroi ; cinsel istismara maruz kalan çocukların sık sık duygusal ve davranışsal olarak aşağıdaki ipuçlarını sergilediklerini rapor etmektedir. Cinsel istismara maruz kalan çocukların vereceği tepkiler istismarın türüne, şiddetine ve yaşa göre değişim göstermektedir(Çeçen, 2007).

- Yetişkinlerin oluşturmuş olduğu güven eksikliği ya da alışılmadık korku,
- Baştan çıkarıcı hareketlerde ve rastgele cinsel ilişkilerde bulunma,
- Cinsel davranışlar hakkında yaşına uygun olmayan bilgiye sahip olması,
- Temel gereksinimler olan uyumak ve yemek yeme durumlarında değişim,
- Okul yaşamındaki performans ve notlarında düşüş,
- Verilen ödevlere konsantre olmada güçlük,
- Okulda yapılan çalışmalara karşı ilginin aniden azalması,
- Her zamankinden daha erken okula gelme ve eve isteksiz gitme,
- Normalin dışında öfkeli ve saldırgan davranışlar,
- Yaşına aykırı olgun davranışlar sergileme,

- Kıyafetlerini değiştirirken sorun ıkarma,
- Davranış olarak gerilemeler, mesela bebeksi konuşmalar,
- Genel görülen ryalardaki kabusların artışı,
- Yabancı insanlara yaklaşmaktan kaçınma,
- Beklenmedik yerde ağlama krizleri ve huzursuzluk,
- Birden hiç hata yapmayan bir ocuk olmaya alışması,
- Sık sık el yıkamalarında ve beden yıkamalarındaki artış ya da mastrbasyondaki artış,
- Karın ağrısı ve baş ağlıları gibi psikosomatik belirtilerdeki artış,
- Duyularını saklama ya da gizemli bir yapıya bürünme,
- Aşırı derecede utangaçlık veya kaygı ifadesi,
- Arkadaşlık ilişkilerinde sürekli sorunlar çıkmasındaki artış,
- Aile ortamından kaçış,

Doğal olarak cinsel istismara uğrayan çocuklar, yukarıda sıralanan bütün belirtileri göstermek zorunda değildirler. Fakat bu belirtilerden bir kaçı bir arada göze çarpıyorsa ebeveynleri ya da okul personeli tarafından dikkatle izlenmeli ve duyarlı olunmalıdır. (een, 2007).

Kepekci (2001)'e göre cinsel istismara maruz kalmış çocuklara diğer kişilerin aşağıdaki davranışları göstermesi beklenir:

- Çocuğun söylediklerini dikkatlice dinlemeli ve söylediklerine inandığımızı belli etmeli
- ocuğu aşağılayıcı ve ayıplayıcı davranışlarda bulunmamalı asıl ayıplanacak kişi varsa bu yetişkinin olduğu vurgulanmalıdır.
- Çocuğa güven verici şekilde yaklaşılmalı
- Çocuğa önceden davranıldığı gibi davranılmasına devam edilmeli

2.4.4 Ekonomik İstismar

ocuk yaşta çalışmaya başlatılması, sürekli olarak çalışmak zorunda olması ya da çalışırken eğitime zaman ayıramaması, fiziksel olarak kendisine uygun olmayan ortamlarda çalıştırılması, uzun süre çalışma sürecinde olması, yeterli lde dinlenme fırsatı bulamaması, gezmek, eğlenmek ve sosyal aktivitelerde bulunamaması gibi

durumlar; duygusal, fiziksel veya cinsel istismar durumları ile karşılaşılması olasılığını artıran durumlardır (Zeytinoğlu, 1991).

Sokakta çalışan çocuk sayısı hem Dünyada hem Türkiye’de hızla artmaktadır. Bilimsel araştırmalar neticesinde çocukların ekonomik olarak sıkıntılar yaşadıkları ve bu nedenle iş hayatına girmek zorunda kaldıkları, çoğu çocuğun sokaklarda çalıştığını ortaya koymuştur.

Aynı zamanda çalışan çocukların aileye maddi yardımının önemi anne ve babanın eğitim düzeyinin artmasıyla azalmaktadır (eğitimsiz düzeyde %56, ilkokul düzeyinde %54, lise düzeyinde %15 ve üniversite düzeyinde % 20) (Kağıçıbaşı, 2000)

Bu tür kötü koşullarda çocukların çalıştırılmaları; çocukların sağlıksız ve dengesiz beslenme sonucu dirençsiz kalmalarına ve bunun sonucunda tedavisi zor olan hastalıklara yakalanmalarına neden olmaktadır (Subaşı, 2000).

2.5. Çocuk İstismarının Sonuçları

Çocuk istismarının iki farklı boyutta sarsıcı sonuçları vardır : (Polat,2001)

- Kısa sürede gerçekteşen zarar
- Uzun vadede gerçekteşen zarar

Bu sarsıcı durumlar çocuğun yaşına, istismarcının çocuğa yakınlığına, istismarın görölme sıklığına vb. durumlara göre değişiklik göstermektedir. Bu sonuçların etkisinin en aza indirilebilmesi, istismar durumunun tespit edilip tedavi altına alınması ile gerçekteşir.

Genel olarak çocuk istismar sonuçlarına bakıldığında ; (Polat,2001).

- İstismarcı tarafından çocuğa uygulanan istismarın cinsellik içeriği
- Çocuğun istismarcıya duyduğu güvenin boşa çıkması sonucu güvensizlik durumunun oluşması

- Kendi iradesi dışında çocuğun cinsellik açısından kullanılması ve engelleyememesi sonucu çaresizlik algısı
- Çocuğun yaşanılan durumu sır olarak saklamasına ve kusur davranışlarına karşı zorla alıştırılması
- Normalde algılanan cinsellik bilgisinin zarar görmesi, normal olmayan şekilde ortaya çıkmaktadır.
- Suçluluk durumu çocuğun dışlanmış hissetmesine neden olabilir.
- İstismara uğramış çocuk diğer çocuklardan çok farklı olduğunu hisseder, anormal davranışlar sergiler.
- Kimsenin kendisini koruyamayacağını düşünür.

Yaşanılan durumu ebeveynlerine anlatma cesaretini bulursa ve ters tepki alırsa bu çocuk için daha kötü durumlar doğurur (Polat,2001).

2.5.1 Fiziksel İstismar Sonuçları

Fiziksel istismar sonucunda çocukların geneline bakıldığında; kırıklar, çıkıklar, iç organ zedelenmesi, beyin travması ve kanamaları, çeşitli felç durumu, zihinsel özürlülük gibi hasarların şiddetine bağlı olarak da ölümle sonuçlandığı görülür (Özmen 2004).

Fiziksel istismara uğrayan çocuklarda gözlenen davranışlar genel olarak (Bahçecik ,1993) ;

- Öz saygıları düşüktür
- Okul başarıları düşüktür.
- Okulda yapılan aktivitelere katılımları düşüktür.
- Bir yetişkinin kendisine dokunmasından ve aşırı yaklaşmasından korkarlar.
- Ebeveynlerinden ya da eve gitmekten korkarlar.
- Ağrı eşikleri yükselmiştir.

- Gerileme davranışı sık görülür.
- Kolay kolay ağlama tepkisi göstermezler.
- Alt ıslatma davranışı tekrar gündeme gelir.
- Yaşları ilerledikçe evden kaçma durumu görülür.
- Hırsızlık yapma eğilimi artar.
- Yalan söyleme davranışında artış görülür.
- Alkol kullanımında artış görülür.

2.5.2 Duygusal İstismar Sonuçları

Duygusal istismarın sonuçlarında genel olarak gözlemlenen durumlar (Erkman ,1991).;

- Parmak emme
- Isırma
- Alt ıslatma
- Yeme bozukluğu
- Hiperaktivite
- İçer kapanıklık
- Kendini güçsüz hissetme
- Saldırgan davranış
- Pasif halde olma
- Yalan söyleme ve hırsızlık gibi anti-sosyal davranışlarda artış
- Olumsuz benlik kavramının oluşumu
- Depresyon
- Uyku bozuklukları
- Aşırı kaygı
- Fobilerde artış
- Obsesyonlar gibi nevrotik reaksiyonlar
- İntihar girişimi
- Bilişsel ve duygusal gelişimlerinde duraksama
- Konsantrasyon bozukluğu
- Oryantasyon bozukluğu
- Güdülerde azalma
- Aşırı bağımlılık
- Yapmacık olgun davranışı sergileme

2.5.3 Cinsel istismar Sonuçları

Çocuk cinsel istismara uğradığı süreçten itibaren ve yetişkinlerin ona kasıtlı olarak ceza vermesinden itibaren, çocuğun güven duygusu kırılır ve kendisine ihanet edildiği düşüncesi içerisine girer. Bu kaygı hissi çocuk gelişimi devam ettiği süreçte, bütün ilişkilerine yansiyarak büyüyecektir (Keskin , 2005).

2.5.4 Ekonomik İstismar Sonuçları

Sokakta çalışan çocukların çoğunluğunu erkekler olmaktadır. Çalışmak zorunda kalmaları da okulu terk etmelerine neden olmaktadır. Genelde mendil satmak, araba camı silmek, sakız satmak, ayakkabı boyamak, su satmak, simit satmak, çöp toplamak, çiçek satmak gibi işlerde çalıştırılmaktadırlar. Genellikle çalıştırıldıkları bu yerler kalabalık yerleşim yerleri ve tehlikeli ortamlar olmaktadır. Düzenli ve dengeli beslenmeleri olmamaktadır. Çoğu geceyi sokakta yada çöplük denilebilecek yerlerde geçirmektedir. Uzun süre ayakta durmak, soğuk ya da aşırı sığağa maruz kalmak temel şikayetlerini oluşturmaktadır. Çocukların % 72'si yorgunluktan şikâyetçidir. (Polat, 2007).

Çoğunluk olarak uzun süre ayakta durmak, ağır yük taşımak, saatlerce yürümek zorunda olmak, sıcak ve soğukta dışarıda kalmak temel şikâyet nedenlerini oluşturmaktadır. Birçoğu halk tarafından kötü muameleye maruz kalmaktadır ve temel eğitimleri aksamaktadır (Polat, 2007).

2.6. İstismarın Çocuk Üzerine Etkileri

İstismarın özellikleri ve çocuk üzerinde bırakmış olduğu etkileri ;

- İstismarcı ile çocuk arasındaki ilişkiye,
- İstismarın türüne,
- İstismarın süresine
- Çocuğa şiddet kullanılmasına,
- Zararın fiziksel varlığına,
- Çocuğun yaşına,
- Çocuğun ruhsal özelliklerine,

- Çocuğun travma öncesi psikolojik gelişimine,
- Çocuğun yaşamış olduğu durumun ailenin tepkisine göre değişiklik göstermektedir. (Ovayolu ve ark, 2007).

Cinsel istismarın olası sonuçları; duygusal etkiler, cinsellik üzerine etkiler, depresif duygu durum üzerine etkiler, kaygı şeklindeki etkiler, davranışsal etkiler ve kişilik gelişimine etkiler ana başlıklarıyla incelenebilir (Ovayolu ve ark, 2007).

2.6.1 Cinsellik Üzerine Etkileri

Riski yüksek olan cinsel saldırılar, cinsel istismara maruz kalmış çocuklarda daha fazla görülmektedir. Cinsel istismara maruz kalmış (taciz durumu) olan çocukların, yaşitlarına oranla cinsel yaşama erken başlama, çocuk denebilecek yaşta gebe kalma, birden çok cinsel eş durumu ve cinsel saldırılarda diğer kişilere oranla daha fazla etkileşimde bulunma gibi durumlara maruz kaldıkları bildirilmektedir (Taner ve Bahar, 2004).

Cinsel istismara uğramış çocukta görülen genel davranışlar ; (Kara ve ark. , 2004)

- Sürekli ve tekrarlayan cinsel oyunlar,
- Cinsellik içerikli davranışlar sergilemesi,
- Yaşına uygun olmayan cinsel aktivite göstermesi,
- Kontrol dışı mastürbasyonlar,
- Tacizi belirten resimlerin çizilmesi,
- Etrafında başkaları varken mastürbasyon,
- Cinsel ilişki taklitlerinde bulunma,
- Cinsel organlarına yabancı cisimler sokma,
- Etraftaki insanlara sürtünme davranışı,
- Devamlı olarak cinsel organı ile oynama davranışı,
- Cinsel içerikli konulara aşırı merak,
- Cinsel içerikli konulara tamamen ilgisiz olmak

Cinsel istismara maruz kalmış çocukların ileriki ilişkilerini cinsellik üzerine kurdukları göze çarpmaktadır. Bu durumla karşılaşan çocuklar genellikle, büyüdüklerinde çocuklara cinsel taciz uygulamakta veya para kazanmak amacıyla bedenlerini pazarlama yoluna gitmektedirler (Kara ve ark. , 2004)

2.6.2 Depresif Duygu Durum Üzerine Etkileri

Cinsel istismara uğramak, çocuklarda ;

- Depresyon durumu riski
- Aile bireylerinden ve arkadaşlarından soyutlanma riski
- Atipik türü ağrıların tekrarlanma riski
- Kendini yaralayıcı davranış riski
- Aşağılık duygusunda artış riski

gibi depresif duygu durum risklerini artırmaktadır (Polat, 2000).

Bu tür çocuklarda olumsuz düşüncelerin ve düşük benlik saygısının olduğu belirlenmiştir (Polat, 2000).

Kendisini boş biri olarak görmesi, cinsellik hakkında tuhaf düşüncelerinin oluşması, asosyal davranış sergilemesi, kendisinden büyüklere fazla güvenmemesi gibi olumsuz duygular yaşanabilir. Ayrıca bazı çocuklarda bir başkasına cinsel istismar teşebbüsü bile olabilir (Kurtay, 2004).

2.6.3. Duygusal Etkileri

Cinsel istismara maruz kalan çocukların süreğen ve rahatsız edici düşünceler geliştirmesi, yaşadığı durumla ilgili sürekli kabuslar görmesi, uyumakta güçlük çekmesi, uyku vaktinin karanlık olması aynı zamanda karanlığın olayı çağrıştırabileceği ya da kabus görme ihtimalini düşündürdüğü gerekçesi ile uyumak istememesi, öfke kontrolünde zorlanmalar görülebilir. Olayı yaşadığı ortamda bulunan nesnelere olayı hatırlatıcı olması gerekçesi ile o nesnelere karşı aşırı psikolojik sıkıntı yaşayabilir veya olayı yaşadığı kişilere benzeyen kişilerden ve benzer konuşmalardan kaçınmayla da karşılaşılabilir (Kılıç, 2004).

2.6.4 Davranışsal Etkiler

Cinsel istismara uğrayan çocuklar genellikle mutsuz, davranış olarak uçuk hareketlerde bulunur, aşırı titiz davranabilir ya da tam tersi aşırı dağınık olabilirler. Tanımadıkları insanlara karşı alışılmadık biçimde davranırlar, ya aşırı ilgili yada çok soğuk tavır takınırlar veya çok uslu ya da provoke edicidirler (Ekşi, 1999). Cinsel istismara uğramış erkek çocuklarda en çok görülen davranış tepkisi; saldırgan davranışının gelişimidir. Bunun yanında uyku bozukluğu ve uzaklaşma davranışları da gözlenebilir. Cinsel istismara uğramış kız çocuklarında ise en çok görülen davranış tepkisi; aşağılık duygusu ve kendini yaralayıcı davranışlarıdır. Kendini yaralayıcı davranışlar genel olarak vücudunda sigara söndürme ve bileklerini kesme şeklindedir (Polat, 2000).

2.6.5 Kişilik Gelişimi Üzerine Etkiler

Cinsel istismarın olup olmadığına dair kanıtların eksikliği ya da yanlış bilgi verilmesi, kültürel değerler gibi durumlar istismarın göz ardı edilmesine yol açabilmektedir. Çok ciddi travma sonrasında çocuk istismarı düşünülmektedir. İstismarı gösteren en küçük bulguların görmezden gelinmesi ya da sorumlu birimlere bildirim yapılmadığında yaşamsal önem taşıyan sonuçlarla karşılaşılabilir.

Bu sebeple,istismar durumunun tanılanması ve tedavi sürecinde etik ve kanuni yükümlüğü bulunan sağlık ekiplerinin,çocuk istismarı bulgu ve belirtilerini bilmeleri gerekir. Sağlık ekipleri bakım ve tedavi görevlerinin yanında ,durumu yasal birime bildirme yükümlülüklerinin olduğunu göz önünde bulundurulmalıdırlar (Kara ve ark., 2004).

2.7. Çocuk İstismarının Bildirim Zorunluluğu ve Karşılaşılan Güçlükler

Çocuk istismarının önlemek için ilk önce bildirim sisteminin düzeltilmesi ve vak'aların yakalanması gerekir. Veri toplamada yaşanan sıkıntılar istismarı önlemeye yönelik programın başarısını engellemektedir.

Ülkelere çocuk istismarına yönelik müdahaleler içinde ; çocuklara yönelik istismarın önlenmesine öncelik verilmesi, şiddet içerikli davranışlardan uzak tutulması, rehabilitasyon hizmetlerinin ve sosyal desteğin yürütülmesi, çocukların katılımının sağlanması, çocuklara yönelik bir bildirim olmasının olması, adalet sisteminin iyileştirilmesi ve uluslararası sözlerin güçlendirilmesi önerilmektedir (Özcebe, 2009)

Ülkemizdeki bildirim sistemindeki sorunlar ise şöyledir: (Özcebe, 2009).

2.7.1 Vak'a Tanımı

Alışılmış veri elde etme sisteminde, vak'aları bildirmek için herkes aynı tanım ile bildirim yapmak durumundadır. Ülkemizdeki Çocuk Koruma Kanunu (ÇKK), “çocuk ihmali ve istismarı” tanımını kesin olarak yapmamaktadır. Zorunlu bildirim karşın vak'aların tanımlarının olmaması, bildirim yapılmamasına ya da farklı başlıklar ile yapılmasına neden olmaktadır (Özcebe, 2009).

2.7.2 İnsan Gücü

Alışılmış veri elde etme sisteminde yer alan insan gücünün nitelik açısından ve nicelik açısından yeterli olması gerekir. Çocuk istismarı konusunda Türkiye’de kaynaklar çok sınırlıdır. Bunun nedeni karşılaşılan her vakanın raporunun yazılmaması, raporu yazacak sosyal hizmet alanındaki uzmanların azlığıdır.

Çocuk koruma kanununda istismar eden kişinin ceza almasına vurgu yapılmaktadır. Küçük’ün 268 cinsel istismar vak’ası sonucunda istismar eden kişilerin aldıkları cezaları değerlendiren çalışmada, yargıya sevk edilen kişilerin %58,2’ sinin ceza aldığı ortaya çıkmıştır. Bu araştırmanın sonucu da kişilerin sisteme olan güvensizliğine ve bildirimde bulunmamalarına neden olmaktadır (Özcebe, 2009).

2.7.3 Formlar

Bildirim yapılan formun anlaşılır ve kolay doldurulabilir olması gerekmektedir. Vak'a formunda çok fazla bilgi istenmesi, formun tam olarak doldurulmamasına neden olabilir (Özcebe, 2009).

2.7.4 Konu Hakkında Toplum Duyarlılığı

Ülkemizde çocuk istismarına olan ilgi çok azdır. Çocukların fiziksel ya da duygusal olarak istismar edilmeleri aile içinde çocuğu disipline sokmak için normal görülmektedir. Çoğu aile bunu durumu normal karşılamaktadır ve istismar olarak görmemektedir.

Toplumun cinsel istismara bakışı farklıdır. Cinsel istismar toplum içinde tabu oluşturmuştur; istismarcı kınanmakla beraber çocuğun cinsel olarak etiketleneceği düşünülmektedir. Bu durum da çocuğun başına böyle bir durum geldiğinde müdahale edilmesini engellemektedir (Özcebe, 2009).

2.7.5 Bildirim Şekli

Bildirim yapılmasını, yerin bilinmesi veya şekli etkilemektedir. Çocuk istismarı sonrasında istismar eden kişi ya da kişiler; sosyal hizmet kurumuna veya polise bildirilir (Özcebe, 2009).

2.7.6 Veri Kaynakları

Alışılmış veri toplama sisteminde kullanılan veri kaynaklarının belirlenmesinde avantajlar ve dezavantajlar göz önünde bulundurulmalıdır (Özcebe, 2009).

2.8. Çocuk İstismarının Belirlenmesinde Okulun ve Öğretmenlerin Rolü

İstismara uğrayan çocuklar ortaya çıkan sorunlar nedeni ile özel eğitime muhtaç şekilde okula başlamaktadırlar. İstismara uğrayan çocuklar, sınıflarda gün boyu öğretmenleriyle birlikte olduklarından öğretmenleri tarafından gözlenebilirler. Öğretmenler sınıflarında bulunan herhangi bir çocuğun istismara uğrayıp uğramadığını aşağıdaki maddelerden anlayabilirler (Karaman, 1993) :

- Çocuk yaşamış olduğu durumu öğretmenine anlatması
- Öğrencinin tanıdığı biri tarafından öğretmenine yaşadığı durumun anlatılması
- Öğrencinin okuldaki davranış değişikliklerinin öğretmen tarafından gözlemlenmesi
- Çocuğun bedenindeki şişlik, yanık ve morluk türü fiziksel belirtilerin fark edilmesi yoluyla

Çocuk istismarı durumlarında öğretmenler tarafından öğrencilere yönelik yapılabilecekler (Karaman, 1993 ; Tugay, 2008) :

- Öğrencilerin öğretmenine güvendiği bir ortam oluşturmak,
- Öğrencilerin kendilerini nasıl koruması gerektiği konusunda bilinçlendirme çalışmaları yapmak,
- Sınıf içinde fiziksel cezalara ve şiddete yer vermeden, öğrencilerin olumsuz davranışlarının giderilmesini sağlamak,
- İstismar durumunda olan öğrencilere destek olmak ve rehberlik etmek,
- İstismara uğrayan çocuklar kendilerini anlayan kişileri ararlar, bu nedenle onları eleştirmeden yardımcı olmak,.
- İstismara uğramış çocuk ile konuşmaya başlamadan hangi soruları ne şekilde soracağına karar vererek konuşmaya başlamak,
- Konuşma sırasında çocuğun ağlama ya da konuşmayı istememesi gibi ani tepkilerini önceden tahmin etmek,
- Anlatılanlardan, çocuğun kullandığı kelimelerden seçilerek içerik yansıtması yaparak etkili bir konuşma gerçekleştirmek,
- Yaşadığı durumu tekrar tekrar başkalarına anlatmaması gerektiğini çocuğa söylemek. Çünkü bu, yaşadığı durumu tekrar hatırlayıp üzülmesine neden olacaktır.
- Öğrenci ile konuşulacak yeri; özel, sessiz, diğer öğrencilerden uzak bir yer olmasına dikkat ederek özenle seçmek,
- Çocuğun anlattıkları doğrultusunda, kendisine yardım edecek kişilerle yaşadığı durumu paylaşması gerektiğini belirtmektir.

Öğretmen çocuğu dikkatle dinler, söylenenleri ciddiye aldığını belli eder, anlatılanlar karşısında sakın bir tavır sergiler, dehşete kapılmaz, geribildirim olarak çocuğa kendisini suçlamaması gerektiğini belirtir, yaşadığı durumun sadece kendisine has bir durum olmadığını belirtilerek çocuğun rahatlamasına yardımcı olur. Çocuk

konusurken olduğunca az soru sorar, sözünü kesmeden kendisinin anlatmasına imkan tanınır, durumunu anlatırken kendini rahat hissetmesi için durumunu istediği zamanda anlatması sağlanır (Tugay, 2008).

Öğrenci bu konuşmadan sonra ebeveynleri tarafından kendisine kızılacağı düşüncesi içerisine girebilir ve anlattıkları doğrultusunda pişmanlık duyabilir. Bazen de anlattıklarının sır olarak saklanması teklif edebilir ancak böyle olması durumunda istismarın devam etme riski vardır.

Anne-baba tarafından istismar edilen öğrencilerin, öğretmenlerince gözlenebilecek ebeveynlerinin davranışları aşağıdaki gibidir (Karaman, 1993) ;

- Çocuklarına karşı ilgisizdirler.
- Okuldaki toplantılara ve etkinliklere katılmazlar.
- Çocuklarını bir evlat değil de değersiz bir yük olarak görürler.
- Öğretmene, çocuklarının aksi davranışları durumunda sert tepkide bulunabileceğine izin tanıdıklarını belirtirler.

Çocuk istismarı durumlarında öğretmenler tarafından ailelere yönelik yapılabilecekler (Atamer, 2005) ;

- Çocuk istismarı durumlarında ebeveynlerle de konuşulur.
- Alınan kararlar anne-baba ile paylaşılır ve dürüst davranılır.
- İstismar durumunda aileyi suçlayıcı tavır sergilenmez. Çünkü çocuk açısından zararlı sonuçlara neden olabilir.

- Anne-babaya karşı anlayışlı olunur.
- İçerisinde buldukları durumun üstesinden gelmeleri için yardımcı olunur.
- Aileye rehberlik edilir, bilinçlendirilir.

Öğretmenlerin de istismar durumlarını tespit edebilmeleri açısından, çocuk istismarı konusunda eğitilmeleri gerekmektedir. Genel olarak öğretmenlerin, çocuk istismarı belirtileri, müdahale süreci ve bildirim konularında gerekli eğitimleri almaları sağlanmalıdır (Atamer, 2005).

İstismar durumlarını bildirmenin zorunlu olduğu ülkelerde öğretmenlere yönelik ;

- Çocuk istismarını tanımlamaları
- İstismarı fark etmeleri
- İstismar belirtilerini fark etmeleri
- İstismar durumunun fark edilmesi durumunda ne gibi yol izleneceği

konularında çeşitli eğitimler meslek içi eğitimlerine dahildir (Atamer, 2005).

2.9.Kararlılık Kavramı

Alanyazına bakıldığında Türkiye’de bu konuda yapılan çalışmaların çoğu yönetim ve psikoloji alanında olduğu görülmektedir. Bu araştırmalardan ise en çok ergenlik dönemindeki bireylerin ve olgun bireylerin aldıkları kararları, kariyer konularını kapsadığı görülmektedir. Yurt dışı alanyazında ise yine Türkiye’deki gibi benzer bir eğilim söz konusu olduğu görülmektedir. Ayrıca karar verme becerisi ve problem çözme becerisiyle ilişkilendirilerek araştırma konusu edilmektedir.

Yaşamın içerisinde sürekli karşımıza çıkan iş, eş ve arkadaş gibi seçeneklerle ilgili kararlar kişilerin daha mutlu yaşam sürmesine yardım olacağı gibi, istenilmeyen bir yaşam da sürmesine neden olabilmektedir. Yaşamın her anında çok önemli yere sahip olan karar verme ; Janis ve Mann’a (1977) göre seçim yapma sırasında meydana gelen çatışmayı çözmek için yapılan davranış olarak tanımlanmaktadır.

Karar verme süreci ile ilgili alanyazın incelendiğinde yapılan çoğu çalışmanın ; ekonomi, tıp ve hukuk alanlarında karar verme konusunda yoğunlaştığı görülmektedir. Bu duruma karşın karar verme süreçlerini tartışan gündelik hayatta birçok model ve yaklaşım geliştirilmiştir (Balkıs, 2006).

Karar vermenin psikolojik bakımdan zor bir süreç olması, karmaşıklık seviyesine göre zihinsel çaba gerektirir. (Tosun, 1992).

Örnek olarak ; bir problemin çözümü için çeşitli çözümler olacak ve bu çözümlerin değerlendirilmesi süreci hem uzatacak hem daha masraflı hale getirecektir. Başka bir açıdan ise karar verme sürecinde bilgilerin saptanması karar verenler tarafından zorluk oluşturacaktır.

Karar verilen durumun kişiye uygunluk derecesi verilen kararın uygulanmasından sonra meydana gelecek olan sonuçların kendisini ne derecede etkileyeceğine bağlı olarak değişecektir. Karar verilirken karar verenin düşünceleri bir şekilde değişikliğe uğramış yada uğratılmışsa kararın etkinliği bu bağlamda düşmüş olacaktır. Karar veren kişinin zekası, düşünme yeteneği, cesaretli oluşu, bilgi düzeyi, psikolojik yapısı ve tecrübeleri gibi nitelikleri birbiri ile alakalıdır (Tosun, 1992).

Diğer taraftan kişi verilen kararları etkileyen bir hususta sezgilerdir. Sezgiler karar verirken kararın merkezi konumunda bulunan kritik faktör görevindedir. Sezgisel karar vermek deneyimlerin bütünselliğinden oluşan bilinçdışı bir süreçtir. Sezgisel olarak karar verme süreci daha hızlıdır ve duyguları kapsadığından dolayı duyguların karara katılmasını sağlar. (Robbins ve Judge, 2013).

Drucker'a (1967) karar verme sürecinde cevap aranması gereken sorular şöyledir:

1. Problemi sınıflandırması:

Nadiren bir durum mu? Şimdiye kadar olmamış mı? Herhangi bir çözümün henüz geliştirilmediği bir türün ortaya çıkışı mı?

2. Problemin tanımı:

Üzerinde çalışılan durum ne?

3. Problemi özelleştirmek:

Problemin sınırlarının neler olduğunu ortaya koymak.

4. Sınırlara göre hareket etmek ve asıl olan doğru olanın ne olduğuna karar vermek:

5. Girişimde bulunmak

6. Kararın geçerlilik seviyesi

2.10. Çocuk İstismarı Konusunda Yapılan Araştırmalar

Bu bölümde araştırmanın konusuyla doğrudan ve dolaylı olarak dünyada ve ülkemizde yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

2.10.1. Türkiye'deki Araştırmalar :

İstismar konusunda Türkiye'deki çalışmalara bakıldığında yapılan çalışmaların çok yeni oldukları görülür. ocuk istismarının yarım asır öncesinden beri sorun olarak ortaya çıkıp çeşitli tedbirler alınmasına rağmen , Türkiye'de bu konu son yıllarda gündeme gelmeye başlamıştır. ocuk istismarının gündeme gelmesinden itibaren bu konuda yıllardır sorumluluk taşıyan ; hukukçu, sağlık bilimci, doktor ve eğitimci kişilerin çalışmaları hızlanmıştır (Aral ve Gürsoy, 2001).

Türkiye de 80'li ve 90'lı yıllar arasında çeşitli illerde 4-12 yaş aralığında 16000 ocuk üzerinde, istismar oranını belirlemek için yapılan çalışmada; ocuk istismarı oranının 4-6 yaş aralığındaki çocuklarda %40,7 oranında, 7-10 yaş aralığında %33,5 oranında , 11-12 yaş aralığında %25,8 oranında bulunmuştur.Eğitim almamış annelerin çocuklarında %36,7 bulunmuştur. Okuma yazma bilenler ve ilkokul seviyesindekilerde ise %33,5 ortaokul ve lise düzeyinde eğitim alanlarda ise %19,8 , daha yüksek eğitime sahip olanlarda %11.6 oranında olduğu bulunmuştur (etin, 2009).

Çocuğa kötü davranış, çok yaygın bir sorun olarak bilinmese de, toplum içerisinde uzun süredir var olan bir sorundur. Günümüzde endüstrileşme ve kentleşme aşamasında işçi oranına olan ihtiyacın artmasına bağlı g ederek bu bölgelere gelen ailelerde, vasıfsız ebeveynin iş bulma olasılığı az olmasına karşılık çocukların çalıştırılması ön plandadır. Erken yaşta çalışmaya başlayan çocuklar ise çoğunlukla işverenleri tarafından sert davranışlara maruz kalmakta ve bazen kötüye kullanılarak cinsel yönden istismar edilmektedirler (Başbakkal ve Baysan , 2004).

BAAK'nın 20 yıl önce yaptığı "Aile İçi şiddetin Sebep ve Sonuçları" adlı çalışmada 7-14 yaş aralığındaki çocukların %40'ının ebeveynleri tarafından fiziksel şiddete uğradıkları ortaya çıkmıştır. Aynı çalışmada annenin babaya oranla çocuğa daha fazla şiddet uyguladığını belirlenmiştir. Araştırmadaki 14 yaşından büyük çocukların %8,5 sürekli olarak ebeveynleri tarafından dvldkleri,, geri kalanlar ise arada bir dvldkleri belirlenmiştir (etin, 2009).

Kız çocukları, erkek çocuklarına göre daha az fiziksel istismar ile karşılaşmaktadırlar.Türkiye'de Konan ve arkadaşları tarafından, mahkeme kararlarının incelenmesine dayalı araştırmanın sonucunda çocukların şiddete uğrama oranının sosyal

medyaya yansması %68,3 ile cinsel istismar türündedir.Bu istismar türünde kız ve erkek çocukla eşit oranda maruz kalmaktadırlar (Çetin, 2009).

Türk aile yapısında çocuk eğitimlerinde çocuğa yönelik aşağılayıcılık, kırgınlık belirten ifadeler, beddualar ve çocuğa dayak atma, anne-babanın doğal hakkı olarak görülmektedir. Buna dayalı olarak aile içinde yaşanan durumlar tabu olarak kalmakta ve çocuğa yönelik fiziksel, cinsel, ekonomik ve duygusal ihmal ve örselenme, gizli tutulması gereken bir durum olarak görülmektedir (Başbakkal ve Baysan , 2004).

(Ayan ,2007) tarafından yapılan bir araştırmada Sivas ilinin merkezindeki 70 okulun altı, yedi ve sekizinci sınıf seviyesindeki öğrencilerle çalışılmıştır.Araştırma neticesinde anneleri çocuklarına %57 oranında sevecen davrandığı ve %36 oranında ise bazen iyi bazen kötü davrandığı ya da aşırı koruyucu davrandıkları belirlenmiştir.Babalar da annelerle aynı oranda sevecen ancak %38 oranında bazen iyi bazen kötü, aşırı koruyucu ya da çok sert ve ilgisiz oldukları belirlenmiştir. Araştırmadaki öğrencilerin haftada en az bir kere annesinden dayak yiyenlerin oranı %32 iken babasından dayak yiyenlerin oranı ise %27'dir. Araştırma sonucuna göre annesinden kısmen dayak yiyen ve olumlu davranışla karşılanan çocukların ,annesinden olumsuz davranış gören ve şiddete maruz kalan çocuklara göre daha az saldırganlık eğilimi içinde oldukları ortaya çıkmıştır.

2.10.2. Dünya'daki Araştırmalar :

Son 30 yıldan beri Amerika ve Kanada'da çocuğa yönelik istismarda bulunma sıklığı tahmin edilenden daha fazla olduğu,cinsel istismara uğrayan bireyin aileleri ve toplum üzerindeki sonuçları açısından farkındalığın önemli ölçüde arttığı görülmektedir.Bu durumlara rağmen, ülkemizin de içinde yer aldığı gelişmekte olan ülkelerin bu konuya gereken önemi vermediği gözlenmektedir.(Çeçen,2007)

ABD'de 15 yaşından küçük hastaneye başvuruda bulunan çocuklar üzerinde yapılan araştırmada istismar oranı binde 2,7 olduğu bulunmuştur.. Sedlak ve Broadhurst'un (1996) Amerika' da yaptıkları araştırmada çocuk koruma servislerinin raporlarının sonuçlarından yola çıkarak ulaşılan bilgilerde her yıl bin çocuktan 2,5'i oranında cinsel istismar tanısı olduğunu belirtmişlerdir. Kız çocuklarının erkek çocuklara oranla daha fazla cinsel istismara maruz kaldıkları belirlenmiş ve oran ise 1,5- 3 kat fazla olarak belirtilmiştir. 2 - 5 yaş arasındaki çocukların %30'uun, 6-10 yaş

aralığında %40'ının, 11-17 yaş aralığında ise %30'unun cinsel istismara uğradığı belirlenmiştir. Sonuç olarak, 10 yaşının altında cinsel istismara maruz kalan çocukların %60 oranında olduğu bulunmuştur (Çetin, 2009).

Son zamanlarda dünyada çocuk istismarı, hem tıbbi hem toplumsal açıdan giderek önem kazanmaya başlamıştır. Konuya ait bilginin azlığı, tanı konulmasında yaşanan güçlükler, inkar edilme durumu ve olayın gizli kalması sorunun önemini daha fazla artırmaktadır (Şimşek F. ve ark. 2004).

(Kinsey ve arkadaşları, 1948) yaptıkları bir araştırma da 4441 kadından 1075 kadının ergenlik öncesi erkekler tarafından cinsel istismara maruz kaldıklarını belirlemişlerdir. Cinsel istismarda bulunan bu kişilerin %32'sinin ailenin içinden birisinin olduğunu, yakınlık olarak ise %4 oranında babaları ve %3 oranında erkek kardeşlerinin olduğunu belirtmişlerdir (Çetin, 2009).

Çocuk istismarı evrensel bir sorun olmasına rağmen, ülkelerarası karşılaştırma yapmak kültürel farklılıklar nedeniyle oldukça zordur (Atamer A. ,2005).

İngiltere'de yedi günde dört çocuk istismar sebebi ile ölmekte ve dört yaşından küçük bin çocuktan biri fiziksel istismara maruz kalmaktadır (Kocaer, 2006).

2.11. Kararlılık Konusunda Yapılan Araştırmalar

Bu bölümde araştırmanın konusuyla doğrudan ve dolaylı olarak dünyada ve ülkemizde yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

2.11.1. Türkiye'deki Araştırmalar :

(Çolakkadıoğlu, 2010)'nun yapmış olduğu deneysel türde Anadolu liselerinde öğrenimine devam eden dokuzuncu sınıf öğrencilerinin olduğu yansız atanan iki şubede araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğrenciler üzerinde gerçekleştirdiği bir araştırmadır. Deney grubunda 18, kontrol grubunda 18 olmak üzere toplam 36 öğrenci araştırmayı oluşturmuştur. Araştırmadaki bulgular incelendiğinde karar verme beceri eğitimi grup uygulamalarının ergenlerin karar vermede öz-saygı düzeylerini ve olumlu başa çıkma stillerini kullanımlarını artırırken olumsuz başa çıkma stillerini ise azalttığı ortaya

çıkıştır.Kız ve erkek öğrenci arasında farklılık olmadığı belirlenmiştir. Araştırma sonucuna göre karar verme beceri eğitimi grup uygulamalarının dokuzuncu sınıf öğrencilerinin karar vermede öz-saygı düzeyini yükseltmesine ve karar verme becerisi geliştirmede olumsuz başa çıkma stillerini kullanımını azaltmada etkili olduğu söylenebilir.

(Taşdelen, 2002)'nin yapmış olduğu öğretmen adaylarının karar verme stilleri farklı psikososyal değişkenler bakımından incelendiği araştırmasının örneklemini Pamukkale Üniversitesinde değişik bölümlerden 223 kız ve 228 erkek öğrencinin oluşturduğu toplam 451 son sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak ise uyarlama çalışmasını kendisinin yapmış olduğu Karar Verme Stilleri Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma bulguları ise ;Karar verme şekilleri arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur.Bağımlı ve bağımsız değişkenler arasında da anlamlı ilişkiler bulunmuştur.rasyonel karar verme şekli ile öğrenim görülen bölüm ve kendi kararlarında etkili olan kişi arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Ayrıca problemlerle başa çıkma düzeyleri ile bağımlı karar verme arasında anlamlı ilişki bulunmuştur.Kaçınma karar verme biçimi ile ilgili kararlarda etkili olan kişinin değerlendirilmesi ve problemlerle başa çıkma düzeyinin değerlendirilmesi ile; Kendiliğinden-anlık karar verme biçimi arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Sezgisel karar verme de ise değişkenlerin hiçbiri ile ilişkili bulunmamıştır.

(Can, 2009) yapmış olduğu araştırmada “Üniversite öğrencilerinin akılcı olmayan ve karar verme stillerinin incelenmesi” adlı çalışmada üniversite öğrencilerinin karar vermede özsaygı ve karar verme stillerinin akılcı olan ve olmayan inançlar ve cinsiyetler açısından farklılaşıp farklılaşmadıkları incelenmiştir.Örneklemi oluşturan toplam 750 öğrencidir.Araştırmada ki bulgulara bakıldığında karar vermede özsaygı, kaçınan ve erteleyici karar verme stillerinin cinsiyete göre farklılaşmadığı görülmüştür. Fakat araştırmaya katılan öğrencilerin panik karar verme stili ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.Araştırmaya katılan kız öğrenciler erkek öğrencilere oranla panik karar verme düzeyleri erkek öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Akılcı olmayan inançlar ile kaçınan ve panik karar verme stili arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuş ancak özsaygı karar verme stili arasında negatif yönde ilişki bulunmuştur; özsaygı alt boyutunda pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunurken , dikkatli alt boyutunda anlamlı bir ilişki bulunmamıştır

2.11.2. Dünya'daki Araştırmalar :

(Gloria ve Hird ,1999), Üniversitede öğrenim gören öğrencilerin etnik durumlarına göre karar verme ve kaygı düzeyleri arasındaki ilişki araştırılmış ve bu araştırma sonucuna göre beyaz öğrencilerin diğer etnik gruptaki öğrencilere oranla karar vermede öz yeterliliği yüksek ve kaygı düzeyleri daha düşük bulunmuştur.

(Burnett ,1991), araştırmasını üniversite öğrencilerinin karar vermede benliğin etkisi ve stresli bir karar vermede kullandıkları ölçütleri üzerine yapmıştır. Kişinin kendine güven duygularının düşük olması karar verme sürecinde bireyin karar almasında sıkıntı doğururken, kendine saygı düzeyi yüksek olan bireylerin ise karar vermeleri bireyin daha akılcı ve mantıklı karar vermesini sağlayabilmektedir. Sonuç olarak araştırmada, benliğin tüm yönleri dikkatli karar verme stiliyle olumlu ilişkiler olduğu görülürken, dikkatsiz karar verme stiliyle olumsuz bir ilişki içinde olduğunu saptamıştır. Ayrıca karar vermede dikkatli olan birey ile kendine saygı arasında olumlu ilişki bulunurken, dikkatsiz karar vermede kendine saygı arasında olumsuz bir ilişkinin olduğunu belirtmiştir

(Mau, 2000)'nın araştırması liseye giden öğrencilerin mesleki karar verme ve karar vermede özyeterlilik düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelemesini kapsamaktadır.Araştırma sonucuna göre öğrencilerin cinsiyetlerine ve farklı kültürel yapılarına göre karar vermede karar verme stillerinin farklı etkileşim içinde olduğunu saptamıştır. Tayvanlı ve Amerikalı öğrencilerin karar verme stillerinin anlamlı düzeyde farklılık göstermediği bulunmuştur.Fakat bağımlı karar verme stili düzeylerinde anlamlı farklılığın olduğunu ortaya koymuştur.Ayrıca Tayvanlı öğrencilerin bağımlı karar verme stilleri puan ortalamalarının Amerikalı öğrencilere oranla daha yüksek olması karar vermede özyeterlilik düzeylerinin daha yüksek olduğunu göstermiştir.Amerikalı öğrencilerin karar vermede cinsiyete göre özyeterlilik düzeyleri farklılık göstermiyorken ; Tayvanlı öğrencilerde kız öğrencilerin, bağımlı karar verme stilleri puanlarının yüksek olduğu ancak erkek öğrencilerin ise karar vermede özyeterlilik puann ortalamalarının daha yüksek olduğunu bulunmuştur.

BÖLÜM III: YÖNTEM

Bu çalışmada 356 ortaokul öğretmeninden oluşan örneklem grubuna iki ayrı ölçek uygulanırken, 18 ortaokul öğretmeninden oluşan gruba da 7 açık uçlu soru sorulmuştur. Her iki grupta da aynı kişisel bilgi formları kullanılmıştır. Ölçeklerin sonuçları niceliksel araştırma yöntemiyle, açık uçlu soruların cevapları da niteliksel araştırma yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir.

3.1.Araştırmanın Modeli

3.1.1. Niceliksel Yöntem :

Bu çalışmada ortaokul öğretmenlerinin kararlılık düzeyleri ile çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla genel tarama modelinde nicel araştırma kullanılmıştır. Tarama modeli ; geçmişte ya da şimdi var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. (Karasar, 1999). Nicel araştırma ; hazırlanmış bir soru formuna bağlı kalınarak, sayısal yorum ve genelleme yapılabilen araştırma türüdür. Bu yöntemde, araştırılan konuya ilişkin, evreni temsil edecek örneklerden sayısal sonuçlara ulaşılmaktadır, elde edilen sonuçlar üzerinde gerekli istatistiksel ve matematiksel analizler yapılabilmektedir (Baş, 2001),

3.1.2. Niteliksel Yöntem:

Nitel araştırma, olgu ve olayların kendi doğal ortamları içinde çok yönlü bir şekilde ortaya konmasına yönelik derinlemesine incelendiği araştırmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Nicel çalışmaya ek olarak ortaokul öğretmenlerine çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutumlarıyla ilgili 7 adet açık uçlu soru sorulmuştur. Bu çalışma nitel yöntemin olgubilim deseni temelinde incelenmiştir. Olgubilim deseninde ayrıntılı bir anlayışa sahip olunmayan olgulara odaklanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

3.2.1. Niceliksel Yöntem :

Araştırmanın evrenini İstanbul İli Beylikdüzü, Büyükçekmece ve Esenyurt İlçelerinde MEB'e bağlı görev yapan ortaokul öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2014-2015 eğitim-öğretim yılında İstanbul İli Beylikdüzü, Büyükçekmece, Esenyurt İlçelerinin her birinden MEB'e bağlı bir normal bir de imam hatip ortaokulu olmak üzere toplam altı devlet ortaokulunda görev yapan öğretmenler arasında basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile seçilen 356 ortaokul öğretmeni oluşturmuştur.

Basit seçkisiz örnekleme: Her bir örnekleme birimine eşit seçilme olasılığı verilerek seçilen birimden örnekleme alındığı yonteme denir (Büyüköztürk, Ş., 2012)

Araştırmayı kabul eden 400 öğretmenle yapılan anketlerin 44 tanesinin %60'nın boş bırakılması sebebiyle araştırma 356 öğretmenle tamamlanarak değerlendirmeye alınmıştır.

3.2.2. Niteliksel Yöntem :

Niceliksel çalışmanın yapıldığı İstanbul ili Beylikdüzü, Büyükçekmece ve Esenyurt ilçelerinin her birindeki 2 ayrı normal ortaokuldan olmak üzere toplam 6 normal ortaokuldan 18 öğretmen amaçlı örnekleme yöntemi içinde yer alan kolay ulaşılabilir durum örnekleme tekniği ile belirlenmiştir. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme tekniğinde araştırmacı yakın ve kolay olanı seçer. Bu örnekleme tekniğinde genellikle araştırmacının tanıdıkları bulunur (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Fakat bu çalışmada araştırmacının tanıdıkları değil, nicel çalışma yapmak üzere izin alınan okullarda bulunan ve ölçekleri doldurmamış öğretmenlerin örnekleme grubu olarak belirlenmesi de kolay ulaşılabilir olarak değerlendirilebilir.

3.2.3.Niteliksel Verilerin Demografik Özelliklere İlişkin Bulguları

Sosyo-Demografik Özellikler	Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	9	50
Erkek	9	50
Toplam		
Yaş		
21-25	6	33.3
26-30	9	50
31-35	2	11.1
36-40	1	5.6
41-50		
51 ve üzeri		
Medeni Durum		
Evli	9	50
Bekar	9	50
Çocuk Sahibi Olma		
Evet	7	38.8
Hayır	11	61.2
Okulun Bulunduğu İlçe		
Beylikdüzü	7	38.8
Büyükçekmece	7	38.8
Esenyurt	4	22.4
Okul Türü		
Ortaokul	18	100
İmam Hatip Ortaokulu	0	0

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1.Niceliksel Yöntem :

Uygulama gerçekleştirilmeden önce İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı ortaokullarda araştırmanın yapılabilmesi için, İstanbul İl Valiliği'ne başvurularak valilik ve milli eğitim müdürlüğünden yazılı izin alınmıştır (Ek-1).

Araştırma verileri, öğretmenlerin sosyo-demografik özelliklerini belirlemek için araştırmacı tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu ile Revize Edilmiş Kararlılık Ölçeği ve Öğretmenlerin Çocuk İstismarını Bildirmeye Yönelik Tutum Ölçeği aracılığı ile toplanmıştır.

Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarıyla ilgili ayrıntılı bilgiler aşağıda yer almaktadır.

3.3.1.1. Kişisel Bilgi Formu (KBF)

Araştırmacı tarafından oluşturulan KBF ; kişiye ilişkin sosyo-demografik özelliklere (okulunun bulunduğu ilçe, okul türü, cinsiyet, yaş, eğitim durumu, okuldaki ek görev, mesleki kıdem, medeni durum ,ve çocuk sahibi olma) ait sorulardan oluşmaktadır.

3.3.1.2.Öğretmenlerin Çocuk Cinsel İstismarını Bildirmeye Yönelik Tutum Ölçeği (ÖÇCİBYTÖ)

2013 yılında Malezya’da Choo, Walsh, Chinna ve Tey tarafından revize edilen test aynı yıl içinde Akın, A., Yıldız, B., Uysal, R., Demir, O., Kaymaz, B., Aşut, S., & Erguvan, F. M. (2013, Mayıs) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Kitabın adı ve tarihi: Psikolojide Kullanılan Güncel Ölçme Araçları, 2015

Ölçek; öğretmenlerin çocukların cinsel istismarına karşı tutum düzeylerini belirlemeye yönelik geliştirilen ve öğretmenlerin öğrenciler hakkında bilgi vermesi esasına dayalı olan bir ölçme aracıdır.

Ölçek 8 maddeden ve dört alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek; (1) Değer , (2) Kaygı , (3) Yükümlülük ve (4) Güven alt boyutlarından oluşmaktadır. 5’li Likert (1 Kesinlikle katılmıyorum – 5 Kesinlikle katılıyorum) ile puanlanan ölçekten alınabilecek en yüksek puan 40, en düşük puan ise 8’dir. Ölçeğin iç tutarlılık güvenirlik katsayıları dört alt boyut için değer .68, kaygı .61, yükümlülük.81 ve güven .58 olarak bulunmuştur.

Cronbach alfa iç tutarlılık güvenirlik katsayıları değer alt boyutu için .88, kaygı alt boyutu için .75, yükümlülük alt boyutu için.87, güven alt boyutu için .58 olarak bulunmuştur.

Ölçeğin dört boyutlu orijinal yapısının elde edilen verilerle ne derece uyumlu olduğunu belirlemek için doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi

sonucunda dört boyutlu modelin iyi uyum verdiği görülmüştür ($X^2= 23.91$, $sd= 14$, $RMSEA= .047$, $NFI= .98$, $IFI= .99$, $CFI= .99$, $GFI= .98$, $SRMR= .023$).

Ölçek hem alt boyutlara göre hem de toplam bir çocuğa yönelik cinsel istismarı bildirmeye yönelik tutum puanı vermektedir. Yükselen puanlar yüksek düzeyde pozitif tutumları göstermektedir.

3.3.1.3.Revize Edilmiş Kararlılık Ölçeği (REKÖ)

Bu ölçek, Duckworth ve Quin (2009) tarafından geliştirilmiş ve Ahmet Akın, Ramazan Abacı, Neslihan Arıcı, Recep Uysal ve Çağla Karademir Uysal (2011, Eylül) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. 8 maddeden oluşan ölçek (1) İlgide tutarlılık, (2)Çabada ısrar olmak üzere iki alt boyuta sahiptir. Her bir madde beşli Likert tipi (1=kesinlikle katılmıyorum, 5=kesinlikle katılıyorum) bir derecelendirmeye sahiptir.

İç tutarlılık güvenilirlik katsayıları ilgide tutarlılık alt ölçeği için .63 ve çabada ısrar alt ölçeği için .60 olarak bulunmuştur. Test tekrar test güvenilirliği ilgide tutarlılık alt ölçeği için .76 ve çabada ısrar alt ölçeği için .79 olarak bulunmuştur. Madde toplam korelasyonları .31 ile .46 arasında değişmektedir.

Dil eşdeğerlik sonuçlarına göre, Türkçe ve İngilizce formları arasındaki korelasyon yüksek olarak bulunmuştur (ilgide tutarlılık için .81 ve çabada ısrar için .62). Doğrulayıcı faktör analizi sonuçları, modelin iyi çalıştığını göstermektedir ($x^2= 41.72$, $sd= 20$, $x^2 /sd= 2,08$, Uyum indeksi değerleri ise $RMSEA=.059$, $CFI=.93$, $IFI=.93$, $GFI=.97$, $AGFI=.94$, $SRMR=.061$). Bu uyum indeksi değerleri modelin iyi uyum verdiğini göstermektedir. Maddelerin faktör yükleri .58 ile .74 arasında sıralanmaktadır.

3.3.2. Niteliksel Yöntem :

3.3.2.1. Kişisel Bilgi Formu (KBF) :

Araştırmacı tarafından hazırlanan ve niceliksel yöntemde kullanılan form, niteliksel çalışmada da, çalışmada bütünlük sağlamak amacıyla aynı içerikte kullanılmıştır.

3.3.2.2. Öğretmen Görüşme Formu :

Araştırmacı tarafından, 7 adet açık- uçlu soru hazırlanarak katılımcı öğretmenlerle görüşülmüştür. Niteliksel çalışmanın temaları olarak: (1)Farkındalık

(2)Değer (3)Yükümlülük (4)Kaygı (5)Güven oluşturmuştur. Araştırmacı tarafından oluşturulan bu sorular daha sonra kapsam geçerliği belirlemek için uzman görüşüne sunulmuştur. Uzmanlar, araştırmacıdan farklı yerde görev yapan ve “bilimsel araştırma yöntemleri ve psikolojik danışmanlık ve rehberlik” ile ilgili lisans/lisansüstü düzeyinde üç uzman oluşturmuştur. Görüşlerine başvurulmuş uzmanlardan, analiz formunda yer alan 7 soruyu amaca uygunluk bakımlarından incelemeleri istenmiştir.Uzmanlar, analiz formunda yer alan 7 sorunun uygunluğu konusunda hemfikir olduklarını belirtmişler.

Analiz formunda yer alan 15 soru şunlardır: (1) Bir öğrencinin cinsel istismara uğradığı sizce NASIL fark edilir? (2) Bir öğrencisinin cinsel istismara uğradığını fark eden öğretmenin neler yapması gerekir? (3) Bir öğrencinizin cinsel istismara uğradığını fark edince siz neler yaparsınız? (Yaşadıysanız neler yaptınız? (4) Çocuk cinsel istismarı ile karşılaştığınızda bildirim yaparsanız / yaptıysanız, KİME ve NASIL? (5) Çocuk cinsel istismarı ile karşılaştığınızda bildirim yapMAZsanız / yapıMIyorsanız , NEDEN yapmazsınız? (6) Çocuk cinsel istismarına yönelik hizmetiçi eğitim aldınız mı? Aldıysanız Nerede, Nasıl, Kim tarafından hangi amaçla verildiğini yazar mısınız? (7) 7. Çocuğa yönelik cinsel istismarın önlenmesi için önerileriniz nelerdir?

3.4. Verilerin Analizi

3.4.1. Niceliksel Yöntem :

Araştırma sonucunda elde edilen verilerin analizinde IBM SPSS Statistics 22 paket programı kullanılmıştır.

Verilerin değerlendirilmesinde ;

Öğretmenlerin sosyo-demografik verileri, okullarına ve kendilerine ait özelliklerin incelenmesi amacıyla yüzdellik, aritmetik ortalama, standart sapma, frekans analizi, yüzdesel oranlar, Pearson korelasyon analizi, bağımsız t-testi ve ANOVA analizleri ile tespit edilmeye çalışılarak, yanıtların istatistiksel açıdan anlamlılıkları değerlendirilmiştir.

Verilerin işlenmesi ve çözülmesi sonucu ortaya çıkan bulgular yorumlanarak sonuca ulaşılmıştır.

3.4.2.Niteliksel Yöntem

Görüşmeler sonucunda elde edilen veriler betimsel analiz yoluyla incelenmiştir. Betimsel analiz şu dört ayrı aşamadan oluşur (Yıldırım ve Şimşek, 2005) : (1) Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma, (2) Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, (3) Bulguların tanımlanması, (4) Bulguların yorumlanması. Çalışmada niceliksel çalışmada yer alan “Öğretmenlerin Çocuk Cinsel İstismarına Yönelik Tutum Ölçeği”nde yer alan alt boyutlar, içerikleri benzerlik gösterdiğinden niteliksel çalışmanın temaları olarak belirlenmiştir.

BÖLÜM IV: BULGULAR

4.1. NİCELİKSEL VERİLERE İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde verilere ilişkin tanımlayıcı istatistiklerine yer verilerek araştırmanın amacı doğrultusunda oluşturulan problem ve alt problem cümlelerine ilişkin bulgulara ulaşabilmek için gerekli analizler yapılmıştır.

4.1.1. Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

4.1.1.1. Okulun Bulunduğu İlçe ve Okul Türü Dağılımı

Sosyo-Demografik Özellikler	Frekans (n)	Yüzde (%)
Okulun Bulunduğu İlçe		
Beylikdüzü	127	35.7
Büyükçekmece	132	37.1
Esenyurt	97	27.2
Okul Türü		
Ortaokul	280	78.7
İmam Hatip Ortaokulu	76	21.3

Araştırmaya katılan öğretmenlerin okulun bulunduğu ilçeye göre dağılımları incelendiğinde; 356 katılımcının %35.7 oranında Beylikdüzü'nde, %37.1 oranında Büyükçekmece'de, %27.2 oranında Esenyurt'ta görev yaptıkları tespit edilmiştir. Büyükçekmece ve Beylikdüzü ilçelerindeki katılımcıların oranları birbirine yakın olmakla beraber dengeli bir dağılım görülmektedir.

Katılımcıların çoğunluğu (% 78.7) normal ortaokullarda görev yapmaktadırlar. Bununla birlikte %21.3 oranında üç farklı ilçedeki üç imam hatip ortaokullarından da katılımcılar bulunmaktadır.

4.1.1.2. Cinsiyet, Yaş, Medeni Durumu, Çocuk Sahibi Olma Dağılımı

Sosyo-Demografik Özellikler	Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	160	44.9
Erkek	196	55.1
Toplam	356	100
Yaş		
21-25	53	14.9
26-30	83	23.3
31-35	63	17.7
36-40	54	15.2
41-50	80	22.5
51 ve üzeri	23	6.5
Medeni Durum		
Evli	270	75.8
Bekar	86	24.2
Çocuk Sahibi Olma		
Evet	230	64.6
Hayır	126	35.4

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre frekans dağılımı incelendiğinde örnekleme yer alan 356 katılımcıdan ; kadınların %44.9 oranında ve erkeklerin %55.1 oranında olduğu tespit edilmiştir. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunlukla erkek olduğu sonucu tespit edilmiştir

Katılımcı öğretmenlerin yaş değişkenine göre frekans dağılımı incelendiğinde en fazla öğretmenin 26 – 30 yaş (%23.3) ile 41 - 50 yaş (%22.5) aralıklarında yer aldıkları görülmektedir. En düşük katılımcı oranı 51 yaş ve üzeri öğretmenlerdedir (%6.5).

Araştırmada yer alan öğretmenlerin büyük çoğunluğu evli (%75.8) ve çocukludur (%64.6).

4.1.1.3. Mesleki Kıdem, Eğitim Durum ve Ek Görev Dağılımı

Sosyo-Demografik Özellikler	Frekans (n)	Yüzde (%)
Mesleki Kıdem		
1-5	107	30.1
6-10	78	21.9
11-15	54	15.2
16-20	72	20.2
21-25	22	6.2
26 ve üstü	23	6.5
Eğitim Durumu		
Ön Lisans	6	1.7
Lisans	278	78.1
Yüksek Lisans	65	18.3
Doktora	7	2.0
Ek Görev		
Zümre Başkanlığı	123	34.6
Kulüp	150	42.1
Danışmanlığı	191	53.7
Sınıf Rehberliği	0	100
Diğer		

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki kıdem değişkenine göre frekans dağılımları incelendiğinde çoğunluğunun 1-5 yıl aralığında kıdem yılına (%30.1) sahip oldukları, en az kıdem yılına sahip olanların ise 21 -25 yıl (%6.2) ve 26 yıl ve üstü (%6.5) oldukları görülmektedir. Frekans dağılımı, 6-10 yıl için %21.9 oranında, 11-15 yıl için %15.2 oranında, 16-20 yıl için %20.2 oranındadır.

Katılımcıların eğitim durumu değişkenine göre frekans dağılımı incelendiğinde ön yüksek oranının (%78.1) lisans eğitiminde olduğu, ikinci sırayı da yüksek lisans eğitiminin (%18.3) aldığı görülmektedir. Katılımcılar arasındaki doktora yapanların oranı (% 2.0) düşük olmakla beraber ön-lisans mezunu öğretmenlerin oranı (%1.7) en düşük orandadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin hepsinin ek görevleri olduğu görülmektedir. Öğretmenler, en yüksek oranda (%53.7) sınıf rehber öğretmenliği, ikinci olarak kulüp danışmanlığı (%42.1) ve en son olarak da (%34.6) ile zümre başkanlığı ek görevlerine sahiptirler.

4.1.2. Öğretmenlerin Çocuk Cinsel İstismarını Bildirmeye Yönelik Tutumları ve Kararlılık Düzeyleri Betimsel İstatistikleri

Araştırma Sorusu 1 : Öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutumları alt boyutlarının düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?

Bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 4.1.2.1.'de yer almaktadır.

4.1.2.1. Öğretmenlerin Çocuk Cinsel İstismarını Bildirmeye Yönelik Tutumlarının Cinsiyete göre Ortalamaları ve t-testi Sonuçları

Tablolar	Gruplar	Frekans	Ortalama	Stadart Sapma	T	P
Değer	Kadın	160	3,4188	1,68408	-1,201	0,231
	Erkek	196	3,6224	1,51245	-1,188	
Kaygı	Kadın	160	4,2500	1,69349	-0,874	0,383
	Erkek	196	4,4133	1,79961	-0,880	
Yükümlülük	Kadın	160	3,9500	1,67782	-0,967	0,334
	Erkek	196	4,1276	1,75968	-0,972	
Güven	Kadın	160	5,1188	2,21309	0,567	0,571
	Erkek	196	4,9949	1,90410	0,559	
Tutum Düzeyi	Kadın	160	2,7438	,40772	-1,233	0,218
	Erkek	196	2,7927	,34181	-1,211	

Cinsiyet, kadın ve erkek olmak üzere iki değişkenden oluştuğundan; davranış veya görüşler arasında farklılık olup olmadığının tespiti için t testi kullanılmıştır.

Öğretmenlerin çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutum düzeylerinin cinsiyet faktörüne göre aritmetik ortalamalarının, anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda, Genel

tutum puanı (p=0.218), Değer alt boyutunda (p=0.231), Kaygı alt boyutunda (p=0.383), Yükümlülük alt boyutunda (p=0.334), Güven alt boyutunda (p=0.571) $p>0,05$ olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin öğrencilerle ilgili cinsel istismarı bildirmelerine yönelik tutumları cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark göstermemektedir.

Araştırma Sorusu 2 : Öğretmenlerin yaş değişkenine göre çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutumları alt boyutlarının düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?

Bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 4.1.2.2.'de yer almaktadır.

4.1.2.2. Öğretmenlerin Çocuk Cinsel İstismarını Bildirmeye Yönelik Tutumlarının Yaşa göre Ortalamaları ve ANOVA Sonuçları

Tablolar	Gruplar	Frekans	Ortalama	Stadart Sapma	F	P
Değer	21-25	53	3,7925	1,67973	1,588	0,163
	26-30	83	3,5663	1,45830		
	31-35	63	3,3968	1,93057		
	36-40	54	3,0926	,99562		
	41-50	80	3,7625	1,75920		
	51veüstü	23	3,3913	1,19617		
	Total	356	3,5309	1,59282		
Kaygı	21-25	53	4,3019	1,69371	1,535	0,178
	26-30	83	4,2892	1,81813		
	31-35	63	4,0317	1,74104		
	36-40	54	4,1296	1,54243		
	41-50	80	4,7625	1,84352		
	51veüstü	23	4,4783	1,70213		
	Total	356	4,3399	1,75216		
Yükümlülük	21-25	53	4,1132	1,90808	1,210	0,304
	26-30	83	3,9036	1,75036		
	31-35	63	4,0635	2,06252		
	36-40	54	3,8889	1,46231		
	41-50	80	4,3875	1,53848		
	51veüstü	23	3,5652	1,19947		
	Total	356	4,0478	1,72324		
	21-25	53	5,2264	2,30919		
	26-30	83	5,1084	2,03633		
	31-35	63	5,1429	2,14669		

Güven	36-40	54	4,7407	1,91504		
	41-50	80	5,2375	2,03292		
	51veüstü	23	4,2609	1,32175		
	Total	356	5,0506	2,04670		
Tutum Düzeyi	21-25	53	2,8066	,30772	0,246	0,942
	26-30	83	2,7455	,36020		
	31-35	63	2,7917	,41761		
	36-40	54	2,7500	,37303		
	41-50	80	2,7688	,42662		
	51veüstü	23	2,7772	,22600		
	Total	356	2,7707	,37313		

Araştırmaya katılan öğretmenlerin çocuğa yönelik cinsel istismar tutum düzeyleri ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda Genel tutum puanı ($p=0.942$), Değer alt boyutunda ($p=0.163$), Kaygı alt boyutunda ($p=0.178$), Yükümlülük alt boyutunda ($p=0.304$), Güven alt boyutunda ($p=0.316$) $p>0,05$ olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili tutumlarında yaş değişkenine göre anlamlı fark bulunmamaktadır.

Araştırma Sorusu 3 : Öğretmenlerin medeni durumlarına göre çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutumları alt boyutlarının düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?

Bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 4.1.2.3.'de yer almaktadır.

4.1.2.3. Öğretmenlerin Çocuk Cinsel İstismarını Bildirmeye Yönelik Tutumlarının Öğretmenlerin Medeni Durumlarına göre Ortalamaları ve t-testi Sonuçları

Tablolar	Gruplar	Frekans	Ortalama	Stadart Sapma	T	P
Değer	Evli	270	3,4926	1,58464	-0,804	0,422
	Bekar	86	3,6512	1,62167	-0,794	
Kaygı	Evli	270	4,3556	1,76486	0,299	0,765

	Bekar	86	4,2907	1,72092	0,302	
Yükümlülük	Evli	270	4,1111	1,74453	1,230	0,219
	Bekar	86	3,8488	1,64865	1,267	
Güven	Evli	270	5,1148	2,12039	1,050	0,295
	Bekar	86	4,8488	1,79225	1,145	
Tutum Düzeyi	Evli	270	2,7616	,38657	-0,819	0,413
	Bekar	86	2,7994	,32780	-0,891	

Öğretmenlerin çocuğa yönelik cinsel istismar tutum düzeyleri medeni durum faktörüne göre aritmetik ortalamaları, anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda, Genel tutum puanı ($p=0.413$), Değer alt boyutunda ($p=0.422$), Kaygı alt boyutunda ($p=0.765$), Yükümlülük alt boyutunda ($p=0.219$), Güven alt boyutunda ($p=0.295$) $p>0,05$ olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili tutumları medeni durum değişkenine göre anlamlı fark göstermemektedir.

Araştırma Sorusu 4 : Öğretmenlerin çocuk sahibi olma değişkenine göre çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutumları alt boyutlarının düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?

Bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 4.1.2.4.'de yer almaktadır.

4.1.2.4.Öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili tutumlarının çocuk sahibi olma değişkenine göre Ortalamaları ve t- testi Sonuçları

Tablolar	Gruplar	Frekans	Ortalama	Stadart Sapma	T	P
Değer	Evet	230	3,4043	1,56294	-2,034	0,043
	Hayır	126	3,7619	1,62692	-2,011	
Kaygı	Evet	230	4,3348	1,76480	-0,74	0,941

	Hayır	126	4,3492	1,73582	-0,75	
Yükümlülük	Evet	230	3,9913	1,61864	-0,835	0,404
	Hayır	126	4,1508	1,90186	-0,796	
Güven	Evet	230	5,0652	2,06660	0,182	0,855
	Hayır	126	5,0238	2,01778	0,184	
Tutum Düzeyi	Evet	230	2,7462	,39258	-1,680	0,094
	Hayır	126	2,8155	,33155	-,1764	

Öğretmenlerin çocuğa yönelik cinsel istismar tutum düzeyleri öğretmenlerin çocuk sahibi olup olmadıklarına göre aritmetik ortalamaları, anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda, Genel tutum puanı ($p=0.094$), Değer alt boyutunda ($p=0.043$), Kaygı alt boyutunda ($p=0.941$), Yükümlülük alt boyutunda ($p=0.404$), Güven alt boyutunda ($p=0.855$), olduğu tespit edilmiş ve Genel tutum puanı, Kaygı alt boyutu, Yükümlülük alt boyutunda, Güven alt boyutunda öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili tutumlarının yaş değişkenine göre anlamlı fark göstermediği bulunmuştur. $p>0,05$. Değer alt boyutunda ise $p<0,05$, ($p=0.043$) olarak bulunduğu için öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili tutumları Değer alt boyutunda çocuk sahibi olmalarına göre anlamlılık göstermektedir. Tukey ve Scheffe uygulanmış ancak sonuç bulunmamıştır.

Araştırma Sorusu 5 : Öğretmenlerin eğitim durumlarına göre çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutumları alt boyutlarının düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?

Bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 4.1.2.5.'de yer almaktadır.

4.1.2.5.Öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili tutumlarının eğitim durumuna göre Ortalamaları ve ANOVA Sonuçları

Tablolar	Gruplar	Frekans	Ortalama	Stadart Sapma	F	P
Değer	ÖnLisans	6	3,1667	1,16905	1,616	0,185
	Lisans	278	3,5755	1,63437		
	YüksekLisans	65	3,5077	1,46973		
	Doktora	7	2,2857	,75593		
	Total	356	3,5309	1,59282		
Kaygı	ÖnLisans	6	4,1667	1,94079	0,743	0,527
	Lisans	278	4,3993	1,79115		
	YüksekLisans	65	4,1846	1,58993		
	Doktora	7	3,5714	1,51186		
	Total	356	4,3399	1,75216		
Yükümlülük	ÖnLisans	6	3,3333	1,50555	1,815	0,144
	Lisans	278	4,1475	1,78335		
	YüksekLisans	65	3,7846	1,49470		
	Doktora	7	3,1429	,69007		
	Total	356	4,0478	1,72324		
Güven	ÖnLisans	6	5,3333	2,65832	3,141	0,025
	Lisans	278	5,2050	2,11178		
	YüksekLisans	65	4,5077	1,58235		
	Doktora	7	3,7143	1,70434		
	Total	356	5,0506	2,04670		
Tutum Düzeyi	ÖnLisans	6	2,6042	,44312	1,214	0,305
	Lisans	278	2,7585	,38353		
	YüksekLisans	65	2,8385	,32455		
	Doktora	7	2,7679	,27413		
	Total	356	2,7707	,37313		

Öğretmenlerin çocuğa yönelik cinsel istismar tutum düzeyleri eğitim durumu faktörüne göre aritmetik ortalamaları, anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonuçlarına göre, genel tutum puanı ile değer, kaygı, yükümlülük alt boyutlarında $p=0.05$ düzeyinde anlamlı bir fark bulunamamıştır. Yalnızca güven alt boyutu ile eğitim durumu arasında ($p=0.025$) düzeyinde anlamlı bir fark vardır.

Araştırma Sorusu 6 : Öğretmenlerin mesleki kıdem değişkenine göre çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutumları alt boyutlarının düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?

Bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 4.1.2.6.'de yer almaktadır.

4.1.2.6.Öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili tutumlarının mesleki kıdem değişkenine göre Ortalamaları ve ANOVA Sonuçları

Tablolar	Gruplar	Frekans	Ortalama	Stadart Sapma	F	P
Değer	1-5	107	3,5514	1,46167	0,363	0,874
	6-10	78	3,5000	1,78558		
	11-15	54	3,4074	1,56034		
	16-20	72	3,7222	1,65489		
	21-25	22	3,3636	1,81385		
	26veÜstü	23	3,3913	1,19617		
	Total	356	3,5309	1,59282		
Kaygı	1-5	107	4,2991	1,66663	1,489	0,193
	6-10	78	4,0769	1,89852		
	11-15	54	4,1481	1,40629		
	16-20	72	4,7917	1,79151		
	21-25	22	4,3182	1,98534		
	26veÜstü	23	4,4783	1,90381		
	Total	356	4,3399	1,75216		
Yükümlülüğü	1-5	107	4,0000	1,86325	1,567	0,169
	6-10	78	3,8462	1,80243		
	11-15	54	4,2222	1,86999		
	16-20	72	4,4444	1,46209		
	21-25	22	3,7273	1,38639		
	26veÜstü	23	3,6087	1,26990		
	Total	356	4,0000	1,86325		

k	Total					
		356	4,0478	1,72324		
Güven	1-5	107	5,2243	2,12935	1,104	0,358
	6-10	78	5,0000	2,07020		
	11-15	54	4,9259	1,98914		
	16-20	72	5,2778	2,02952		
	21-25	22	4,7273	2,16425		
	26veÜstü	23	4,3043	1,55021		
	Total	356	5,0506	2,04670		
Tutum Düzeyi	1-5	107	2,7570	,30850	0,144	0,982
	6-10	78	2,7756	,36837		
	11-15	54	2,8056	,42730		
	16-20	72	2,7639	,38373		
	21-25	22	2,7500	,51467		
	26veÜstü	23	2,7772	,37492		
	Total	356	2,7707	,37313		

Öğretmenlerin çocuğa yönelik cinsel istismar tutum düzeyleri mesleki kıdem faktörüne göre aritmetik ortalamaları, anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) testi sonucunda, Genel tutum puanı ($p=0.094$), Değer alt boyutunda ($p=0.043$), Kaygı alt boyutunda ($p=0.941$), Yükümlülük alt boyutunda ($p=0.404$), Güven alt boyutunda ($p=0.855$), $p>0,05$ olduğu tespit edilmiş öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili tutumlarının mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı fark göstermemektedir.

Araştırma Sorusu 7 : Öğretmenlerin ek görev değişkenine göre çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutumları alt boyutlarının düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?

Bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 4.1.2.7.'de yer almaktadır

4.1.2.7.Öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili tutumlarının ek görev değişkenine göre Ortalamaları ve t-testi Sonuçları

Tablolar	Gruplar	Frekans	Ortalama	Stadart Sapma	T	P
Değer	yok	41	3,4878	1,85906	-0,184	0,854
	var	315	3,5365	1,55814	-0,161	
Kaygı	yok	41	4,0244	1,87734	-1,227	0,221
	var	315	4,3810	1,73415	-1,154	
Yükümlülük	yok	41	3,4878	1,56719	-2,224	0,027
	var	315	4,1206	1,73151	-2,402	
Güven	yok	41	5,3171	2,55381	0,886	0,376
	var	315	5,0159	1,97349	0,727	
Tutum Düzeyi	yok	41	2,6738	,47997	-1,774	0,077
	var	315	2,7833	,35591	-1,412	

Öğretmenlerin çocuğa yönelik cinsel istismar tutum düzeyleri ek görev faktörüne göre aritmetik ortalamaları, anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda, Genel tutum puanı ile Kaygı, Güven, Değer alt boyutlarında öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili tutumlarının ek görev değişkenine göre anlamlı fark göstermediği bulunmuştur. Öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarı bildirmekle ilgili tutumları yükümlülük alt boyutunda ek görev değişkenine göre $p < 0,05$ düzeyinde ($p = 0,027$) anlamlılık göstermektedir. Tukey ve Scheffe uygulanmış ancak sonuç bulunmamıştır.

Araştırma Sorusu 8 : Öğretmenlerin okul türü değişkenine göre çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutumları alt boyutlarının düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?

Bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 4.1.2.8.'de yer almaktadır.

4.1.2.8.Öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili tutumlarının okul türü değişkenine göre Ortalamaları ve t-testi Sonuçları

Tablolar	Gruplar	Frekans	Ortalama	Stadart Sapma	T	P
Değer	Ortaokul	280	3,5143	1,69961	-0,377	0,706
	İmam hatip ortaokulu	76	3,5921	1,12164	-0,475	
Kaygı	Ortaokul	280	4,2750	1,79188	-1,343	0,180
	İmam hatip ortaokulu	76	4,5789	1,58546	-1,440	
Yükümlülük	Ortaokul	280	4,0536	1,77012	0,122	0,903
	İmam hatip ortaokulu	76	4,0263	1,54897	0,132	
Güven	Ortaokul	280	5,1750	2,05866	2,214	0,027
	İmam hatip ortaokulu	76	4,5921	1,94715	2,286	
Tutum Düzeyi	Ortaokul	280	2,7589	,37556	-1,145	0,253
	İmam hatip ortaokulu	76	2,8141	,36314	-1,167	

Öğretmenlerin çocuğa yönelik cinsel istismar tutum düzeyleri okul türü faktörüne göre aritmetik ortalamaları, anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda, Genel tutum puanı, Kaygı alt boyutu, Yükümlülük alt boyutunda, Değer alt boyutunda öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili tutumlarının okul türü değişkenine göre anlamlı fark göstermediği bulunmuştur. Güven alt boyutunda ise ($p=0.027$) olarak bulunduğu için Öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili tutumları Güven alt boyutunda okul türü değişkenine göre anlamlılık göstermektedir. Tukey ve Scheffe uygulanmış ancak sonuç bulunmamıştır.

Araştırma Sorusu 9 : Öğretmenlerin okulun bulunduğu ilçe değişkenine göre çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutumları alt boyutlarının düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?

Bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 4.1.2.9.'de yer almaktadır.

4.1.2.9.Öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili tutumlarının okulun bulunduğu ilçe değişkenine göre Ortalamaları ve ANOVA Sonuçları

Tablolar	Gruplar	Frekans	Ortalama	Stadart Sapma	F	P
Değer	Beylikdüzü	127	3,5827	1,77925	0,114	0,892
	Büyükçekmece	132	3,5152	1,65075		
	Esenyurt	97	3,4845	1,22571		
	Total	356	3,5309	1,59282		
Kaygı	Beylikdüzü	127	4,2126	1,99057	1,598	0,204
	Büyükçekmece	132	4,2652	1,55735		
	Esenyurt	97	4,6082	1,65553		
	Total	356	4,3399	1,75216		
Yükümlülük	Beylikdüzü	127	4,1024	1,83802	2,198	0,113
	Büyükçekmece	132	3,8182	1,70235		
	Esenyurt	97	4,2887	1,56763		
	Total	356	4,0478	1,72324		
Güven	Beylikdüzü	127	5,2598	2,25097	1,182	0,308
	Büyükçekmece	132	4,8712	1,99390		
	Esenyurt	97	5,0206	1,81991		
	Total	356	5,0506	2,04670		
Tutum Düzeyi	Beylikdüzü	127	2,7815	,39086	0,095	0,910
	Büyükçekmece	132	2,7614	,38904		
	Esenyurt	97	2,7693	,32792		
	Total	356	2,7707	,37313		

Öğretmenlerin çocuca yönelik cinsel istismar tutum düzeyleri okulun bulunduğu ilçe faktörüne göre aritmetik ortalamaları, anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) testi sonucunda, Genel tutum puanı ile, Değer, Kaygı, Yükümlülük, ve Güven alt boyutlarında, öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili tutumlarının $p>0,05$ düzeyinde okulun bulunduğu ilçe değişkenine göre anlamlı fark göstermemektedir.

Araştırma Sorusu 10 : Öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre kararlılık düzeyleri alt boyut düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?

Bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 4.1.2.10.'de yer almaktadır

4.1.2.10.Öğretmenlerin kararlılık düzeyleri cinsiyet değişkenine göre Ortalamaları ve t-testi Sonuçları

Tablolar	Gruplar	Frekans	Ortalama	Stadart Sapma	T	P
İlgide Tutarlılık	Kadın	160	14,6688	2,52714	-0,792	0,429
	Erkek	196	14,8827	2,54024	-0,793	
Çabada Israr	Kadın	160	16,8438	2,29724	0,717	0,474
	Erkek	196	16,6735	2,17338	0,713	
Kararlılık Düzeyi	Kadın	160	3,2742	,32199	1,308	0,192
	Erkek	196	3,2277	,34329	1,317	

Öğretmenlerin kararlılık düzeylerinin cinsiyet faktörüne göre aritmetik ortalamalarının, anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonuçlarına göre Genel kararlılık puanı ile İlgide Tutarlılık ve Çabada Israr alt boyutlarında öğretmenlerin kararlılık düzeylerinin cinsiyet faktörüne göre $p>0,05$ düzeyinde anlamlı fark görülmemektedir.

Araştırma Sorusu 11 : Öğretmenlerin yaş değişkenine göre kararlılık düzeyleri alt boyut düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?

Bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 4.1.2.11.'de yer almaktadır

4.1.2.11.Öğretmenlerin kararlılık düzeyleri yaş değişkenine göre Ortalamaları ve ANOVA Sonuçları

Tablolar	Gruplar	Frekans	Ortalama	Stadart Sapma	F	P
İlgide Tutarlılık	21-25	53	14,3396	2,43329	1,944	0,086
	26-30	83	14,4699	2,48575		
	31-35	63	14,7619	2,84953		
	36-40	54	15,3889	2,21842		
	41-50	80	14,7375	2,48919		
	51veüstü	23	15,7826	2,59294		
	Total	356	14,7865	2,53304		
Çabada Israr	21-25	53	16,6792	2,60010	0,467	0,801
	26-30	83	16,5422	2,34417		
	31-35	63	16,8571	2,48776		
	36-40	54	16,7778	2,04355		
	41-50	80	16,7500	1,81066		
	51veüstü	23	17,3043	1,96410		
	Total	356	16,7500	2,22834		
Kararlılık Düzeyi	21-25	53	3,2925	,32701	0,962	0,441
	26-30	83	3,2666	,34080		
	31-35	63	3,2659	,36095		
	36-40	54	3,1713	,31313		
	41-50	80	3,2547	,34012		
	51veüstü	23	3,1957	,27132		
	Total	356	3,2486	,33422		

Öğretmenlerin kararlılık düzeylerinin yaş faktörüne göre aritmetik ortalamalarının, anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) testi sonucunda, Genel kararlılık puanı ($p=0.441$), İlgide Tutarlılık alt boyutunda ($p=0.086$), Çabada Israr alt boyutunda ($p=0.801$), olduğu tespit

edilmiş öğretmenlerin kararlılık düzeylerinin yaş faktörüne göre $p>0,05$ düzeyinde anlamlı fark göstermemektedir.

Araştırma Sorusu 12 : Öğretmenlerin medeni değişkenine göre kararlılık düzeyleri alt boyut düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?

Bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 4.1.2.12.'de yer almaktadır

4.1.2.12.Öğretmenlerin kararlılık düzeyleri medeni durum değişkenine göre Ortalamaları ve t-testi Sonuçları

Tablolar	Gruplar	Frekans	Ortalama	Stadart Sapma	T	P
İlgide Tutarlılık	Evli	270	14,7519	2,46792	-0,457	0,648
	Bekar	86	14,8953	2,73981	-0,433	
Çabada Israr	Evli	270	16,6259	2,23292	-1,868	0,063
	Bekar	86	17,1395	2,18100	-1,891	
Kararlılık Düzeyi	Evli	270	3,2366	,33464	-1,203	0,230
	Bekar	86	3,2863	,33203	-1,208	

Öğretmenlerin kararlılık düzeylerinin medeni durum faktörüne göre aritmetik ortalamalarının, anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda, Genel kararlılık puanı ($p=0.230$), İlgide Tutarlılık alt boyutunda ($p=0.648$), Çabada Israr alt boyutunda ($p=0.063$), $p>0,05$. olduğu tespit edilmiş öğretmenlerin kararlılık düzeylerinin medeni durum faktörüne göre anlamlı fark göstermemektedir.

Araştırma Sorusu 13 : Öğretmenlerin çocuk sahibi olma değişkenine göre kararlılık düzeyleri alt boyut düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?

Bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 4.1.2.13.'de yer almaktadır

4.1.2.13.Öğretmenlerin kararlılık düzeyleri çocuk sahibi olma değişkenine göre Ortalamaları ve t-testi Sonuçları

Tablolar	Gruplar	Frekans	Ortalama	Stadart Sapma	T	P
İlgide Tutarlılık	Evet	230	14,8696	2,49549	0,835	0,404
	Hayır	126	14,6349	2,60339	0,825	
Çabada Israr	Evet	230	16,6609	2,18725	-1,020	0,309
	Hayır	126	16,9127	2,30137	-1,005	
Kararlılık Düzeyi	Evet	230	3,2283	,34048	-1,554	0,121
	Hayır	126	3,2857	,32049	-1,582	

Öğretmenlerin kararlılık düzeylerinin çocuk sahibi olma faktörüne göre aritmetik ortalamalarının, anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda, Genel kararlılık puanı ($p=0.121$), İlgide Tutarlılık alt boyutunda ($p=0.404$), Çabada Israr alt boyutunda ($p=0.309$), $p>0,05$. olduğu tespit edilmiş öğretmenlerin kararlılık düzeylerinin çocuk sahibi olma faktörüne göre anlamlı fark göstermemektedir.

Araştırma Sorusu 14 : Öğretmenlerin eğitim durum değişkenine göre kararlılık düzeyleri alt boyut düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?

Bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 4.1.2.14.'de yer almaktadır

4.1.2.14.Öğretmenlerin kararlılık düzeyleri eğitim durumu değişkenine göre Ortalamaları ve ANOVA Sonuçları

Tablolar	Gruplar	Frekans	Ortalama	Stadart Sapma	F	P
İlgide Tutarlılık	Ön Lisans	6	15,6667	2,06559	1,018	0,385
	Lisans	278	14,7122	2,47805		
	Yüksek Lisans	65	14,8769	2,85869		

	Doktora	7	16,1429	1,46385		
	Total	356	14,7865	2,53304		
Çabada Israr	Ön Lisans	6	16,1667	3,18852	0,210	0,889
	Lisans	278	16,7338	2,27075		
	Yüksek Lisans	65	16,8462	2,04810		
	Doktora	7	17,0000	1,41421		
	Total	356	16,7500	2,22834		
Kararlılık Düzeyi	Ön Lisans	6	3,0625	,48573	1,083	0,356
	Lisans	278	3,2558	,33992		
	Yüksek Lisans	65	3,2500	,30619		
	Doktora	7	3,1071	,13363		
	Total	356	3,2486	,33422		

Öğretmenlerin kararlılık düzeylerinin eğitim durumu faktörüne göre aritmetik ortalamalarının, anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) testi sonucunda, Genel kararlılık puanı ($p=0.356$), İlgide Tutarlılık alt boyutunda ($p=0.385$), Çabada Israr alt boyutunda ($p=0.889$), $p>0,05$ olduğu tespit edilmiş öğretmenlerin kararlılık düzeylerinin eğitim durumu faktörüne göre anlamlı fark göstermemektedir.

Araştırma Sorusu 15: Öğretmenlerin mesleki kıdem değişkenine göre kararlılık düzeyleri alt boyut düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?

Bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 4.1.2.15.'de yer almaktadır

4.1.2.15.Öğretmenlerin kararlılık düzeyleri mesleki kıdem değişkenine göre Ortalamaları ve ANOVA Sonuçları

Tablolar	Gruplar	Frekans	Ortalama	Stadart Sapma	F	P
İlgide Tutarlılık	1-5	107	14,8037	2,38881	0,665	0,650
	6-10	78	14,5385	2,70494		
	11-15	54	14,6296	2,40515		
	16-20	72	14,7917	2,40268		
	21-25	22	15,2273	3,02264		
	26veÜstü	23	15,4783	2,85831		
	Total	356	14,7865	2,53304		

Çabada Israr	1-5	107	16,9626	2,24838	1,251	0,285
	6-10	78	16,5769	2,45224		
	11-15	54	16,2778	2,54334		
	16-20	72	16,6667	1,93558		
	21-25	22	17,3182	1,17053		
	26veÜstü	23	17,1739	2,08135		
	Total	356	16,7500	2,22834		
Kararlılık Düzeyi	1-5	107	3,2710	,30690	0,400	0,848
	6-10	78	3,2644	,36871		
	11-15	54	3,2014	,35055		
	16-20	72	3,2396	,33616		
	21-25	22	3,2614	,32939		
	26veÜstü	23	3,2174	,31356		
	Total	356	3,2486	,33422		

Öğretmenlerin kararlılık düzeylerinin mesleki kıdem faktörüne göre aritmetik ortalamalarının, anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) testi sonucunda, Genel kararlılık puanı ($p=0.848$), İlgide Tutarlılık alt boyutunda ($p=0.650$), Çabada Israr alt boyutunda ($p=0.285$), $p>0,05$. olduğu tespit edilmiş öğretmenlerin kararlılık düzeylerinin mesleki kıdem faktörüne göre anlamlı fark göstermemektedir.

Araştırma Sorusu 16 : Öğretmenlerin okulda üstlenilen görev değişkenine göre kararlılık düzeyleri alt boyut düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?

Bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 4.1.2.16.'de yer almaktadır

4.1.2.16.Öğretmenlerin kararlılık düzeyleri okulda üstlenilen ek görev değişkenine göre Ortalamaları ve t-testi Sonuçları

Tablolar	Gruplar	Frekans	Ortalama	Stadart Sapma	T	P
İlgide Tutarlılık	yok	41	13,4634	2,77577	-3,616	0,000
	var	315	14,9587	2,45239	-3,286	
Çabada Israr	yok	41	16,2439	2,64368	-1,549	0,122
	var	315	16,8159	2,16466	-1,329	
Kararlılık Düzeyi	yok	41	3,3628	,40486	2,341	0,020
	var	315	3,2337	,32169	1,962	

Öğretmenlerin kararlılık düzeylerinin ek görev faktörüne göre aritmetik ortalamalarının, anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda, Çabada ısrar ($p=0.122$), alt boyutunda öğretmenlerin kararlılık düzeylerinin ek görev faktörüne göre anlamlı fark göstermediği bulunmuştur ($p>0,05$). Genel kararlılık puanı ($p=0.020$), ve İlgide tutarlılık ($p=0.000$), alt boyutunda ise öğretmenlerin kararlılık düzeylerinin ek görev faktörüne göre anlamlı bulunmuştur. Tukey ve Scheffe uygulanmış ancak sonuç bulunmamıştır.

Araştırma Sorusu 17 : Öğretmenlerin okul türü değişkenine göre kararlılık düzeyleri alt boyut düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?

Bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 4.1.2.17.'de yer almaktadır

4.1.2.17.Öğretmenlerin kararlılık düzeyleri okulda türü değişkenine göre Ortalamaları ve t-testi Sonuçları

Tablolar	Gruplar	Frekans	Ortalama	Stadart Sapma	T	P
İlgide Tutarlılık	Ortaokul	280	14,5286	2,43906	-3,755	0,000
	İmam hatip ortaokulu	76	15,7368	2,66017	-3,573	
Çabada Israr	Ortaokul	280	16,5786	2,28622	-2,813	0,005
	İmam hatip ortaokulu	76	17,3816	1,88303	-3,142	
Kararlılık Düzeyi	Ortaokul	280	3,2625	,32767	1,509	0,132
	İmam hatip ortaokulu	76	3,1974	,35488	1,442	

Öğretmenlerin kararlılık düzeylerinin okul türü faktörüne göre aritmetik ortalamalarının, anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda, Genel kararlılık puanı ($p=0.132$) ile okul türü arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. İlgide Tutarlılık alt boyutunda ($p=0.000$) ve Çabada Israr alt boyutunda ($p=0.005$) ise $p<0,05$ düzeyinde öğretmenlerin kararlılık düzeylerinin okul türü faktörüne göre anlamlı bulunduğu görülmektedir. Tukey ve Scheffe uygulanmış ancak sonuç bulunmamıştır.

Araştırma Sorusu 18 : Öğretmenlerin okulun bulunduğu ilçe değişkenine göre kararlılık düzeyleri alt boyut düzeyleri anlamlı derecede farklılık göstermekte midir?

Bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 4.1.2.18.'de yer almaktadır

4.1.2.18.Öğretmenlerin kararlılık düzeyleri okulun bulunduğu ilçe değişkenine göre Ortalamaları ve ANOVA Sonuçları

Tablolar	Gruplar	Frekans	Ortalama	Stadart Sapma	F	P
İlgide Tutarlılık	Beylikdüzü	127	14,4724	2,51607	2,351	0,097
	Büyükçekmece	132	15,1439	2,67340		
	Esenyurt	97	14,7113	2,31372		
	Total	356	14,7865	2,53304		
Çabada Israr	Beylikdüzü	127	16,5748	2,40211	0,702	0,496
	Büyükçekmece	132	16,9015	2,26105		
	Esenyurt	97	16,7732	1,93383		
	Total	356	16,7500	2,22834		
Kararlılık Düzeyi	Beylikdüzü	127	3,2628	,33697	0,363	0,696
	Büyükçekmece	132	3,2292	,33703		
	Esenyurt	97	3,2564	,32893		
	Total	356	3,2486	,33422		

Öğretmenlerin kararlılık düzeylerinin okulun bulunduğu ilçe faktörüne göre aritmetik ortalamalarının, anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) testi sonucunda, Genel kararlılık puanı ($p=0.696$), İlgide Tutarlılık alt boyutunda ($p=0.097$), Çabada Israr alt boyutunda ($p=0.496$), $p>0,05$. olduğu tespit edilmiş öğretmenlerin kararlılık düzeylerinin okulun bulunduğu ilçe faktörüne göre anlamlı fark göstermemektedir.

Araştırma Sorusu 19: Öğretmenlerin çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutumları ile kararlılık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 4.1.2.19'da yer almaktadır

4.1.2.19.Öğretmenlerin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili tutumları ile kararlılık düzeyleri arasındaki Korelasyon sonuçları

		Tutum Düzeyi	Kararlılık Düzeyi	Değer	Kaygı	Yükümlülük	Güven	İlgide Tutarlılık	Çabada Israr
Tutum Düzeyi	R	1							
	P								
	N	356							
Kararlılık Düzeyi	R	,000	1						
	P	,998							
	N	356	356						
Değer	R	,467**	,109*	1					
	P	,000	,041						
	N	356	356	356					
Kaygı	R	-,289**	-,003	,410**	1				
	P	,000	,958	,000					
	N	356	356	356	356				
Yükümlülük	R	,281**	,075	,546**	,520**	1			
	P	,000	,156	,000	,000				
	N	356	356	356	356	356			
Güven	R	-,557**	,121*	,214**	,349**	,395**	1		
	P	,000	,023	,000	,000	,000			
	N	356	356	356	356	356	356		
İlgide Tutarlılık	R	-,020	-,633**	-,267**	-,171**	-,278**	-,253**	1	
	P	,714	,000	,000	,001	,000	,000		
	N	356	356	356	356	356	356	356	
Çabada Israr	R	-,024	,476**	-,183**	-,195**	-,229**	-,152**	,364**	1
	P	,648	,000	,001	,000	,000	,004	,000	
	N	356	356	356	356	356	356	356	356

a.Olumlu İlişkiler

Tutum düzeyi ile Değer alt ölçeği ve Yükümlülük alt ölçeği arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel açıdan pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur.

Değer alt ölçeği ile Kaygı alt ölçeği, Yükümlülük alt ölçeği ve Güven alt ölçeği arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel açıdan pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur.

Kaygı alt ölçeği ile Yükümlülük alt ölçeği ve Güven alt ölçeği arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel açıdan pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur

Kararlılık düzeyi ile Değer alt ölçeği, Güven alt ölçeği ve Çabada ısrar alt ölçeği arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel açıdan pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur.

Yükümlülük alt ölçeği ile Güven alt ölçeği arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel açıdan pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur.

Güven alt ölçeği ile İlgide tutarlılık alt ölçeği ve Çabada ısrar alt ölçeği arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel açıdan pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur.

b.Olumsuz İlişkiler

Tutum düzeyi ile Kaygı alt ölçeği, Güven alt ölçeği ve İlgide tutarlılık alt ölçeği arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel açıdan negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur.

Tutum düzeyi ile Kaygı alt ölçeği, Güven alt ölçeği ve İlgide tutarlılık alt ölçeği arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel açıdan negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur.

Değer alt ölçeği ile İlgide tutarlılık alt ölçeği ve Çabada ısrar alt ölçeği arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel açıdan negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur.

Kaygı alt ölçeği ile İlgide tutarlılık alt ölçeği ve Çabada ısrar alt ölçeği arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel açıdan negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur.

Yükümlülük alt ölçeği ile İlgide tutarlılık alt ölçeği ve Çabada ısrar alt ölçeği arasında yapılan açıdan negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur.

İlgide tutarlılık alt ölçeği ile Çabada ısrar alt ölçeği arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel açıdan negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur.

c. Nötr İlişkiler (İlişki Yokluğu)

Yükümlülük alt ölçeği ile Kararlılık düzeyi arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel açıdan nötr bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Kararlılık düzeyi ile Tutum düzeyi arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel açıdan nötr bir ilişki olduğu bulunmuştur.

4.2. NİTELİKSEL VERİLERE İLİŞKİN BULGULAR

4.2.1.Farkındalık

Tablo 4.2.1.1. Cinsel istismara Uğramış Öğrencilerin Davranışları Konusunda Öğretmen Algıları

Öğretmen İfadeleri	Kadın	Erkek
Genel İfadeler	5	8
Farklı/Belirleyici İfadeler	2	---
Cinselliği Vurgulayan İfadeler	1	1

Genel ifade örnekleri : saldırgan, içine kapanık, sinirli, tedirgin. Genel ifadelerine açıklık getiren evli ve çocuklu kadın öğretmenin ifadesi : “...içine kapanıp bir köşede ağladığımı görürsek...” biçimindedir. Bir erkek ve bir kadın olmak üzere yalnızca 2 öğretmen cinsel istismara uğrayan öğrencilerin davranış değişikliklerini ifade ederken cinsellikle ilgili davranışlara değinmişlerdir.

4.2.2. Değer

Tablo 4.2.2.1.Öğretmenlerin Cinsel İstismarla İlgili Hizmetiçi Eğitimleri

Hizmetiçi Eğitim	Kadın	Erkek
Alanlar	2	----
Almayanlar	7	9

Yalnızca evli, çocuklu ve 26-30 yaş aralığındaki iki kadın öğretmen cinsel istismarı önleme konusundaki birer konferansa katılmak suretiyle hizmetiçi eğitim aldıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 4.2.2.2.Öğretmenlerin Cinsel İstismarı Önleme Önerileri

Öneriler	Kadın	Erkek
Çocukları Bilgilendirmek	3	---
Toplumunu Bilinçlendirmek	5	4
Denetimlerin ve Cezaların Arttırılması	1	5
Ailelerin Bilinçlendirilmesi	1	2
Hizmetiçi Eğitimler	2	

Kadınlar, erkeklerden farklı olarak çocukların ve hizmetiçi eğitimlerle öğretmenlerin bilgilendirilmelerini vurgulamışlardır. Erkeklerin ise bireyden çok toplumsal orta ve cezalara dikkat çektikleri görülmektedir.

4.2.3. Yükümlülük

Tablo 4.2.3.1. Cinsel İstismara Uğrayan Öğrencileri Farkeden Öğretmenlerin

Tepkileri

Öğretmen Tepkileri	Kadın	Erkek
Öğrenciyle Konuşmak	---	2
Rehberlik Servisine Bildirmek	4	----
Aileye Bildirmek	1	2
Okul Yönetimine Bildirmek	1	4
(Çocuk) Polis(in)e Bildirmek	4	3
Sorumlulara Bildirmek	3	4

Öğretmenlere bir öğrencinin cinsel istismara uğradığını fark eden bir öğretmenin neler yapmaları gerektiği teorik olarak sorularak, tepkileri değerlendirilmiştir. Kadın ve erkek öğretmenlerin tepkileri genelde aynı olurken, öğrenciyle konuşmak ve durumu rehberlik servisine bildirmek konularında beklenenin tersi yönünde önemli farklar görülmektedir. Diğer taraftan öğretmenlerin konuyla kimlerin ilgilendiklerini ve/veya ilgilenmesi gerektiğini bildikleri de farkedilmektedir. Her bir öğretmenin sorunu, birden fazla yere bildirilmesini önerdiği de görülmektedir.

Öğretmenlerin kendilerinin cinsel istismara uğrayan öğrencileri olduğunda neler yaptıkları sorulduğunda ise verdikleri cevaplar aynı genelliktir. Öğretmenlerin hiçbiri böyle bir durumla karşılaşmış ve karşılaşmadıklarını açıkça ifade etmemişlerdir.

4.2.4. Kaygı

Tablo 4.2.4.1. Öğretmenlerin Cinsel istismarı Bildirmekle İlgili Tutumları

Öğretmen Tutumları	Kadın	Erkek
Gerekli yerlere bildirim	2	4

Hiçbir yere bildirmem	7	5
-----------------------	---	---

Öğretmenlerin çoğu öğrencilerinin cinsel istismara uğradığını fark etseler bile kimseye bildirmeyeceklerini ifade etmişlerdir. Bunun nedenleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.2.4.2. Öğretmenlerin Cinsel istismarı Bildirmeme Nedenleri

Bildirmeme Nedenleri	Kadın	Erkek
Emin değilsem, Bildirmem	1	---
Aileyle işbirliği yapamazsam	2	1
Öğrenciye zarar vermemek için	----	1
Korkular , Can güvenliği	2	---
Kariyer ve Toplumsal baskılar	1	---
Gereken önem verilmez, sonuca ulaşmaz düşüncesiyle	2	3

Çocuğu ön plana alan öğretmenin erkek olduğu, kadın öğretmenlerin bir kısmının (3) korkular ve kaygılarla hareket ettikleri görülmektedir. Öğretmenlerim üçte biri yetkililerin ve/veya çevredeki kişilerin konuya gereken önemi vermeyecekleri , sürecin uzun süreceği ve sonuca ulaşamayacağı kaygısı ile cinsel istismara uğradığından şüphelenseler bile hiç kiseye bildirmeyeceklerini ifade etmektedirler.

4.2.5. Güven

Tablo 4.2.5.1. Öğretmenlerin Cinsel İstismara Uğrayan Öğrencilere Güven

Verme Davranışları		
Öğretmen Davranışları	Kadın	Erkek
Güven Konusunu Vurgulayan Öğretmenler	1	1
Güven Konusuna Hiç Değınmeyen Öğretmenler	----	----

26 – 30 yaş aralığında ve evli olan çocuklu bir kadın öğretmen ile çocuksuz bir erkek öğretmen güven kavramından bahsetmişlerdir. “Hiç bulaşmak istemem” diyen bir kadın öğretmen de bulunmaktadır. Diğer öğretmenlerin kullandıkları ifadeler genel niteliktedir

BÖLÜM V

5.1. NİCEL VERİLERE İLİŞKİN SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde, incelenen alt problemlere ilişkin olarak toplanan verilerin istatistiksel analizi sonucunda elde edilen bulgular tartışılacak ve yorumlarına yer verilecektir.

5.1.1. Ortaokul Öğretmenlerinin Çocuk Cinsel istismarını Bildirmeye Yönelik Tutumları ile Kişisel Bilgileri Arasındaki Farklılıklar

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, ortaokul öğretmenlerinin çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik genel tutum puanları ile değer, kaygı, yükümlülük, ve güven alt boyutlarının tutum puanlarının cinsiyet değişkenine göre kadın ve erkek öğretmenlerin puanları karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bununla birlikte erkek öğretmenlerin değer, kaygı ve yükümlülük alt boyutlarındaki puan ortalamaları kadın öğretmenlerin ortalamalarından yüksek olurken güven alt boyutunda kadın öğretmenlerin puan ortalamaları erkek öğretmenlerin puan ortalamalarından daha yüksek bulunmuştur. Bu sonuçlar alanyazındaki araştırma sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir. Tugay'ın (2008) çalışmasında bildirim durumları ile öğretmen değişkenlerine bakıldığında erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere oranla; olası bir istismar durumunu daha çok bildirime yatkın oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Yaş değişkenine göre değerlendirme yapıldığında; genel tutum puanı, değer, kaygı, yükümlülük, güven alt boyutlarında, tutum düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Ancak değer boyutu puan ortalamasının 25 yaş ve altı için daha yüksek olması, mesleğinde yaş olarak daha küçük olan öğretmenlerin cinsel istismar konusunda öğrencilerini korumaya ve bu konuda bilgilenmeye değer verdiklerini göstermektedir. Bu durum öğretmenlik mesleğine yeni başlamış olmalarının bir sonucu olduğu şeklinde öngörülebilir. Yükümlülük ortalama puanının 50 yaş ve üstü için daha yüksek olması bu gruptaki öğretmenlerin meslekte emeklilik boyutuna geldiklerinin ve

sorumluluktan kaçındıklarının bir göstergesi olabileceği şeklinde yorumlanabilir. Bu durum öğretmenlerin deneyim yılları arttıkça bildirim durumlarının azaldığını göstermektedir. Kürklü'nün araştırmasının sonucuna göre deneyim yılları arttıkça bildirim durumlarının arttığı görülmektedir, bu boyutu ile araştırmayı desteklemediği görülmektedir (Kürklü,2011).

Başka bir araştırmada ise Şirin ve Keleş (2003)'in annelerin çocuklarını istismar etmesini etkileyen faktörlerin incelenmesi isimli araştırmasında annelerin yaş ve çocuk sayısı, anne ya da babanın çalışma durumu, annelerin eşleriyle olan ilişkileri açısından anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir. Yani ailelerin sosyal destek kayıpları çocukların istismara uğrama olasılığını arttırmaktadır bu da çalışmamızdaki öğretmenlerin düşüncelerini destekler nitelikte olduğu sonucuna varılabilir.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre ortaokul öğretmenlerinin çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik genel tutum puanları ve alt boyutlarının puanlarının öğretmenlerin evli ya da bekar olmalarına göre anlamlı bir fark oluşmadığı görülmektedir. Diğer taraftan evli öğretmenlerin kaygı, güven ve yükümlülük düzeylerinin bekar öğretmenlerden yüksek bulunmuştur. Goldman'ın (2007) ilkökul öğretmenlerinin istismarı bildirim durumunu incelediği bir çalışmada öğretmenlerin yetersiz bildirim yaptığı sonucuna ulaşmıştır (Goldman, 2007). Bu bakımıyla yapılan çalışmayı destekler niteliktedir.

Çocuk sahibi olan ve olmayan öğretmenlerin tutumlarında değer alt boyutunda görülen anlamlı düzeyde ($p=0.043$) fark bulunmuştur. Walsh ve arkadaşlarının yaptığı araştırmada çocuk istismar ve ihmalini belirlemede etkili olan öğretmen özellikleri incelendiğinde, çocuk sahibi olmayan öğretmenler ve deneyimli olan öğretmenler ile çocuk istismarını yasal olarak bildirim zorunluluğu arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Walsh ve ark, 2004). Sonuçların bu anlamda araştırmayı destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin eğitim durumu değişkenine göre değerlendirildiğinde; yalnızca güven alt boyutunda ($p=0.025$) öğretmenlerin davranışları arasında anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Uysal ve Özsoy'un araştırması bulunan sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Hizmet içi eğitim almış öğretmenlerin çocuk istismarına yönelik oluşturulan hikayelere verdikleri puan ortalamaları çalışmasında öğretmenlerin mezun

oldukları okul ile puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermesiyle örtüşmektedir (Uysal ve Özsoy, 2003). Öğretmenlerin eğitim seviyeleri ve okuldaki güven ortamlarının benzer olması dikkate alındığında bu sonucun ilgi çekici oluşu, istismar ile alakalı konular hakkındaki bilgilerinin farklı seviyelerde olduğunun bir kanıtı olabileceği şeklinde yorumlanabilir. Bir başka araştırma da bu yönüyle çalışmayı destekler niteliktedir. Hawkins ve McCallum'ın (2001) yılında güney Avustralya'da çocuk istismarı şüphesi için zorunlu bildirim eğitiminin etkilerini araştırdığı çalışmada eğitimi alan kişilerin istismarı tanımlayabilme ve bildirme durumlarının arttığı bildirilmiştir (Hawkins ve McCallum, 2001).

Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre ortaokul öğretmenlerinin öğrencilere yönelik cinsel istismarla ilgili genel tutum puanlarının mesleki kıdem değişkenine göre değişip değişmediği incelenmiş ve mesleki kıdem göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. 20 yıl ve altındaki öğretmenlerin kaygı, yükümlülük, güven ve değer ortalamalarının daha tecrübeli öğretmenlere oranla daha yüksek oldukları bulunmuştur. O'Toole (2004) yaptığı bir araştırmasında mesleki deneyimi fazla olan öğretmenlerin çocuk istismarının belirtilerini daha az belirlediklerini bulmuştur. Neden olarak ise zamanla bu tür konulara olan hassasiyetin kaybolması gösterilmiştir (O'Toole ve ark, 2004). Bu durum, araştırmanın sonuçlarını destekler niteliktedir.

Genel tutum düzeyi, kaygı, değer, ve güven alt boyutlarında öğretmenlerin davranışları arasında okulda üstlenilen ek görev değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Diğer taraftan ölçekte yer alan yükümlülük boyutunda ek görev durumuna göre öğretmenlerin davranışları arasında ($p=0.027$) düzeyinde anlamlı fark ortaya çıkmıştır. Bu durum ek görev sorumluluğu alan öğretmenlerin yükümlülüklerini yerine getirme sorumluluğunu duyumsadıklarının göstergesi olarak öngörülebilir.

Öğretmenler okul türü değişkenine göre değerlendirildiğinde; Genel tutum puanı, değer, kaygı, yükümlülük alt boyutlarında tutum düzeylerinin anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür. Ancak güven alt boyutunda ($p=0.027$) düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durum ortaokulda görev yapan öğretmen ile imam hatip ortaokulunda görev yapan öğretmen arasında güven konusunda anlamlı bir farklılığın olduğu göstermektedir. Normal ortaokullardaki öğretmenler imam

hatip ortaokullarında görev yapan öğretmenlere oranla öğrencilerinde gözleyecekleri cinsel istismarla ilgili ilgili yerlere bildirimde bulunmaya daha yatkındırlar.

Araştırma bulgularına göre ortaokul öğretmenlerinin öğrencilere yönelik cinsel istismarı bildirmekle ilgili genel tutum puanlarının okulun bulunduğu ilçe değişkenine göre değişmediği belirlenmiştir. Bunun nedeni olarak araştırmanın yapıldığı ilçelerin sosyo-ekonomik durumlarının yakın olduğu söylenebilir. Bunu destekler nitelikteki araştırma ise; Walsh ve arkadaşları (2005) yapmış oldukları araştırmada, sosyo-ekonomik durumu yüksek olan okullarda çalışan öğretmenlerin bildirimde daha belirgin oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Bu araştırmanın yapıldığı ilçelerin sosyo-ekonomik yapılarının yakın olması, bildirimde bulunanlar arasında anlamlı farklılığın çıkmamasında etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir. Başka bir araştırmada ise Tercan (1995)'ın çocukların fiziksel istismara uğramaları ile ailenin sosyo-ekonomik durumu karşılaştırılmış ve üst sosyo ekonomik düzeye doğru çıktığında çocuğun istismara uğrama oranının azaldığı görülmüştür.

5.1.2. Ortaokul Öğretmenlerinin Kararlılık Düzeyleriyle ile Kişisel Bilgileri Arasındaki Farklılıklar

Araştırma bulgularına göre ortaokul öğretmenlerinin kararlılık düzeyleri arasında cinsiyetler açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Bu durum kadın öğretmenler ile erkek öğretmenler arasında öğrencilere yönelik kararlılık düzeylerinin değişmediğini ifade etmektedir. Uysal ve Özsoy 'un araştırması öğretmenlerin hizmet içi eğitim almış öğretmenlerin çocuk istismarına yönelik oluşturulan hikayelere verdikleri puan ortalamaları cinsiyet ile puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki saptanmaması bu araştırmayı destekler niteliktedir (Uysal ve Özsoy, 2003). Başka bir araştırma da Crenshaw ve arkadaşlarının yaptığı bir çalışmada ise eğitimcilerin çocuk istismarını bildirme durumları incelenmiş rapor etmemelerinin nedeni olarak doğru karar verememe nedeninin rol oynadığı görülmüştür. Öğretmenler etkili karar verme sürecinde sıkıntılar yaşadıklarını bildirmiş ve daha ayrıntılı bir eğitime gereksinimleri oldukları sonucuna varılmıştır. (Crenshaw ve ark, 1995).

Öğretmenlerin yaş değişkenine göre değerlendirilmesinde ; Genel kararlılık düzeyleri, ilgide tutarlılık ve çabada ısrar alt boyutları ortalamalarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.. Genel olarak 50 yaş ve altında bulunan öğretmenlerin çabada

ısrar düzeyleri benzer iken 50 yaş ve üstü olan öğretmenlerin çabada ısrar durumları diğer öğretmenlere oranla ortalama olarak daha yüksek bulunmuştur. Uysal ve Özsoy'un yaptığı bir çalışmada öğretmenlerin hizmet içi eğitim almış öğretmenlerin çocuk istismarına yönelik oluşturulan hikayelere verdikleri puan ortalamaları cinsiyet ve yaş ile puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki saptanmaması bu araştırmayı destekler niteliktedir. (Uysal ve Özsoy, 2003).

Ortaokul öğretmenlerinin kararlılık düzeyleriyle ilgili genel tutum puanlarının medeni durum değişkenine göre değişip değişmediği incelenmiş ve medeni duruma göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Ancak ilgide tutarlılık alt boyutunda evli ve bekar öğretmenler arasında belirgin bir farklılığın olmadığı görülürken, çabada ısrar alt boyutunda bekar öğretmenlerin evli öğretmenlere oranla daha ısrarcı oldukları görülmüştür. Bunun nedeni olarak bekar öğretmenlerin genç olması karşılaşılan zorluklar karşısında ısrarcı olmaları şeklinde öngörülebilir.

İlgide tutarlılık ve çabada ısrar alt boyutlarında öğretmenler arasında çocuk sahibi olma değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Uysal ve Özsoy tarafından yapılan araştırma, bu araştırmadaki bulguları destekleyen sonuçların ; çocuk sahibi olmaları ve cinsel istismar puan ortalamalarıdır. (Uysal ve Özsoy, 2003).Sonuç olarak öğretmenlerin anne-baba olmaları çocuğa yönelik zararlı davranışları daha rahat belirleyebilmelerine olanak sağlayabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmenler eğitim durumu değişkenine göre değerlendirildiğinde; Genel Tutum düzeyleri, ilgide tutarlılık ve çabada ısrar boyutlarında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Ancak ön lisans, lisans, yüksek lisans düzeylerinde ilgide tutarlılık boyutunda ve çabada ısrar boyutunda genel olarak ortalamalarına bakıldığında benzerlik gösterirken ; doktora yapmış öğretmenlerin ilgide tutarlılık düzeyleri ve çabada ısrar düzeyleri ön lisans, lisans ve yüksek lisans yapan öğretmenlere oranla daha yüksek bulunmuştur. Walsh ve arkadaşları (2005) yapmış oldukları çalışmada çocuk istismarını belirlemede öğretmenin etkili olan özelliklerinden birisi olarak lisansüstü eğitim almış olmalarını göstermişlerdir. Walsh ve arkadaşlarının araştırma sonuçları bu sonuç araştırmayı destekler niteliktedir.

Ortaokul öğretmenlerinin kararlılık düzeylerinin mesleki kıdeme göre anlamlı fark göstermemesinin nedeni olarak karşılaşılan vak'aların farkına varılacak bilgiye

sahip olunmaması, bunun nedeninin de hizmet içi eğitimlerin öğretmenlere eşdeğerde verilmesinden ve istismar konusunu kapsamamasından kaynaklandığı şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmenlerinin kararlılık düzeyleriyle ilgili genel tutum puanlarının okulda üstlenilen ek görev değişkenine göre değişip değişmediği incelenmiş ve Genel Tutum düzeyleri ($p=0.020$) ve ilgide tutarlılık ($p=0.000$) alt boyutları arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Ancak Çabada ısrar boyutunda ise anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu durum, üstlenilen ek görevlerin öğretmenlerde sorumluluk ve görev bilincini genişlettiği ve/veya geliştirdiği şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmenler okul türü değişkenine göre değerlendirildiğinde; Genel Tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık görülmediği ancak ilgide tutarlılık ($p=0.000$) ve çabada ısrar ($p=0.005$) alt boyutlarında imam hatip ortaokulu öğretmenleri lehine anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir. Bu durum imam hatiplerde görevli öğretmenlerin normal ortaokullarda görevli öğretmenlere göre öğrencileriyle daha ilgili ve çabalarında da devamlılık gösterdikleri şeklinde yorumlanabilir.

Ortaokul öğretmenlerinin kararlılık düzeyleriyle ilgili genel tutum puanları ve alt boyutların puanlarının okulun bulunduğu ilçeye göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu sonucun nedeni olarak okulların buldukları ilçelerin sosyoekonomik durumlarının ve alınan eğitimlerin eşdeğer olmasından kaynaklanabileceği şeklinde düşünülebilir. Bu durumu Walsh ve arkadaşları çalışmalarında belirttikleri okullardaki öğrencilerin sosyoekonomik durumu düşük olan ve bu tür konuların tartışmasını yapan öğretmenlerin belirlediği sonucu ile örtüşmektedir(Walsh ve arkadaşları ,2005)

5.1.3. Öğretmenlerin Çocuk Cinsel İstismarını Bildirmeye Yönelik Tutumları ile Kararlılık Düzeyleri Arasındaki İlişki

'Değer , Kaygı , Yükümlülük ve Güven' alt boyutlarına sahip ‘‘Çocuk Cinsel İstismarını Bildirmeye Yönelik Tutum Ölçeği’’ ile 'İlgide tutarlılık ve Çabada ısrar' alt boyutlarına sahip ‘‘Revize Edilmiş Kararlılık Ölçeği’’ arasındaki ilişkilere bakılmış ve çoğu boyut arasında ilişki olduğu görülmüştür.

a. Olumlu İlişkiler

Tutum düzeyi ile değer ve yükümlülük alt boyutları arasında istatistiksel açıdan pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Öğretmenlerin çocuklara yönelik cinsel istismar ile karşılaştıklarındaki tutumlarının çocuklara verdikleri değer ile pozitif yönde artması ve yükümlülüklerinin de pozitif yönde artmasının kendilerinin eğitici ve öğretici rolünde olmalarının bir sonucu olarak yorumlanabilir.

Değer alt ölçeği ile kaygı alt ölçeği, yükümlülük alt ölçeği ve güven alt ölçeği arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel açıdan pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Öğretmenlerin çocuğa cinsel istismar hakkında bilgi sahibi olmaları düzeyi ile öğretmenlerin kaygı, yükümlülük ve güven duygularına sahip olmaları arasındaki güçlü ilişkiyi desteklemektedir. Çocuğa yönelik cinsel istismar ile ilgili yaptırımların artması konusunda öğretmende güven oluşturulursa, öğretmenin konu ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmesi de kolaylaşacaktır şeklinde yorumlanabilir.

Kaygı alt ölçeği ile yükümlülük alt ölçeği ve güven alt ölçeği arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel açıdan pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Öğretmenler çocuğa yönelik istismarı bildirmekte isteksiz olmaları ile istismar durumunu bildirdikten sonraki süreçte kimsenin takipçisi olmayacağı düşüncesi ile örtüştüğü şeklinde yorumlanabilir.

Kararlılık düzeyi ile çabada ısrar alt boyutu ve tutum ölçeğinin iki alt boyutu olan değer ve güven arasında istatistiksel açıdan pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Çocuğa yönelik cinsel istismarın bildirilmesi sürecinde öğretmenlerin kararlı olması uzun vadede karşılaşılabilecek sorunları önlemek açısından önemli olduğu şeklinde öngörülebilir.

Güven alt ölçeği ile ilgide tutarlılık alt ölçeği ve çabada ısrar alt ölçeği arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel açıdan pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Öğretmenlerin çocuk cinsel istismarı durumunda gerekenin yapılabileceği konusunda yetkililere güveni arttıkça, bu tip hassas konular ile daha ilgili, ısrarcı ve çaba gösterir bir şekilde tutum ve davranışlar sergiler.

Kaygı alt ölçeği ile ilgide tutarlılık alt ölçeği ve çabada ısrar alt ölçeği arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel açıdan negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Çocuğa yönelik cinsel istismar durumu açığa çıktıktan sonra oluşabilecek negatif yaklaşımlar kaygıyı artıracığından, öğretmen üzerinde oluşacak ilgisizlik ve kaçınma tutumu ısrarcı olmasını olumsuz etkileyecek şekilde yorumlanabilir.

İlgide tutarlılık alt ölçeği ile çabada ısrar alt ölçeği arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel açıdan pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Bu da öğretmenlerin karar verdiklerinde kendi içlerinde tutarlı hareket ettiklerini göstermektedir şeklinde yorumlanabilir.

b. Olumsuz İlişkiler

Tutum düzeyi ile kaygı ve güven alt boyutları ve kararlılık düzeyinin alt boyutu olan ilgide tutarlılık arasında istatistiksel açıdan negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Bu durum çocuğa yönelik cinsel istismarı bildirmekte pozitif tutum içinde olan öğretmenlerin kendilerine sık sık yeni hedefler belirleyip daha sonra farklı bir hedefin peşinden gitmesi nedeni ile bağdaştırılabilir.

Değer alt ölçeği ile İlgide tutarlılık ve çabada ısrar alt ölçekleri arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel açıdan negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Öğretmenlerin çocuğa yönelik cinsel istismarı bildirmeleri, uzun vadede çocuk için önem arz etmekte iken; bazı öğretmenlerin önce istismar durumları ile ilgilenmeleri daha sonra o düşünceden ya da girişimden geri adım atmaları ile örtüşmektedir.

Yükümlülük alt ölçeği ile ilgide tutarlılık ve çabada ısrar alt ölçekleri arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel açıdan negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Öğretmenler çocuk cinsel istismarı hakkında yapacakları bir sorumluluk olarak görür ve bunu kendine bir yük edinirse sorumluluktan kaçma girişimi ile çaba göstermez ve ilgisiz davranışlar gösterir şeklinde yorumlanabilir.

c. Nötr İlişkiler (İlişki Yokluğu)

Öğretmenlerin , çocuk cinsel istismarını bildirmeye yönelik tutumları ile kararlılık düzeyleri arasında ilişki olmamasının gerekçeleri ancak niteliksel çalışma sonuçları incelendiğinde açıklık kazanmaktadır. Niteliksel çalışmada öğretmenlere, cinsel istismara uğramış öğrencileri olup olmadığı olduysa ne yaptıkları sorulmuştur. Hiçbir öğretmen bu soruya doğrudan bir cevap vermemiştir. Bununla birlikte dört kadın, üç erkek öğretmenin verdikleri cevaplar dikkatle incelendiğinde aslında bu tür olaylarla karşılaştıkları öngörülebilir. Bununla birlikte isimleri alınmasa bile öğretmenlerin cinsel istismarla ilişkili sorulara doğrudan cevap verme konusunda kararlı davranmaya çekindikleri görülmektedir. Örneğin 26-30 yaş arasındaki evli bir kadın

öğretmen “olayın iç yüzünü anlamaya çalışıyorum, danışma ve eğitici bilgiler veriyorum” derken , bekar bir kadın öğretmenin bir soruya “içine kapanık, saldırgan oluyor...” bir başka soruya da “çocuğa bedeninin biricik olduğunu...” şeklinde verdiği cevaplar konuyla karşılaştıklarını göstermektedir. Hizmet içi eğitim almayanların bilmesinin pek mümkün olmadığı bu kavramları kullanan öğretmen herhangi bir hizmet içi eğitim almadığını da belirtmiştir. 21-25 yaş aralığında evli erkek öğretmen “...çünkü karşılaştığım olayların hepsinde istismar birinci derece akrabalarından gelmiş...” Demektedir ve öğretmenlik tecrübesi de 5 yıldan azdır. Bu kadar kısa sürede cinsel istismar vakalarıyla karşılaştıysa , diğer öğretmenlerin de karşılaştıkları varsayılabilir. Fakat hiçbir öğretmen sorulara açıkça cevap vermemiştir. Bu öğretmenlerin kişisel olarak kararsız değil ama cinsel istismarı bildirme konusunda kararsız oldukları şeklinde yorumlanabilir.

5.2. NİTELİKSEL VERİLERE İLİŞKİN SONUÇLAR VE TARTIŞMA

5.2.1. Farkındalık

Farkındalık, kişinin tüm duyu organları ile çevresiyle temasa geçerken neyi, nasıl yaşadığının bilincinde olmasıdır. Farkındalık, geçmişte olanın hatırlanmasıyla değil şimdi olanla alakalıdır. (Acar, 2004) Öğretmenlerin öğrencilerle ilgili konular hakkında bilgi, farkındalık sahibi olmaları, yol gösterici rolleri nedeniyle öğrencilere yardım etmede başarılı olmalarını kolaylaştırabilecektir. .

Öğretmenlerin ifadeleri, alanyazında cinsel istismara uğrayan çocuklarda görüldüğü ifade eden davranışlarla örtüşmektedir (Çeçen, 2007). Belirleyici ifade kullanan kadın öğretmenin kendisinin geçmişte böyle bir durumla karşılaşmadığını, fakat karşılaşırsa rehberlik servisine haber verilmesi gerektiğini ifade etmesi, sorumluluklarının farkında olan bir öğretmen olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Cinselliği vurgulayan kadın öğretmen “...karşı cinse karşı değişen tutum ve davranışları...” evli ve çocuksuz erkek öğretmen ise “...yaşından beklenmeyen cinsel olgunluk...” diye cinsel istismarla ilgili farkındalıklarını dile getirmişlerdir. Bu ifadeler ilgili alanyazında da cinsel istismara uğrayan çocukların davranışları arasında yer

almaktadır (Çeçen, 2007). 25 yaşın altında ve çocuksuz olan her iki öğretmenin de öğretmenlik görevlerine ek olarak sınıf rehber öğretmenliği görevlerinin de olması, sorumluluklarını ciddiye alarak çocuklar hakkında daha fazla bilgi sahibi olmaya çalıştıklarını göstermektedir.

5.2.2. Değer

Değer, bir varlığa ya da faaliyete, bireysel ve toplumsal açıdan önem verilmesidir (Aydın, 2010).

Hizmet içi eğitim alan kadın öğretmenlerden biri yüksek lisans mezunu, evli, çocuk sahibi ve 30 yaşından küçüktür. İfade şekli ise " Aldım, kongrede, psikolog tarafından, istismarı önlemek amacıyla" şeklinde olmuştur. Hizmet içi eğitim alan kadın öğretmenin normal görevi dışında sınıf rehberliği görevi bulunduğu diğer dikkat çeken bir husustur. Diğer hizmet içi eğitim alan öğretmen ise lisans mezunu, evli, çocuk sahibi, ve 30 yaşından küçük kadın öğretmendir. Durumu ifade şekli ise " Aldım, uzman hemşire tarafından, Kanuni Sultan Süleyman Hastanesi konferans salonunda, çocuk istismarının ne olduğu ile ilgili " şeklinde olmuştur. Dikkat çeken bir durum ise ; normal görevi dışında hem sınıf rehberliği hem de kulüp danışmanlığı görevi dolayısıyla ders dışı zamanlarda da öğrenciler birlikte olmasıdır. Bu ifadeler öğretmenlerin de istismar durumlarını tespit edebilmeleri açısından, çocuk istismarı konusunda gerekli eğitimleri almalarının sağlanması gerektiği düşüncesi ile örtüşmektedir (Atamer, 2005).Hizmet içi eğitim alan 2 öğretmen eğitim aldıkları halde eğitimlerin yeterli olmadığını ve başka hizmet içi eğitimlerin de alınması gerektiğini belirtmişlerdir.

Çalışma grubundaki öğretmenlerin tümü çocuğa yönelik cinsel istismarın engellenmesini önemsemekte ve bunun sağlanması için de çocuklara (3 kişi), topluma (9 kişi), aileye (3 kişi), ve öğretmenlere (2 kişi) farkındalık eğitimlerinin verilmesini önemli görmektedirler. Hem aileye hem de çocuklara eğitim verilmesini öneren 25 yaşın altındaki evli erkek öğretmen "... karşılaştığım olayların hepsinde istismar 1.derece akrabalarından gelmiş...." ifadesini kullanmasına rağmen öğretmen olarak herhangi bir bildirimde bulunup bulunmadığı konusunu açıkça ifade etmemiştir.

Ayrıca 5 öğretmen cezaların arttırılmasını savunurken bunlardan biri "...adli mercilerdeki görevliler çocukları koruyucu olmalı....." noktasına da dikkat çekmiştir.

Öğretmenlerin vermiş oldukları cevapların genel olarak toplumun bilinçlenmesi üzerine olması ; çocuk cinsel istismarı ile karşılaşılması durumunda

yetişkinlerin yeterli bilgiye sahibi olmaları ve nasıl davranmaları gerektiğini vurgular niteliktedir şeklinde yorumlanabilir.

5.2.3. Yükümlülük

Yükümlülük , bireyin kendisine ve topluma karşı hissettiği duygu ile yerine getirdiği davranışların bütünüdür yani toplumdaki kişilerin varlığını kabullenip değerlerine saygı gösterilmesidir (Özüpek, 2005).

15 öğretmen yükümlülükle ilgili sorulara verdikleri ifadeler; alanyazındaki çocuk istismarı sonrasında istismar eden kişi ya da kişiler; sosyal hizmet kurumuna veya polise bildirilmelidir bilgisiyle örtüşmektedir (Özcebe, 2009). Birden fazla yere bildirilmesini öneren öğretmenlerden birinin ifadesi şöyledir. “Önce okul yönetimine onlar ilgilenmezse polise ve sorumlularla iletişime geçirim.”

2 kadın 1 erkek öğretmenin yükümlülükle ilgili sorulara cevapları daha açıktır.30 yaşından küçük evli ve çocuk sahibi bir kadın öğretmen : "olayın iç yüzünü araştırıp emin olmaya çalışıyorum. Danışma ve eğitici bilgiler veriyorum" şeklinde duruma açıklık getirmiştir. Bu ifadeler ilgili alanyazında da; öğretmenlerin, istismar durumunda olan öğrencilere destek olmaları, rehberlik etmeleri durumu ile örtüşmektedir (Karaman, 1993). 30 yaşından küçük bekar bir Erkek öğretmen : hiç çocuğa yönelik cinsel istismar vak'asıyla karşılaşmadığını belirtirken bir diğer 35 yaşından küçük evli ve çocuk sahibi kadın öğretmen ise "hiç bulaşmak istemem çünkü sonuca ulaşmayacağını düşünürüm" şeklindeki ifadesi ; bu öğretmenin daha önce sonuca ulaştırılmayan bir durumla karşılaştığı ve bu nedenle yükümlülük almak yerine kaçınma davranışı sergilediği şeklinde yorumlanabilir.

Enginer'in araştırmasında katılımcılar ailesi tarafından cinsel istismar ve ihmale uğramış herhangi bir öğrenciyle görev yaptıkları okulda, hatta meslek hayatları boyunca karşılaşmadıklarını belirtmektedir (Erginer, 2007).Bu çalışmada istismar ve ihmalle öğretmenlerin az karşılaştıkları açısından çalışmamızı desteklemektedir.

5.2.4. Kaygı

Kaygı, olası bir tehlikeden duyulan korkunun yansımalarının insanda ortaya çıkardığı tedirginlik durumu olarak tanımlanabilir. (Budak, 2000).

Çalışma grubundaki 16 öğretmen de kaygı ile ilgili sorulara genel cevaplar vermişlerdir.

25 yaşından küçük bekar ve lisans mezunu bir kadın öğretmen çocuk cinsel istismarı ile karşılaştığında bildirim yapmamasını "Kariyer ve toplumsal baskılar..." şeklinde ifade etmiştir. Araştırma literatüründe çocuk cinsel istismarı ile karşılaşılan güçlüklerden toplum duyarlılığındaki açıklama "Toplumun cinsel istismara bakışı farklıdır. Cinsel istismar toplum içinde tabu oluşturmuştur; istismarcı kınanmakla beraber çocuğun cinsel olarak etiketleneyeceği düşünülmektedir. Bu durum da çocuğun başına böyle bir durum geldiğinde müdahale edilmesini engellemektedir " görüşü örtüşmektedir (Özcebe, 2009).

İki kadın, üç erkek öğretmen çocuk cinsel istismarı ile karşılaştıklarında bir sonuca ulaşamayacaklarını ve sorumluların duruma gereken önemi vermeyeceklerini düşündüklerinden bildirim yapmayacaklarını ifade etmişlerdir. Bu ifadeler Küçüker'in 268 cinsel istismar vak'ası sonucunda istismar eden kişilerin aldıkları cezaları değerlendiren çalışmasında, yargıya sevk edilen kişilerin %58,2' sinin ceza aldığı ortaya çıkmıştır. Bu araştırmanın sonucu da kişilerin sisteme olan güvensizliğine ve bildirimde bulunmamlarına neden olması ile örtüşmektedir (Özcebe, 2009). Öğretmenlerin istismar durumu ile karşılaştıklarında cezai yaptırımların azlığından dolayı ve/veya belli bir sonuca ulaşmayacağını düşünerek bildirim yapmayacakları izlenimi oluşmaktadır.

Karaman tarafından yapılan ilkökul öğretmenlerinin gözlemlerine göre; çocukların aileleri tarafından istismarı ve ihmalinin incelenmesi adlı çalışmasında öğretmenlerin yüzde yirmilik bölümü ihmal ve istismarla karşılaşınca hiçbir şey yapmamalarının nedeni olarak bu tür olayları bildirecekleri kişi yada kurumların bir şey yapmayacaklarına inanmalarını gösterdiği sonucuna varmıştır. (Karaman, 1993).

5.2.5. Güven

Güven, etkileşim içerisinde olduğumuz bireylerin bize karşı olumlu şekilde davranacaklarına ve beklentilerimizi yerine getireceklerine duyduğumuz inançtır (Günaydın, 2001).

Öğretmen istismar durumunda olan öğrencilere destek olmalı, rehberlik etmelidir. İstismara uğrayan çocuklar kendilerini anlayan kişiler ararlar, bu nedenle onları eleştirmeden yardımcı olunmalıdır. Bu anlamda güven kavramına değinmeseler de öğretmenlerin, öğrencilere yardım edecek kişilerle yaşanan durumu paylaşmak üzere öğrencileri cesaretlendirmeleri alanyazınlaki çalışmalarla örtüşmektedir (Tugay, 2008).

En belirgin ifade ile 30 yaşından küçük, evli, çocuk sahibi olan aynı zamanda kulüp danışmanlığı ve sınıf rehberliği görevi de bulunan bir Erkek öğretmenin "Öğrencinin güveniyle ve isteğiyle tutanak tutarak idareye bildirim sonrada çocuk polisine" şeklindeki ifadesi öğretmenler tarafından uygulanması gerekenlerin başında gelen görevlerden ; Öğrencilerin öğretmene güvendiği bir ortam oluşturmalıdır ifadesi ile uyusmaktadır (Karaman, 1993).

5.2.6. Öneriler

Bu bölümde araştırma bulgularından yola çıkarak çeşitli önerilerde bulunmaktadır.

1-Araştırma sonuçlarımıza göre öğretmenler çocuk cinsel istismarını fark etme konusunda gerekli yeterliliğe sahip değildirler. Buna göre öğretmenler çocuk cinsel istismarı belirti ve risklerini tanımlayamayacağından öğretmenlere yönelik cinsel istismar konusunda eğitimler verilebilir.

2-Öğretmenlerin çocuk cinsel istismarını bildirmedeki tutumlarına baktığımızda yeterince bildirim yapılmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre öğretmenler çocuk cinsel istismarı durumlarıyla karşılaştıklarında bildirim yapmaktan kaçındıkları bu nedenle öğretmenlere yönelik sorumluluk bilinci artırıcı etkinlikler artırılabilir.

3- Okul yönetimi öğretmenlere bildirim sürecinde destek olmalıdır. Çocuk cinsel istismarı bildirim zorunluluğu kanunlarla açıkça belirtilmiş olmasına rağmen bu prosedür her vatandaşa açıkça anlatılmalıdır.

4-Çalışmanın sonuçlarına dayanarak öğretmenlerin çocuk cinsel istismarına yönelik farkındalıklarını geliştirmek için lisans öğrenimleri sırasında daha ayrıntılı bir eğitim sürecinden geçmeleri gerektiğini söyleyebiliriz.

5-Araştırma, İstanbul ili, Beylikdüzü, Büyükçekmece ve Esenyurt ilçelerinde yapılmıştır. Diğer il ve ilçelerde de yapılabilir.

6- Araştırma, ortaokul öğretmenleri ile yürütülmüştür. Daha sonra yapılacak araştırmalar, anaokulu, ilkokul ve liselerde görev yapan öğretmenlerle yapılabilir

7-Milli Eğitim Bakanlığı ve İl Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından düzenlenen hizmet içi eğitimlerde ortaokul öğretmenlerine konu hakkında eğitim verilebilir.

8-Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğretmenlere yönelik, Çocuk İstismarı ile ilgili Öğretmenler İçin Kılavuz” hazırlanabilir. Bu kılavuz, öğretmenlere istismar sorunu ile karşılaştıklarında yapmaları gerekenler ve çocuğun bu süreçte nasıl korunması gerektiği konusunda rehberlik edecek şekilde hazırlanabilir.

9-Ortaokullarda görev yapan öğretmenleri yetiştiren üniversitelerdeki öğretmen adaylarına, çocuk cinsel istismarı konusunda karşılaşılabilecekleri sorunlar ve çözümlerini içeren nitelikte eğitim verilebilir.

10- İstismar türlerinin her biri için öğretmenlere yönelik ayrı araştırmalar yapılabilir.

11- Çocuk cinsel istismarı konusunda diğer kamu kuruluşlarında çalışanlar üzerinde de araştırmalar yapılabilir

KAYNAKÇA

- Acar, N. V. (2004), Ne kadar farkındayım: Gestalt terapi (2. Baskı). Ankara: Babil Yayınevi
- Aral N, Gürsoy F. (2001), Çocuk Hakları Çerçevesinde Çocuk İhmal ve İstismarı, Milli Eğitim Dergisi, 151
- Atamer A. (2005), Çocuk İstismarı Tarama Anketi: Geliştirme, Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması, İ. Ü. Adli Tıp Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul
- Ayan S. (2007), Aile İçinde Şiddete Uğrayan Çocukların Saldırganlık Eğilimleri, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 8(3) : 206-214
- Aydın M.Z (2010), “Okulda Çalışan Herkesin Görevi Olarak Değerler Eğitimi”, Ankara
- Bahçecik N. (1993), Kavaklı A., Çocuk İstismarı ve İhmali. Hemşirelik Bülteni, 7: 23-32
- Balkıs, M. (2006), Öğretmen Adaylarının Davranışlarındaki Erteleme Eğiliminin, Düşünme ve Karar Verme Tarzları İle İlişkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Başbakkal Z. (2004), Baysan L., Çocuk istismarı ve ihmali konusuna ilişkin polislerin bilgi düzeylerinin ve düşüncelerinin incelenmesi, Çocuk Forumu Dergisi, Mayıs-Ağustos: 65-70
- Baş, T. (2001), Anket, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Budak, S. (2000), Psikoloji Sözlüğü. (Birinci basım). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları
- Burnett, P.C , (1989) Mann, L; Beswick, G., Validation of the Flinders Decision Making Questionnaire on Course Decision Making by Student. Australian Psychologist, : 24:285-292

Büyüköztürk Ş. (2012), Bilimsel Araştırma Yöntemleri Ankara:Pegem Yayınları

Can, Ö. (2009), Üniversite Öğrencilerinin Akılcı Olmayan İnançları ve Karar Verme Stillerinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya

Crenshaw W.B Crenshaw L.M, Lichtenhaw L.M, Lichtenberg J.W. (1995), When Educators Confort Child Abuse: An Analysis of the Decision to Report, Child Abuse And Neglect, 19(9): 1095- 1113,

Çeçen A.R. (2007), Çocuk Cinsel İstismarı: Sıklığı, Etkileri ve Okul Temelli Önleme Yollar , Uluslar Arası İnsan Bilimleri Dergisi, Cilt:4 Sayı:1 Sayı: 5-15

Çetin G. (2009), Çocuk İstismarına Hekimlerin Yaklaşımı, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, İstanbul

Çolakkadıoğlu, O, (2010). Çatışma Kuramına Dayalı Olarak Geliştirilen Karar Verme Beceri Eğitimi Grup Uygulamalarının Ergenlerin Karar Verme Stillerine Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana

Ekşi A. (1999), Ben Hasta Değilim, Nobel Tıp Kitapevi, İstanbul, 531-540

Erginer F, Kepenekçi Y. (2007), “ Ankara İli İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrencilerin Aileleri Tarafından İstismarı ve İhmaline İlişkin Görüşleri” , Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı Ankara

Erkman F. (1991), Çocukların Duygusal Ezimi, Çocuk İstismarı ve İhmali 1. Ulusal Kongresi, 108- 111

- Gloria, A., Hird, J.S. (1999), „Influences of Ethnic and Nonethnic Variables on the Career Decision-Making Self-Efficacy of College Student. The Career Development Quarterly, 48: 157-174
- Goldman J. D. G. (2007), “Primary School Student-Teachers’ Knowledge and Understandings of Child Sexual Abuse and Neglect.”
- Gökler B, Taner Y. (2004) Çocuk İstismarı ve İhmali: Psikiyatrik Yönleri. Hacettepe Tıp Dergisi, ; 35: 83-85
- Günaydın, S.C. (2001), ”İşletmelerde Örgütsel Adalet Ve Örgütsel Güven Değişkenlerinin Politik Davranış Algısı Ve İşbirliği Yapma Eğilimine Etkisini İnceleyen Bir Çalışma” Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi
- Günçe, Gülseren. (1999) “Çocuğun Cinsel İstismarı”. Çocukların Kötü Muameleden Korunması 1. Ulusal Kongresi Serbest Bildiriler Kitabı. Ankara: Pelin Ofset
- Hawkins R. ve McCallum C. (2001) “Mandatory notification training for suspected child abuse and neglect in South Australian schools”. Child Abuse & Neglect, 25(12), 1603–1625
- Janis, I.L., & Mann, L. (1977) Decision Making: A Psychological Analysis of Conflict Choice and Commitment. New York : Macmillan
- Kağıtçıbaşı Ç. (2000), Kültürel Psikoloji-Kültür Bağlamında İnsan ve Aile, 1. Baskı, İstanbul, Evrim Yayınevi, 105-111
- Kara B., Biçer, Ü. (2004), Gökalp, A.S., Çocuk İstismarı, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi, Sayı :47: 140-151
- Karaman Y. (1993), İlkokul Öğretmenlerinin Gözlemlerine Göre Çocukların Aileleri Tarafından İhmal ve İstismarları, H. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, (Danışman: Doç. Dr. Hüseyin Başar)

- Karasar N. (1999), Bilimsel Araştırma Yöntemi-Kavramlar, İlkeler, Teknikler, Ankara
- Kars Ö. (1996), Çocuk İstismarı: Nedenleri ve Sonuçları, Ankara, Bizim Büro,
- Kepekçi Karaman (2001) Y. Hukuksal Açıdan Çocuk İstismarı ve İhmali. Katkı
Pediatri Dergisi, ; 22:262-276
- Keskin Çam G. (2005), Çocuk Cinsel İstismarına Psikodinamik Hemşirelik Yaklaşımı,
Psikiyatri, Nöroloji ve Davranış Bilimleri Dergisi, 43:118-125
- Kılıç A. (2004), Çocuk İhmali ve İstismarı, Klinik Çocuk Forumu, 4(2):35-40
- Kocaer Ü. (2006), Hekim Ve Hemşirelerin Çocuk İstismarı ve İhmeline Yönelik
Farkındalık Düzeyleri, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk
Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul
- Kürklü A. (2011), Öğretmenlerin Çocuk İstismarı ve İhmeline Yönelik Farkındalık
Düzeyleri, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar
- Mau, W.C., Cultural Differences in Career in Career Decision-Making Styles and Self-
Efficacy. Journal of Vocational Behavior, 57: 365-378
- Özcebe H. (2009), Halk Sağlığı Bakış Açısıyla İstismar Bildirimi ve Karşılaşılan
Güçlükler, Çocuk İstismarı Ve İhmalini Önleme Kongresi Ankara
- Özdemir Ayten. (1989), Çocuğun Fiziksel Yönden İstismarı ve İhmali, (Yayınlanmamış
Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi
- Özüpek, M., N. (2005), Kurum İmajı ve Sosyal Sorumluluk. Konya: Tablet Yayınları, s.
12-13
- Polat O. (2000), Çocukta Cinsel İstismar, Adli Tıp, Der Yayınları, 207-231

Polat O. (2001), Çocuk ve Şiddet, İstanbul, Der Yayınları

Robbins Stephen P. – Timothy A. JUDGE (2012), Örgütsel Davranış, 14.b, çev. ed. İnci Erdem, Nobel, İstanbul

Sözduyar H. (1989), İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Çocuk İstismarı Konusundaki Görüşlerinin İncelenmesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Subaşı B., M. (2000), Sokakta Çalışan Çocukların Psiko-Sosyal ve Sağlık Durumlarına Bir Bakış Çocuk Forumu Dergisi. Cilt:3 Sayı:3

Şirin A, Keleş S. (2003) ,Annelerin Çocuklarını İstismar Etmesini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi, II. Ulusal Ana-Çocuk Sağlığı Kongresi, Haziran, İstanbul

Taner Y., Gökler B. (2004), Çocuk İstismarı ve İhmali: Psikiyatrik Yönleri, Hacettepe Tıp Dergisi, 35: 82-86

Taşdelen, A. (2002) , Öğretmen Adaylarının Farklı Psiko Sosyal Değişkenlere Göre Karar Verme Stilleri. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir

Tercan M. (1995) , Çocuğun Ana Babası Tarafından Fiziksel İstismarı ve İhmali, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara, (Danışman: Prof. Dr. E. Akyüz)

Tıraşçı Y., Gören S. (2007), Çocuk İstismarı ve İhmali, Dicle Tıp Dergisi, 34 (1): 70-74

Topbaş M. (2004), İnsanlığın Büyük Bir Ayıbı: Çocuk İstismarı, TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni, 3(4): 76-80

Tosun Kemal . (1992), İşletme Yönetimi: Genel Esaslar, 6.b., Savaş Kitap ve Yayınevi, Ankara

- Tugay D. (2008), Öğretmenlerin Çocuk İstismar ve İhmaline Yönelik Farkındalık Düzeyleri, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul
- Turhan E., Sangün Ö., İnandı, T. (2006), Birinci Basamakta Çocuk İstismarı ve Önlenmesi, *Sted*, 15: 153- 157
- Ovayolu N., Uçan Ö., Serindağ S. (2007), Çocuklarda cinsel istismar ve etkileri, *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 2(4)
- Özdemir A. (1989), Çocuğun Fiziksel Yönden İstismarı ve İhmali, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi)
- Özmen SK. (2004), Aile İçinde Öfke ve Saldırganlığın Yansımaları, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37: 27-39
- Şimşek F., Ulukol B., Bingöler B. (2004), Çocuk istismarına disiplin penceresinden bakış, *Adli Bilimler Dergisi*, 3(1): 47-52
- Uysal A. (1998), Çocuk İstismarı ve İhmalinin Belirti ve Risklerini Tanılamada Hemşire ve Ebelerin Bilgi Düzeylerinin Saptanması, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir
- Ünal F. (2008), Ailede Çocuk İstismarı ve İhmali, *TSA*, 1: 9-18
- Walsh K, Bridgstock R, Farrell A, Schweitzer R. (2005), "Critical Factors İn Teachers" Detecting and Reporting Child Abuse and Neglect Implications for Practice. Queensland University of Technology, Queensland
- Yavuz F. (2006), Cinsel İstismara Uğramış Çocuğa Yaklaşım, Muayene, Delillerin Toplanması ve Adli Rapor Düzenlenmesi
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005), Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları

Yurdakök K. (1999),Çocuk İstismarı ve İhmali. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi,;42:262-270

Zeytinoglu S. (1991), Sokakta Çalışan Çocuklar ve Sokakta Kötü Muameleden Korunması, Çocuk İstismarı ve İhmali, Ankara: Gözde Repro Ofset

EKLER

Ek- 1 Valilik ve Milli Eğitim Müdürlüğü Onayı

Ek- 2 Kişisel Bilgi Formu

Ek- 3 Ölçekler

Ek-4 Öğretmen Görüşme Formu

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411/44/5638012
Konu: Araştırma (Serkan ÇAKIR)

24/11/2014

FATİH ÜNİVERSİTESİ
(Sosyal Bilimler Enstitüsüne)

İlgi: a) 10.11.2014 tarih ve 759 sayılı yazınız.
b) Valilik Makamının 21.11.2014 tarih ve 5594578 sayılı oluru.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Serkan ÇAKIR'ın "*Ortaokul Öğretmenlerinin Çocuk Cinsel İstismarı hakkındaki Farkındalıkları ve Tutumlarının İncelenmesi*" konulu tezine dair araştırma çalışması hakkındaki ilgi (a) yazınız ilgi (b) valilik onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılmasını, işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

Murat ADALI
Müdür a.
Şube Müdürü

EK:1- Valilik Onayı
2- Ölçekler

İl Millî Eğitim Müdürlüğü D/Blok Bab-ı Ali Cad.No:13 Cağaloğlu
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr

A. BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212)455 06 52

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411/20/5594578
Konu: Araştırma (Serkan ÇAKIR)

21/11/2014

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi:a) Fatih Üniversitesinin 10.11.2014 tarih ve 759 sayılı yazısı.
b) MEB. Yen. ve Eğ. Tek. Gn Md. 07.03.2012 tarih ve 3616 sayılı 2012/13 nolu gen.
c) Millî Eğitim Araştırma ve Anket Komisyonunun 14.11.2014 tarihli tutanağı.

Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Serkan ÇAKIR'ın "*Ortaokul Öğretmenlerinin Çocuk Cinsel İstismarı hakkındaki Farkındalıkları ve Tutumlarının İncelenmesi*" konulu tezine dair araştırma çalışmasını ilimiz Beylikdüzü, Büyükçekmece ve Esenyurt ilçelerindeki resmi/özel ilk ve ortaokullarda çalışan öğretmenlere kişisel bilgi formu, revize edilmiş kararlılık ölçeği ve çocuğa yönelik cinsel istismar ölçeğini uygulama istemi hakkındaki ilgi (a) yazı ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Araştırmacının; söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, veri toplama araçlarının eğitim -öğretimi aksatmayacak şekilde katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Dr.Muammer YILDIZ
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
21/11/2014

Yusuf Ziya KARACAEV
Vali a.
Vali Yardımcısı

İl Millî Eğitim Müdürlüğü D/Blok Bab-ı Ali Cad. No:13 Çağaloğlu
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr

A. BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212)455 06 52

Ek- 2 Kişisel Bilgi Formu

ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİN ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARI HAKKINDAKİ FARKINDALIKLARI VE TUTUMLARININ İNCELENMESİ ANKETİ

Değerli Katılımcı,
Millî Eğitim Bakanlığı İstanbul İli Millî Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı Beylikdüzü, Büyükçekmece ve Esenyurt ortaokullarında çalışan öğretmenlerin çocuk cinsel istismarına yönelik farkındalık ve tutum düzeylerini incelemek amacı ile yapılan bu ankette kimliğinizi ortaya çıkaran sorular bulunmamaktadır. Verilen bütün yanıtlar sadece anketi yapan araştırmacı tarafından araştırma amacıyla değerlendirilecektir. Elde edilecek bilgiler yüksek lisans tezi kapsamında istismarın önlenmesine ilişkin stratejiler oluşturmak üzere kullanılacaktır.

Yoğun iş programımız arasında bu ankete zaman ayırıp soruları dikkatle yanıtladığınız için teşekkür ederim.

SERKAN ÇAKIR
Fatih Üniversitesi
PDR Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Bu bölümde size ait bilgiler sorulmaktadır. Lütfen aşağıdaki kişisel bilgilerden size uygun olan seçeneklerin yanındaki parantezlerin içine çarpı işareti (X) koyunuz ve ilgili boşlukları doldurunuz.

1-Okulun Bulunduğu İlçe ?

Beylikdüzü () Büyükçekmece () Esenyurt ()

2-Okul Türü ?

Ortaokul () İmam Hatip Ortaokulu ()

3-Cinsiyetiniz ?

Kadın () Erkek ()

4-Yaşınız ?

21-25 () 26-30 () 31-35 () 36-40 () 41-50 () 51 ve üstü ()

5-Eğitim Durumunuz ?

Ön Lisans () Lisans () Yüksek Lisans () Doktora ()

6-Ek Göreviniz ?

Zümre Başkanlığı () Kulüp Danışmanlığı () Sınıf Rehberliği ()

Diğer (Açıklayınız).....

7-Mesleki Kıdeminiz ?

1-5 Yıl () 6-10 Yıl () 11-15 Yıl () 16-20 Yıl () 21-25 Yıl () 26ve Üstü ()

8-Medeni Durumu ?

Evli () Bekar ()

9-Çocuğunuz Var mı ?

Evet () Hayır ()

Ek-3 Ölçekler

Revize Edilmiş Kararlılık Ölçeği

Lütfen, Sizin için en uygun seçeneğin üstüne çarpı (X) işareti koyunuz. Her sorunun karşısında bulunan; Hiç Katılmıyorum Katılmıyorum Kararsızım Katılıyorum Tamamen Katılıyorum (1) (2) (3) (4) (5) ve anlamına gelmektedir. Lütfen her ifadeye mutlaka TEK yanıt veriniz ve hiç BOŞ bırakmayınız.

	1	2	3	4	5
1 Kendime sık sık bir hedef belirlerim ancak daha sonra farklı bir hedefin peşine düşerim.					
2 Bazen yeni düşünceler ve projeler önceki düşüncelerim ve projelerimle ilgilenmemi engeller.					
3 Kısa bir süre için belli bir düşünceyi ya da projeyi aklıma takarım ancak daha sonra o düşünceye ya da projeye olan ilgimi kaybederim.					
4 Birkaç aydan daha uzun süren projelere devam etmede zorlanırım.					
5 Başladığım her işi bitiririm.					
6 Karşılaştığım engeller cesaretimi kıramaz.					
7 Çok çalışkan biriyim.					
8 Gayretli biriyim.					

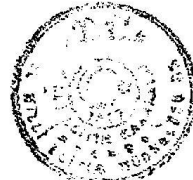
ÖNEMLİ NOT :

Yukardaki ankette "Hiç Katılmıyorum" ifadesi "1" rakamı ile, Aşağıdaki ankette ise "Tamamen Katılıyorum" ifadesi "1" rakamı ile gösterilmektedir. Lütfen, Anketlerdeki değerlendirmelerin ters ifade edildiklerini dikkate alınız.

Çocuğa Yönelik Cinsel İstismar Tutum Ölçeği

Lütfen, Sizin için en uygun seçeneğin üstüne çarpı (X) işareti koyunuz. Aşağıda belirtilen ifadelere ne derece katıldığınızı; Tamamen Katılıyorum Katılıyorum Kararsızım Katılmıyorum Hiç Katılmıyorum (1) (2) (3) (4) (5) anlamına gelmektedir. Lütfen her ifadeye mutlaka TEK yanıt veriniz ve hiç BOŞ bırakmayınız

	1	2	3	4	5
1 Çocuğa yönelik cinsel istismardan şüphelenirsem, durumu bildiririm.					
2 Ailenin ya da toplumun tepkisinden korktuğum için çocuğa yönelik cinsel istismarı bildirmekten endişe duyarım.					
3 Çocuğa yönelik cinsel istismar durumunu bildirme konusunda ailenin çocuğa yapabileceklerinden dolayı isteksiz olurum.					
4 Şüphe duyduğum çocuğa yönelik cinsel istismar durumlarını bildirerek, mesleki sorumluluğumu yerine getirmek isterim.					
5 Çocuğa yönelik cinsel istismar bildiri kılavuzu bütün öğretmenler için gereklidir.					
6 Çocuğa yönelik cinsel istismarın bildirilmesi sürecine öğretmenlerin de dahil olması çocuğun uzun vadede karşılaşacağı sorunları önlemek açısından önemlidir.					
7 Çocuğa yönelik cinsel istismarı bildirmek zamanı boşa harcamaktır çünkü kimse konunun takipçisi olmayacaktır.					
8 Çocuk istismar bildirimine yönelik etkili ve gerekli işlemlerin yapılması konusunda yetkililere güvenmiyorum.					

Ek-4 Öğretmen Görüşme Formu

ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİN ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARI HAKKINDAKİ FARKINDALIKLARI VE TUTUMLARININ İNCELENMESİ ANKETİ

Değerli katılımcı,

Milli Eğitim Bakanlığı İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı Beylikdüzü, Büyükçekmece ve Esenyurt ortaokullarında çalışan öğretmenlerin çocuk cinsel istismarına yönelik farkındalık ve tutum düzeylerini incelemek amacı ile yapılan bu ankette kimliğinizi ortaya çıkaran sorular bulunmamaktadır. Verilen bütün yanıtlar sadece anketi yapan araştırmacı tarafından araştırma amacıyla değerlendirilecektir. Elde edilecek bilgiler yüksek lisans tezi kapsamında istismarın önlenmesine ilişkin strateji oluşturmak üzere kullanılacaktır.

Yoğun iş programınız arasında bu ankete zaman ayırıp soruları dikkatle yanıtladığınız için teşekkür ederim.

SERKAN ÇAKIR

Fatih Üniversitesi

PDR Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Bu bölümde size ait bilgiler sorulmaktadır. Lütfen aşağıdaki kişisel bilgilerden size uygun olan seçeneklerin yanındaki parantezlerin içine çarpı işareti(x) koyunuz ve ilgili boşlukları doldurunuz.

1-Okulun Bulunduğu İlçe

Beylikdüzü () Büyükçekmece () Esenyurt ()

2-Okul Türü ?

Ortaokul () İmam Hatip Ortaokulu ()

3-Cinsiyetiniz?

Kadın () Erkek ()

4-Yaşınız

21-25 () 26-30 () 31-35 () 36-40 () 41-50 () 51 ve üstü ()

5-Eğitim Durumunuz ?

Ön Lisans () Lisans () Yüksek Lisans () Doktora ()

6-Ek Göreviniz ?

Zümre Başkanlığı () Kulüp Danışmanlığı () Sınıf Rehberliği ()

Diğer (Açıklayınız).....

7-Mesleki Kıdeminiz ?

1-5 Yıl () 6-10 Yıl () 11-15 Yıl () 16-20 Yıl () 21-25 Yıl () 26ve Üstü ()

8-Medeni Durumu ?

Evli () Bekar () () Dul () Boşanmış

9-Çocuğunuz Var mı ?

Evet () Hayır ()

1-Bir öğrencinin cinsel istismara uğradığı sizce NASIL fark edilir?

.....
.....

2. Bir öğrencisinin cinsel istismara uğradığını fark eden öğretmenin neler yapması gerekir?

.....
.....

3. Bir öğrencinizin cinsel istismara uğradığını fark edince siz neler yaparsınız? (Yaşadıysanız neler yaptınız?)

.....
.....

4-Çocuk cinsel istismarı ile karşılaştığınızda bildirim yaparsanız / yaptıysanız, KİME ve NASIL?

.....
.....

5- Çocuk cinsel istismarı ile karşılaştığınızda bildirim yapMAZsanız / yapıMIyorsanız , NEDEN yapmazsınız?

.....
.....

6- Çocuk cinsel istismarına yönelik hizmetiçi eğitim aldınız mı? Aldıysanız Nerede, Nasıl, Kim tarafından hangi amaçla verildiğini yazar mısınız?

.....
.....

7. Çocuğa yönelik cinsel istismarın önlenmesi için önerileriniz nelerdir?

.....
.....